

การสร้างแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5  
โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยุทิต) จังหวัดฉะเชิงเทรา



เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

พฤษภาคม 2556

การสร้างแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5  
โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยุทิศ) จังหวัดฉะเชิงเทรา



เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การสร้างแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5  
โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยุทิศ) จังหวัดฉะเชิงเทรา



เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

พฤษภาคม 2556

ณัฐฉิณี เศวตสุพร. (2556). การสร้างแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ  
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัณอุทิศ)  
จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปรินญาณิพนธ์:  
อาจารย์ ดร. อธิพัชร์ วิจิตสถิตรัตน์.

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การสร้างแบบฝึกปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ และเพื่อศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ สดุดทำเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัณอุทิศ) จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่าแบบฝึกปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ  $81.67 / 80.33$  ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า แบบฝึกปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะดังกล่าวมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ และผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่นและการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์จากการเรียนด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ เนื้อหาน่าสนใจ ชวนให้อ่าน อยากอ่าน อยากทำกิจกรรมเพิ่ม, ความยาวของเนื้อหามีความเหมาะสมและจัดวางหน้าของหนังสือเหมาะสมอ่านได้สะดวก ส่วนค่าความพึงพอใจอันดับสุดท้ายคือ ชื่อเรื่องเอกสารแต่ละเล่มเหมาะสมกับเนื้อหา



TO CREATE AN ARTISTIC PRACTICE TO PROMOTE THE PUBLIC MIND  
FOR STUDENTS IS GRADE 5 WATTHAKWIAN SCHOOL



Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the  
Master of Education Degree in Arts Education  
at Srinakharinwirot University

May 2013

Nuttinee Sawetsuporn. (2013). **To Create an Artistic Practice to Promote the Public Mind for Students is Grade 5 Watthakwian School.** Master 's Project. M.Ed. (Art Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University ,Project Advisor: Atipat Vijitsatitrat

The purpose of this research were to create an artistic practice to promote a desirablefeature of the public mind, to study the develop a desirable feature of the public mind and to study the artistic practice and to study the satisfaction of the students on the artistic practice. In promoting the desirable features of the public mind of the student's grade 5 students at WATTHAKWIAN (SAIUTIT) School in Chachoengsao Province. The results of the study are as follows. The artistic practice to promote a desirable feature of the public mind was create, efficiency is 81.67/ 80.33, which is higher than the standard to set that the artistic practice can be used in teaching and learning activities. The results of the comparative analysis of public mind pre-test and post-test by an artistic practice that the students have behavior are higher and satisfied at .01. The results of the analysis of the satisfaction of students with the artistic practice that students are satisfied with the school using the artistic practice to promote the total of the public mind at the highest level, when considering all were satisfied with the course using the artistic practice to promote the public mind in the most each of all. By descending order of the average of the top 3 is interesting content that I wanted to read and to made activities more than, the length of the content is appropriate and the layout of the book is easy to read , while the last is satisfied that each book title documents as content.

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

การสร้างแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยอุทิศ) จังหวัดฉะเชิงเทรา

ของ

ณัฐฉิณี เศวตสุพร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. 2556

คณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.อธิพัชร์ วิจิตสถิตรัตน์)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เลิศศิริร์ บวรกิตติ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อธิพัชร์ วิจิตสถิตรัตน์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.เยาวลักษณ์ พิพัฒน์จำเริญกุล)

## ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้ความกรุณาและการเสียสละเวลาอันมีค่าของ อาจารย์ ดร.อชิพัทธ์ วิจิตสถิตรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้ความรู้ แนวทางและคำแนะนำอันมีค่า พร้อมทั้ง ให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างละเอียดเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำปริญญานิพนธ์แก่ผู้วิจัย และยังคอยให้กำลังใจด้วยดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็น อย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รวิเทพ มุสิกะปาน ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒน์บรรเทิง ผู้ช่วย ศาสตราจารย์จักรพงษ์แพทย์หลักฟ้า อาจารย์ ดร.เยาวลักษณ์ พิพัฒน์จำเริญกุล ที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทความรู้ ให้คำปรึกษา คำแนะนำต่าง ๆ มาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ นางศิริศศิธร กัญโส ที่ได้ให้ความช่วยเหลือการดำเนินงานและการ รวบรวมข้อมูลในการจัดทำปริญญานิพนธ์

ขอขอบคุณคณะครูและนักเรียนโรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัจจอุทิศ) ที่ให้กำลังใจ และช่วยเหลือ ในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนทำให้งานวิจัยนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ ซึ่งต้องขออภัยหากมิได้กล่าวถึง

สุดท้ายนี้ ความสำเร็จในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับ นายประสาร เศวตสุพร บิดา และนาง วรณี เศวตสุพร มารดา ที่ให้การอบรมสั่งสอน เป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่ง โดยทุ่มเททั้งกำลังกายกำลังใจ กำลังทรัพย์ ให้ความรัก ความห่วงใย ความปรารถนาดี และอยู่เคียงข้างผู้วิจัยมาโดยตลอดแด่นางสาว สินีนาถ เศวตสุพร น้องสาว ที่คอยให้การสนับสนุนและกำลังใจ และญาติทุก ๆ ท่าน ที่คอยให้กำลังใจ ให้ความรัก ความห่วงใย ความเข้าใจ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณ อย่างสุดซึ้ง

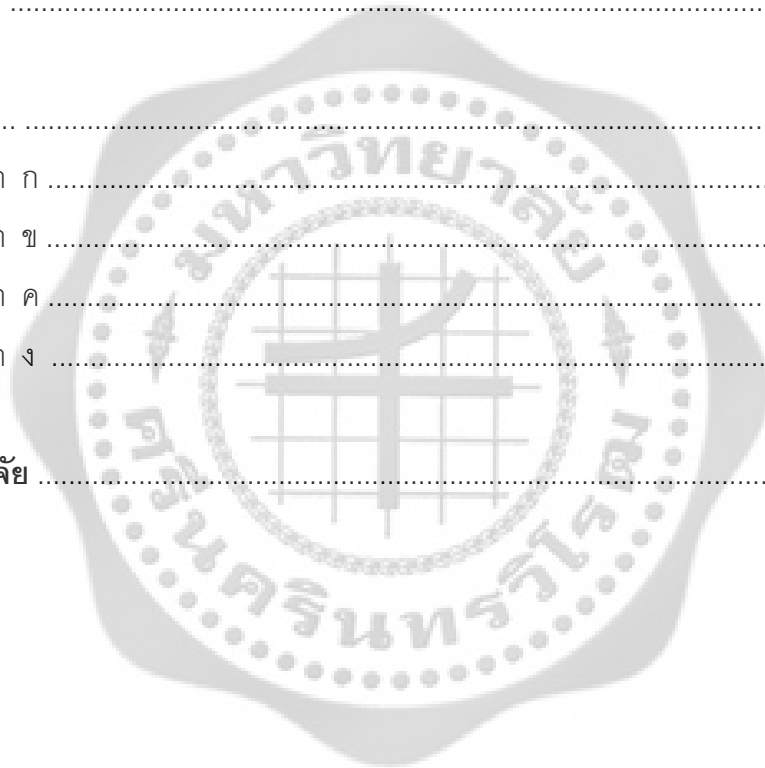
ณัฐฉิณี เศวตสุพร

# สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง .....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย .....	5
สมมติฐานของการวิจัย .....	5
ความสำคัญของการวิจัย .....	6
ขอบเขตของการวิจัย .....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ .....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย .....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ.....	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวาดภาพ.....	14
คุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	23
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกปฏิบัติ .....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	40
3 วิธีดำเนินการวิจัย .....	47
ประชากร .....	47
กลุ่มตัวอย่าง .....	47
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล .....	53
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล .....	55
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60

## สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
สรุปผล .....	70
อภิปรายผล.....	70
ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม .....	77
ภาคผนวก .....	84
ภาคผนวก ก .....	85
ภาคผนวก ข .....	103
ภาคผนวก ค .....	134
ภาคผนวก ง .....	136
ประวัติย่อผู้วิจัย .....	207



## บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบในแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิต สาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของผู้เชี่ยวชาญ.....	61
2 ผลรวม ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนระหว่างเรียน จากแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5.....	62
3 ผลรวม ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนผลการประเมิน พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะทุกตัวชี้วัดและทุกพฤติกรรมบ่งชี้ หลังเรียนจากแบบฝึก ปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 .....	63
4 ประสิทธิภาพของแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 .....	64
5 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านพฤติกรรมจิตสาธารณะ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 .	65
6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจิตสาธารณะก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกปฏิบัติ ศิลปะ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 .....	67
7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการ เรียนโดยใช้แบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5.....	68
8 แสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3 ปีการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัยอุทิศ) อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา .....	104
9 แสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัยอุทิศ) อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา .....	105

## บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย.....	8
2 รูปแบบในการศึกษาวิจัย .....	53
3 รูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล .....	54
4 สรุปขั้นตอนการวิจัย.....	59





# บทที่ 1

## บทนำ

### ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐใน ส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา ในมาตรา 80 (3) ว่า “ให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา ในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการ ศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการ ศึกษาให้ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความ เป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจ เพื่อให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น องค์กรทางศาสนาชุมชนและเอกชนจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา มาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่งเสริมและ สนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึกและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น” จะเห็นได้ว่า ระบบการศึกษาเป็น ระบบที่รับผิดชอบต่อประชากรและกลุ่มเป้าหมายจำนวนมาก การขับเคลื่อนเพื่อปฏิรูปการศึกษาจึง ต้องมียุทธศาสตร์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม โดยกระทรวงศึกษาธิการได้เร่งรัดการ ดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาตามนโยบาย ให้ปรากฏผลเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งหัวใจของการปฏิรูป การศึกษาระยะแรกยึดหลัก “คุณธรรมนำความรู้” (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัด กระทรวงศึกษาธิการ. 2553) ซึ่งถือเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ ในการสร้างฐาน สังคมที่แข็งแกร่งกว่าเดิม ที่จะช่วยสร้างคนรุ่นต่อไปให้มีคุณภาพทั้งด้านดีและเก่ง สอดคล้องกับการจัด การศึกษา โดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป็นนโยบายหลักไว้ใน ปีพุทธศักราช 2550 โดยมีจุดมุ่งหมายให้เร่งรัดปฏิรูปการศึกษาโดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ และ สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีชีวิต ประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของ สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และสถาบันการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553)

นอกจากนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ได้ชี้ให้เห็น ถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณภาพ และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคน

ดังกล่าวที่มุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐาน ที่จำเป็น 2 ในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน และยังคงสอดคล้องกับจุดหมายของการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ 1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธ ศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง 2. มีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต 3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย 4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการ ปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะ ที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข และสอดคล้องกับคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์สุจริต 3. มีวินัย 4. ใฝ่เรียนรู้ 5. อยู่อย่างพอเพียง 6. มุ่งมั่นในการทำงาน 7. รักความเป็นไทย และ 8. มีจิตสาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) โดยที่ความเจริญรุ่งเรืองทางด้านวัตถุในปัจจุบัน เป็นสาเหตุที่ทำให้สังคมโดยทั่วไปเสื่อมโทรมลงอย่าง เห็นได้ชัด ปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย ดังนั้นควรมีการปลูกฝังความสำนึกให้กับบุคคล เพื่อให้มี ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ด้วยเหตุนี้ ในปัจจุบันจึงมีการกล่าวถึง “จิตสาธารณะ” เพื่อให้ ผู้คนได้ตระหนักถึงการให้มากกว่าการรับ เพราะสิ่งเหล่านี้ ถ้าสามารถปลูกฝังให้เด็กและเยาวชน ตระหนัก สังคมย่อมได้รับแต่ความสุข คำว่า “จิตสาธารณะ” สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ ให้ความหมายว่า หมายถึงการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อ ประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้น ความเรียบง่าย ประหยัดและมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ สรุปได้ว่า “จิตสาธารณะ” หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่เป็นส่วนรวม หรือ “การตระหนักรู้ และคำนึงถึงการมีส่วนร่วมร่วมกัน ที่จะ ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม หรือการคำนึงถึงผู้อื่นที่มีความสัมพันธ์ที่เป็นสังคม เดียวกัน เป็นการแสดงออกเพื่อสังคมส่วนรวม การบริการชุมชน การทำประโยชน์เพื่อสังคม ถ้าเป็น วัตถุหรือสิ่งของของคน สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้” ทั้งนี้ จิตสาธารณะ หรือจิตสำนึกสาธารณะ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็น และเป็นประโยชน์ในทุกระดับของสังคมถ้าหากได้มีการพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ อย่างเข้มแข็งตั้งแต่บุคคลในระดับครอบครัว ทั่วโลกย่อมส่งผลดีในระดับที่สูงขึ้นเป็นลำดับ และที่ สำคัญที่สุด การสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีนั้น ต้องสร้างกับเด็กและเยาวชนเพราะเด็กสามารถรับรู้ ในสิ่งที่ดีงามจากพ่อแม่ที่บ้าน รับรู้จากผู้หลักผู้ใหญ่ ผู้นำชุมชน ซึ่งการศึกษาที่นอกจากจะอบรมสั่ง

สอนทางด้านวิชาการ แล้ว ยังจะต้องอบรมคุณธรรม จริยธรรม ปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการเสียสละ จะทำให้เด็กและเยาวชน พัฒนาจิตใจในการช่วยเหลือผู้อื่น มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เตรียมเข้าสู่การพัฒนา จิตใจตนเองสู่จิตสำนึกสาธารณะต่อไปในอนาคต (บุญิกา จันทร์เกตุ, 2554) จิตสาธารณะจึงเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ใหญ่ที่ครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 รายการ

จากการศึกษาและติดตามพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของคนไทย พบว่า"ประเทศไทยโดดเด่นด้านการให้ก็จริง แต่ลึกๆ แล้วหลายครั้งอาจจะไม่ได้มาจากจิตที่อยากช่วยเหลือผู้อื่นจริงๆ ก็ได้ เช่น ถูกกดดันจากคนรอบข้าง เกรงใจคนรอบข้าง หรือหวังผลประโยชน์ด้านชื่อเสียง เช่นการได้มีชื่อปรากฏในรายการโทรทัศน์ ตรงนี้เราต้องก้าวข้ามไปสู่การให้ด้วยใจที่อยากช่วยเหลือสังคมจริงๆ ให้ได้" เป็นที่น่าภาคภูมิใจสำหรับคนไทยเป็นอย่างยิ่งเมื่อประเทศของเรา ถูกยกย่องให้เป็นประเทศของคนใจบุญ โดยผลสำรวจจากองค์กร CAF (Charities Aid Foundation) ในหัวข้อประเทศที่บริจาคเงินเพื่อการกุศลมากที่สุดในโลกประจำปี 2554 (World Giving Index 2011) ซึ่งไทยนั้นอยู่ในอันดับที่ 2 ของทวีปเอเชียรองจากศรีลังกาและอยู่ในอันดับที่ 9 ของโลก แต่ถ้าหากคิดตามสัดส่วนประชากรแล้วประเทศไทยจะกลายเป็นชาติที่ประชากรบริจาคเงินและสิ่งของเพื่อการกุศลมากที่สุดในโลกทันที ทว่าในขณะที่เดียวกันคนไทยเรากลับประสบปัญหาเชิงพฤติกรรมหลายอย่างที่ถูกลมองเป็นภาพลบในสายตาของชาวโลก โดยเฉพาะความไร้ระเบียบวินัยและการขาดจิตสาธารณะ แม้ว่าในปัจจุบันคำว่าจิตสาธารณะ (หรือที่เรียกกันติดปากในช่วงเกิดมหาอุทกภัย 2554 ว่าจิตอาสา) จะเป็นคำที่ใครๆ นิยมพูดถึงกันก็ตาม (หนังสือพิมพ์แนวหน้า พุทธที่ 24 ตุลาคม 2555) เมื่อศึกษาถึงไปถึงจิตสาธารณะของเยาวชนไทย ซึ่งจะต้องเติบโตมารับภาระดูแลประเทศชาติ ซึ่งสำรวจโดยบริษัทจ็อบสตรีท (ประเทศไทย) จำกัดพบว่า เด็กจบใหม่ไม่สู้งานไม่กระตือรือร้น ขาดทักษะทางภาษาและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยจ็อบสตรีท ดอทคอมเผยคุณลักษณะบัณฑิตใหม่ที่ต้องคัดกรองจากผลสำรวจ “มุมมองนายจ้างที่มีต่อบัณฑิตจบใหม่และองค์กรแบบไหนที่บัณฑิตใหม่ยี่ที่ดีที่สุด” เพื่อการเตรียมความพร้อมให้บัณฑิตใหม่เข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยลดปัญหาการว่างงานของบัณฑิตจบใหม่ พร้อมสร้างความสำเร็จความต้องการของบัณฑิตใหม่ เพื่อให้องค์กรสามารถรักษาคณดี คนเก่งเอาไว้ได้ แม้ว่าปีที่ผ่านมาจะมีสัดส่วนประชากรว่างงานน้อยลง แต่จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อเดือนสิงหาคม 2554 น่าสังเกตว่า จำนวนคนว่างงานนั้นเป็นกลุ่ม บัณฑิตใหม่ในระดับอุดมศึกษามีมากถึง 110,000 คน ซึ่งจากการสำรวจคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตใหม่ เพื่อหาแนวโน้มความต้องการของแรงงาน และเพื่อพัฒนาการศึกษาในตลาดแรงงานไทย โดยสำรวจ 305 องค์กร จากบัณฑิตจบใหม่ 1,085 คน พบว่า 96 % ขององค์กรได้เปิดรับบัณฑิตจบใหม่ ซึ่งมีข้อเท็จจริงว่าองค์กรต้องเผชิญกับปัญหาที่เกิดจากพนักงานใหม่ ทั้งเรื่องการปรับตัว ความรับผิดชอบ และทัศนคติในการ

ทำงาน โดยด้านคุณธรรม จริยธรรม คุณสมบัติ ที่นายจ้างต้องการมากที่สุดคือ ความตระหนักในคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ และซื่อสัตย์สุจริต รองลงมาคือเรื่องความมีวินัย ตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ส่วนมุมมองของบัณฑิตจบใหม่พบว่า 48 % จะเลือกหน่วยงานที่ทำงานก่อน รองลงมาคือเรื่องความมั่นคง และเงินเดือน (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับที่ 22 ตุลาคม 2555) จะเห็นว่าการสร้างจิตสำนึกเป็นแนวปฏิบัติของการอยู่ร่วมกัน ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน เป็นกติกาสากลที่ควรปฏิบัติ แต่ปัจจุบันเยาวชนหรือบัณฑิตใหม่สนองตอบไม่ชัดเจน ทั้ง ๆ ที่เรื่องจิตสำนึกเป็นความรับผิดชอบในตนเอง แม้ว่าจะได้รับการอบรมสั่งสอนเท่าใดถ้าใจตนเองไม่ยอมรับ จิตสำนึกก็ไม่เกิด ซึ่งแนวทางที่สำคัญในการสร้างจิตสำนึกมีอีกหลายประการ ถ้าปฏิบัติได้ก็จะ เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

จากการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัณยุทิต) ชั้น ประถม ศึกษาปีที่ 5 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 รายการอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ย้อนหลัง 3 ปีการศึกษา เมื่อเทียบค่าเฉลี่ย 5 ระดับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 , 3.88 และ 3.83 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อตรวจสอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละรายการ พบว่า ด้านที่เป็นปัญหามากที่สุด ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอื่น ๆ ด้วยคือด้านจิตสำนึก พบว่า ค่าเฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปีการศึกษาเมื่อเทียบค่าเฉลี่ย 5 ระดับ มีค่าเท่ากับ 4.11 , 3.27 และ 2.57 ตามลำดับ ทั้งนี้ในส่วนของ การประเมินด้านจิตสำนึกในปีการศึกษา 2554 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัณยุทิต) กำหนดตัวชี้วัดไว้ 2 รายการ ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวัง ผลตอบแทน ได้ค่าเฉลี่ย 2.56 โดยมีกิจกรรมย่อย 3 กิจกรรมคือ ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ทำงานด้วยความเต็มใจ ได้ค่าเฉลี่ย 3.28 , อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน และ แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่น ๆ ได้ค่าเฉลี่ย 2.07 และช่วยแก้ ปัญหาหรือ สร้างความสุขให้กับผู้อื่น ได้ค่าเฉลี่ย 2.34 ตัวชี้วัดที่ 2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม ได้ค่าเฉลี่ย 2.58 โดยมีกิจกรรมย่อย 3 กิจกรรมคือ ดูแล รักษาสาธารณสมบัติ และ สิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ ได้ค่าเฉลี่ย 2.26, เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและ สังคม ได้ค่าเฉลี่ย 2.46 และเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตาม สถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้นได้ค่าเฉลี่ย 3.04 ซึ่งผลการประเมินคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ด้านจิตสำนึก ทั้ง 2 ตัวชี้วัด 6 กิจกรรม ของโรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัณยุทิต) ในปีการศึกษา 2554 อยู่ในระดับต่ำ สมควรปรับปรุงแก้ไข (โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัณยุทิต): 2554)

การพัฒนาผู้เรียนจากแบบฝึกปฏิบัติสามารถทำให้ผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมซ่อนเร้นทั้ง พฤติกรรมด้านบวกและด้านลบ ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่สามารถนำไปวางแผนแก้ไขหรือพัฒนาส่วนที่ บกพร่องให้ดีขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของดวงเดือน อ่อนน้อม (2535: 20-21) ที่กล่าวว่า การฝึก

ทักษะเป็นการนำไปสู่ความถูกต้อง สอดคล้องกับแนวคิดของจุฬารัตน์ วงศ์ศรีนาค (2537: 18) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่า เป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการฝึกด้วยการกระทำจริง จะทำให้จดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ดี และนำไปแก้ไขปัญหาในสถานการณ์เดียวกันได้ เพราะได้รับประสบการณ์ตรงมาแล้วจากการฝึกทำแบบฝึกปฏิบัติและยัง สอดคล้องกับแนวคิดของ วิไล พิพัฒน์มงคลพร (2544 : 25) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกปฏิบัติไว้ว่าช่วยให้นักเรียนเกิด ความรอบรู้ รู้จักเหตุและผล รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีทักษะและประสบการณ์ เพียงพอที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบงาน ที่ได้รับมอบหมาย ส่วนกิจกรรมการวาด ภาพใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ซึ่งเป็นวิชาที่ผู้เรียนมีความสุขจากการปฏิบัติจริง ถ้าครูสามารถ สอดแทรกเรื่องความดีและความเก่งให้แก่ผู้เรียน การเรียนรู้ก็จะประสบผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างและใช้แบบฝึกปฏิบัติในกลุ่มสาระการ เรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นวิชาที่ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2555 เพื่อใช้ กิจกรรมในแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ให้สูงขึ้น

### ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบฝึกปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัยะอุทิศ) จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัยะอุทิศ) จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัยะอุทิศ) จังหวัดฉะเชิงเทรา

### สมมติฐานของการวิจัย

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากแบบสังเกตพฤติกรรม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเพื่อส่งเสริม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมาก

## ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้แบบฝึกปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนนำแบบฝึกปฏิบัติไปประยุกต์ใช้เป็นสื่อการสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
4. เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้เกี่ยวข้องได้พัฒนาแบบฝึกปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

## ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยอุทิศ) อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2555 จำนวน 8 ห้องเรียน นักเรียน 350 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/8 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยอุทิศ) อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2555 จำนวน 10 คน ที่มีผลการประเมินด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ค่าเฉลี่ย 10 อันดับท้ายและพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ ระดับ 1 ทุกพฤติกรรมบ่งชี้ โดยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายระยะ (Multi – Stage Sampling) (อุทุมพร จามรมาน, 2537: 72 – 73)
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ โดยสัปดาห์ที่ 1 เป็นการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนก่อนเรียนและจัดกิจกรรมครั้งที่ 1 เวลา 1 ชั่วโมง สัปดาห์ที่ 2 - 4 ทดลอง 3 สัปดาห์ ๆ ละ 1 ครั้ง ๆ ละ 2 ชั่วโมง สัปดาห์ที่ 5 เป็นการจัดกิจกรรมครั้งที่ 5 เวลา 1 ชั่วโมง และสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนหลังเรียน
4. ขอบเขตเนื้อหา เป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 1 ทักษะศิลป์ เรื่อง การวาดภาพตามจินตนาการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ 2 มาตรฐานคือ
  - มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจาร์ณคุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
  - มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

## นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **แบบฝึกปฏิบัติ** หมายถึง แบบฝึกกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ซึ่งกิจกรรมในแบบฝึกปฏิบัติประกอบด้วยกิจกรรมภาคความรู้และกิจกรรมภาคปฏิบัติ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 เล่ม ได้แก่ เล่มที่ 1 เรื่องคิดดี เล่มที่ 2 เรื่องพูดดี และเล่มที่ 3 เรื่องทำดี

2. **ศิลปะ** หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพตามจินตนาการ

3. **คุณลักษณะอันพึงประสงค์** หมายถึง คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก ที่จัดให้ผู้เรียน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ 8 ประการคือ 1.รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2.ซื่อสัตย์สุจริต 3.มีวินัย 4.ใฝ่เรียนรู้ 5.อยู่อย่างพอเพียง 6.มุ่งมั่นในการทำงาน 7.รักความเป็นไทย 8.มีจิตสาธารณะ

4. **จิตสาธารณะ** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการกำหนด มี 2 ตัวชี้วัด คือ

4.1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน พฤติกรรมบ่งชี้ คือ

1. ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ
2. อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ด้วยความ

สมัครใจ

3. แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับ

ผู้อื่น

4.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม พฤติกรรมบ่งชี้ คือ

1. ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ
2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม
3. เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตาม

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

5. **แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้** หมายถึง แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวัดผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ โดยพฤติกรรมในแบบสังเกตสอดคล้องกับตัวชี้วัด

และพฤติกรรมการเรียนรู้ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อใช้วัดผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนด้วยแบบฝึกปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

6. **โรงเรียน** หมายถึง โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยอุทิศ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

7. **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/8 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยอุทิศ) อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2555 ที่มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านจิตสาธารณะในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ค่าเฉลี่ย 10 อันดับท้ายและพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ ระดับ 1 ทุกพฤติกรรมบ่งชี้ จำนวน 10 คน

### กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย



## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
  - 1.1 ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
  - 1.2 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวาดภาพ
  - 2.1 ความสำคัญและประเภทของงานจิตรกรรม
  - 2.2 ทักษะเกี่ยวกับการวาดภาพ
  - 2.3 การใช้สีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ
  - 2.4 การเขียนภาพระบายสี
3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
  - 3.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
  - 3.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ
  - 3.3 การสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ
  - 3.4 เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกปฏิบัติ
  - 4.1 ความหมายของแบบฝึกปฏิบัติ
  - 4.2 ความสำคัญของแบบฝึกปฏิบัติ
  - 4.3 ประโยชน์ของแบบฝึกปฏิบัติ
  - 4.4 หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบฝึกปฏิบัติ
  - 4.5 ลักษณะของแบบฝึกปฏิบัติที่ดี
  - 4.6 หลักในการสร้างแบบฝึกปฏิบัติ
  - 4.7 ประสิทธิภาพของแบบฝึกปฏิบัติ
  - 4.8 ความพึงพอใจที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติ
  - 4.9 การสร้างแบบฝึกปฏิบัติ

## 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### 5.1 งานวิจัยในประเทศ

### 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

## เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

### 1. ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญคือ

ทัศนศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทัศนธาตุ สร้างและนำเสนอผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการโดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์คุณค่างานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ดนตรี มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรี แสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ร้องเพลงและเล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณี วัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

นาฏศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึกทางดนตรีอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ทั้งนี้ เมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้เรียนต้องมีคุณภาพดังนี้

1.1 รู้และเข้าใจการใช้ทัศนธาตุ รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว สี แสงเงา มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์ ถ่ายทอดความคิดอารมณ์ความรู้สึก สามารถใช้หลักการจัดขนาดสัดส่วนความสมดุล นำหนัก แสงเงา ตลอดจน การใช้สีคู่ตรงข้ามที่เหมาะสมในการสร้างงานทัศนศิลป์ 2 มิติ 3 มิติ เช่น งานสื่อผสม งานวาดภาพระบายสี งานปั้น งานพิมพ์ภาพ รวมทั้งสามารถสร้างแผนภาพ แผนผัง และ

ภาพประกอบเพื่อถ่ายทอดความคิดจินตนาการเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์ที่สร้างสรรค์ด้วยวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่แตกต่างกัน เข้าใจปัญหาในการจัดองค์ประกอบศิลป์ หลักการลดและเพิ่มในงานปั้น การสื่อความหมายในงานทัศนศิลป์ของตน รู้และปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ตลอดจนรู้และเข้าใจคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีผลต่อชีวิตของคนในสังคม

1.2 รู้และเข้าใจบทบาทของงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนชีวิตและสังคม อิทธิพลของความเชื่อ ความศรัทธาในศาสนาและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

1.3 รู้และเข้าใจเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงร้อง เครื่องดนตรี และบทบาทหน้าที่ รู้ถึงการเคลื่อนไหวที่ขึ้นลงของทำนองเพลง องค์ประกอบของดนตรี ศัพท์สังคีตในบทเพลง ประโยคและอารมณ์ของบทเพลงที่ฟังร้องและ บรรเลงเครื่องดนตรี ด้นสดอย่างง่าย ใช้และเก็บรักษาเครื่องดนตรีอย่างถูกวิธี อ่านเขียนโน้ตไทย และสากลในรูปแบบต่าง ๆ รู้ลักษณะของผู้จะเล่นเครื่องดนตรีได้ดี แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกของบทเพลงที่ฟัง สามารถใช้ดนตรีประกอบกิจกรรมทางนาฏศิลป์และการเล่าเรื่อง

1.4 รู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีและวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมต่าง ๆ เรื่องราวดนตรีในประวัติศาสตร์ อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อดนตรี รู้คุณค่าของดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์

1.5 รู้และเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ สามารถแสดงภาษาท่านาฏยศัพท์พื้นฐาน สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดงนาฏศิลป์และการละครง่าย ๆ ถ่ายทอดลีลาหรือ อารมณ์ และสามารถออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงง่าย ๆ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสิ่งที่ประสบในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นในการชมการแสดง และบรรยายความรู้สึกของตนเองที่มีต่องานนาฏศิลป์

1.6 รู้และเข้าใจความสัมพันธ์และประโยชน์ของนาฏศิลป์และการละคร สามารถเปรียบเทียบการแสดง ประเภทต่าง ๆ ของไทยในแต่ละท้องถิ่น และสิ่งที่การแสดงสะท้อนวัฒนธรรม ประเพณี เห็นคุณค่าการรักษาและสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์ไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552: 182-186)

กล่าวโดยสรุป กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่าซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้

## 2. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีตัวชี้วัดเป็นเครื่องระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียน ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ที่สามารถนำไปกำหนดเนื้อหา เพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญในการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย

### สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัดที่ 1 บรรยายเกี่ยวกับจังหวะ ตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์

ตัวชี้วัดที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์ที่สร้างสรรค์ด้วยวัสดุ อุปกรณ์และวิธีการที่ต่างกัน

ตัวชี้วัดที่ 3 วาดภาพโดยใช้เทคนิคของแสง เงา น้ำหนัก และวรรณะสี

ตัวชี้วัดที่ 4 สร้างสรรค์งานปั้นจากดินน้ำมันหรือดินเหนียว โดยเน้นการถ่ายทอด

จินตนาการ

ตัวชี้วัดที่ 5 สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ โดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ในภาพ

ตัวชี้วัดที่ 6 ระบุปัญหาในการจัดองค์ประกอบศิลป์ และการสื่อความหมายในงานทัศนศิลป์ของตนเอง และบอกวิธีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

ตัวชี้วัดที่ 7 บรรยายประโยชน์ และคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีผลต่อชีวิตของคนในสังคม

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่า

งานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัดที่ 1 ระบุและบรรยายเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบของงานทัศนศิลป์ในแหล่งเรียนรู้  
หรือนิทรรศการศิลปะ

ตัวชี้วัดที่ 2 อภิปรายเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในท้องถิ่น

### สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์  
วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน  
ชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัดที่ 1 ระบุองค์ประกอบดนตรีในเพลงที่ใช้ในการสื่ออารมณ์

ตัวชี้วัดที่ 2 จำแนกลักษณะของเสียงขับร้องและเครื่องดนตรีที่อยู่ในวงดนตรีประเภท

ต่าง ๆ

ตัวชี้วัดที่ 3 อ่าน เขียน โน้ตดนตรีไทยและสากล 5 ระดับเสียง

ตัวชี้วัดที่ 4 ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงจังหวะและทำนอง

ตัวชี้วัดที่ 5 ร้องเพลงไทยหรือเพลงสากลหรือเพลงไทยสากลที่เหมาะสมกับวัย

ตัวชี้วัดที่ 6 ด้นสดง่าย ๆ โดยใช้ประโยคเพลงแบบถามตอบ

ตัวชี้วัดที่ 7 ใช้ดนตรีร่วมกับกิจกรรมในการแสดงออกตามจินตนาการ

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็น  
คุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัดที่ 1 อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีในวัฒนธรรมต่าง ๆ

ตัวชี้วัดที่ 2 อธิบายคุณค่าของดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน

### สาระที่ 3 นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์  
วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน  
ชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัดที่ 1 บรรยายองค์ประกอบนาฏศิลป์

ตัวชี้วัดที่ 2 แสดงท่าทางประกอบเพลง หรือเรื่องราวตามความคิดของตน

ตัวชี้วัดที่ 3 แสดงนาฏศิลป์โดยเน้นการใช้ภาษาท่าและนาฏยศัพท์ในการสื่อความหมาย  
และการแสดงออก

ตัวชี้วัดที่ 4 มีส่วนร่วมในกลุ่มกับการเขียนเค้าโครงเรื่องหรือบทละครสั้น ๆ

ตัวชี้วัดที่ 5 เปรียบเทียบการแสดงนาฏศิลป์ชุดต่าง ๆ

ตัวชี้วัดที่ 6 บอกระโยชน์ที่ได้รับจากการชมการแสดง

มาตรฐาน ศ.3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัดที่ 1 เปรียบเทียบการแสดงของไทยในแต่ละท้องถิ่น

ตัวชี้วัดที่ 2 ระบุ หรือแสดงนาฏศิลป์ นาฏศิลป์พื้นบ้าน ที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและประเพณี(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552: 190-203)

สรุปได้ว่า มาตรฐานการเรียนรู้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่า ต้องการอะไร ต้องสอนอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินผลอย่างไร โดยมีตัวชี้วัดเป็นวิธีการตรวจสอบ และเป็นเกณฑ์ในการประเมินว่า สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพที่มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดเพียงใด

## เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวาดภาพ

### 1. ความสำคัญและประเภทของงานจิตรกรรม

#### ความสำคัญของงานจิตรกรรม

กรมวิชาการ (2540: 663) ได้ให้ความหมายของ Painting ในด้านศิลปะ หมายถึง การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งให้คุณค่าทางสุนทรีย์ โดยการระบายสีลงบนพื้นผิวของวัสดุที่เหมาะสม กับกลวิธีการสร้างที่มีความถาวร

ประเสริฐ ศีลรัตน์ (2528: 1) สรุปความหมายของจิตรกรรมไว้ว่า จิตรกรรม คือ ศิลกรรมประเภทหนึ่งซึ่งปัจจุบันจัดอยู่ในศิลปกรรมประเภททัศนศิลป์ มีลักษณะสร้างสรรค์โดยการถ่ายทอดเรื่องราวที่ต้องการแสดงบนพื้นระนาบ 2 มิติ โดยใช้วัสดุประเภทสี ด้วยเทคนิควิธีที่เหมาะสม กับชนิดของวัสดุที่นำมาใช้ในการถ่ายทอดและวัสดุที่รองรับ

เดนนิส (Denis, n.d. อ้างอิงจาก นิคอเลาะ ระเบิดันฮาหมัด. 2543: 2) ได้ให้นิยามไว้ว่า จิตรกรรม คือ การแสดงออกทางศิลปะ ประกอบด้วยอารมณ์ความคิดในรูปของเส้นและสีบนพื้นระนาบสองมิติ

แคนาดาเคย์ (Canada, n.d. อ้างอิงจาก สุชาติ เกาทอง, 2545: 83) ได้ให้ความหมายของ จิตรกรรมไว้ว่า จิตรกรรม คือ การระบายชั้นของสีลงบนพื้นระนาบรองรับ เป็นการจัดรวมกันของรูปทรงและสีที่เกิดขึ้นจากการเตรียมการของศิลปินแต่ละคนในการเขียนภาพ

สุชาติ เกาทอง สังคม ทองมี และคณะ. 2545: 46) กล่าวว่า การสร้างงานจิตรกรรม เป็นส่วนหนึ่งของสาระทัศนศิลป์สามารถสัมผัสและรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางตา จิตรกรรมมี 2 ลักษณะคือ การวาดภาพหรือการเขียนภาพ (Drawing) กับการระบายสี (Painting) ภาพวาดที่แสดง

ออกมา อาจเลือกวิธีการวาดภาพลายเส้น หรือวิธีการระบายสีอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือใช้ทั้งสองวิธีร่วมกันในผลงานชิ้นเดียว ตลอดจนการแสดงออก อาจสร้างสรรค์ออกมาเป็นเอกลักษณ์เฉพาะแต่บุคคลได้

สรุปได้ว่า จิตรกรรม หมายถึง การถ่ายทอดเรื่องราวที่แสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการที่ต้องการ ลงบนพื้นระนาบเป็น 2 ลักษณะคือ การเขียนภาพ กับ การระบายสี เพื่อให้เกิดความงาม และตอบสนองความพึงพอใจของผู้สร้างสรรค์ผลงาน

### ประเภทของการสร้างงานจิตรกรรม

การแบ่งประเภทของผลงานสร้างสรรค์ทางจิตรกรรม สามารถแบ่งประเภทจากลักษณะของกระบวนการสร้างสรรค์จิตรกรรม ออกเป็นการถ่ายทอดด้วยรูปแบบและเนื้อหาเรื่องราว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ประเสริฐ ศิลรัตน์, 2528: 73-105)

1. รูปแบบในการถ่ายทอด ในกระบวนการถ่ายทอดสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมในลักษณะต่าง ๆ นั้น มิได้เป็นแนวทางเดียวกันหมดหรือมีรูปแบบเหมือนกันไปหมด เพราะแต่ละคนจะมีแนวคิดและทัศนคติ พื้นฐานประสบการณ์เกี่ยวกับรูปแบบและอื่น ๆ ที่แตกต่างกัน จึงทำให้รูปแบบของผลงานที่ปรากฏ มีความแตกต่างกันออกไปมากมาย รูปแบบมี 3 ประเภทใหญ่ ๆ ตามลักษณะการถ่ายทอดดังนี้

1.1 การถ่ายทอดรูปแบบในลักษณะที่เหมือนจริงตามธรรมชาติ (Realistic) การถ่ายทอดในลักษณะนี้ เป็นการถ่ายทอดโดยใช้สื่อรูปแบบตามธรรมชาติ โดยแบ่งรูปแบบเป็น 4 ประเภท คือ ภาพคน ภาพทิวทัศน์ ภาพสัตว์ และภาพหุ่นนิ่ง ซึ่งจิตรกรจะถ่ายทอดตามที่ตาเห็น หรืออาจถ่ายทอดตามความรู้สึกที่ระลึกได้จากความทรงจำ และรูปแบบที่นำมาถ่ายทอดนั้นขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สร้างงานที่จะเลือกสรรนำมาถ่ายทอดให้เหมาะสมกับกรอบภาพ

1.2 การถ่ายทอดรูปแบบลักษณะกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) ถ่ายทอดโดยให้ความสำคัญแก่รูปแบบธรรมชาติน้อยลง แต่กลับมาเพิ่มความสำคัญให้แก่รูปแบบในความรู้สึกนึกคิด ผู้สร้างงานมากขึ้นโดยสังเกตภาพรูปแบบจากธรรมชาติที่นำมาใช้เป็นสื่อถูกตัดทอนลง การจัดวางรูปแบบก็ไม่ได้คำนึงถึงกฎเกณฑ์ความเป็นจริงในธรรมชาติ ผู้สร้างงานจะตัดทอนเอารูปแบบจากธรรมชาติเฉพาะลักษณะเด่น ๆ มาเป็นบางส่วน แล้วนำมาจัดองค์ประกอบขึ้นใหม่ให้ปรากฏเป็นรูปแบบที่แสดงถึงความรู้สึกนึกคิดของจิตรกรในช่วงหรือขณะนั้น ๆ

1.3 การถ่ายทอดรูปแบบนามธรรม (Abstract) จิตรกรจะไม่คำนึงถึงรูปแบบหรือกฎเกณฑ์ธรรมชาติเลย จะคำนึงถึงความรู้สึกของตนเป็นสำคัญ ในอันที่จะแก้ปัญหาในการใช้สี และเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ไว้ระยบนพื้นผิวระนาบ ให้ความสำคัญสอดคล้องกับการจับประเด็น

ความรู้สึกละขณะดำเนิน การถ่ายทอด กระทั่งเกิดความรู้สึกพึงพอใจในผลงานที่ปรากฏ จึงยุติการถ่ายทอด สร้างสรรค์

2. เนื้อหาเรื่องราวในการถ่ายทอด รูปแบบที่จิตรกรใช้ถ่ายทอดเป็นจิตรกรรมนั้น ได้แสดงเนื้อหาให้ประจักษ์รับรู้มากมาย โดยอาจเป็นเรื่องสภาพแวดล้อมรอบตัวของผู้สร้างสรรค์ อันเป็นเรื่องราวเหตุการณ์ ปรัชญาการณที่เกี่ยวข้องกับเวลาและสถานที่นับตั้งแต่อดีตกาลมาจนถึงปัจจุบัน หรืออาจเป็นเนื้อหา เรื่องราวที่เกิดขึ้นภายในความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการของผู้สร้างงาน ซึ่งอาจแบ่งลักษณะของเนื้อหาหรือ เรื่องราวที่ถ่ายทอดออกได้ 4 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

2.1 เรื่องราวของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อต่าง ๆ ความเชื่อเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้น กับมนุษย์ทุกรูปนาม อันเป็นสาเหตุเนื่องมาจากความกลัวและความไม่รู้ ความเชื่อเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิด ศาสนาในสังคมมนุษย์สมัยโบราณ แม้ในปัจจุบันวิทยาศาสตร์จะเจริญก้าวหน้าไปมาก แต่ มนุษย์ยังมีพฤติกรรม ที่แสดงออกทางความเชื่ออยู่ จิตรกรได้ทำหน้าที่แปลค่าความรู้สึกหรือถ่ายทอด จินตนาการเรื่องต่าง ๆ ให้ปรากฏบันทึกแสดงไว้ นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพราะจิตรกรก็เป็นสมาชิกในสังคมในแต่ละยุคแต่ละสมัย ดังนั้นเมื่อยุคสมัยนั้น ๆ มีความเชื่อ มีความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์อย่างไร ในความรู้สึกนึกคิด หรือจินตนาการก็ไม่ต่างไปจากสมาชิกคนอื่น ๆ ในสังคม

2.2 เรื่องราวของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมคือสภาพรอบ ๆ ตัวมนุษย์ โดยอาจจะเป็นธรรมชาติหรือผลผลิตอันเกิดจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์ ที่ประกอบกันเป็นเรื่องราว เหตุการณ์ ปรัชญาการณและอื่น ๆ ปรากฏให้จิตรกรได้ประจักษ์รับรู้ และกระตุ้น ใจ บันดาลใจ ให้บันทึกถ่ายทอดในสิ่งที่รับรู้ นั้น เป็นผลงานจิตรกรรม ซึ่งรูปแบบที่ปรากฏ อาจเป็นเรื่องราวของสัตว์ ทิวทัศน์ หนูนึง หรืออื่น ๆ

2.3 เรื่องราวของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ เรื่องราวที่จิตรกรได้ถ่ายทอดเกี่ยวกับรูปแบบอันเป็นพฤติกรรมกระทำของมนุษย์ นับตั้งแต่บุคคลต่อบุคคล บุคคลกับกลุ่มชุมชน หรือสังคมกลุ่มชุมชนกับกลุ่มชุมชน อันประกอบกันขึ้นเป็นเรื่องราวของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละยุคสมัยหรือในแต่ละสถานที่ ซึ่งปรากฏให้เห็นอยู่ตลอดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2.4 เรื่องราวของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับความคิด ในรูปแบบเรื่องราวที่บันทึกถ่ายทอดให้ปรากฏเป็นผลงานจิตรกรรมนั้น เป็นพฤติกรรมในอันที่จะพยายามคลี่คลายปัญหาจากการรับรู้ โดยการแสดงออกในรูปของความเห็น ในลักษณะทดแทนด้วยสื่อรูปแบบหรือสัญลักษณ์ มนุษย์ต่างก็มีแนว ความคิดที่แตกต่างกันตามความแตกต่างระหว่างบุคคล หรือความเจริญก้าวหน้าทางด้านสังคม และอาจจะด้วยความเปลี่ยนแปลงทางวัตถุ มนุษย์จึงมีการขยายการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงความคิดของตนเองให้เป็นไปตามความเจริญของโลกด้วย ดังนั้นรูปแบบเรื่องราวแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่ปรากฏในจิตรกรรมจึงมีให้เห็นมากมาย



## 2. ทักษะการวาดภาพ

ทัศนธาตุ หมายถึง ส่วนประกอบที่สำคัญอันเป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ ซึ่งจิตรกรหรือนักออกแบบใช้ทัศนธาตุในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ (สุชาติ เกาทอง. 2545: 15-32) ดังนี้

1. จุด (Dot or Point) หมายถึง ธาตุเบื้องต้นซึ่งเล็กที่สุดของการมองเห็น มีความสำคัญ เพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่นำไปสู่การเกิดของทัศนธาตุอื่น ๆ ที่สำคัญต่อไป เช่น เส้น เกิดจากการนำจุดมาเรียงกันจนเกิดความยาว หรือน้ำหนักเกิดจากการนำจุดมาวางเรียงกันจำนวนมากมายหลายจุด เป็นต้น ลักษณะเฉพาะของจุด คือ มีมิติเป็นศูนย์ ไม่มีความกว้าง ความยาว และความลึก เป็นสิ่งที่เล็กที่สุดที่จะใช้ในการสร้างรูปทรง และสร้างพลังความเคลื่อนไหวของพื้นที่ว่างในภาพได้

2. เส้น (Line) หมายถึง ผลจากการนำจุดหลาย ๆ จุดมาเรียงติดต่อกันออกไปจนเกิดเป็นความยาวซึ่งเป็นมิติเดียวของเส้น และเส้นเป็นรากฐานของโครงสร้างของงานทัศนศิลป์ทุกประเภท เส้นสามารถแสดงความรู้สึกด้วยตัวของมันเอง และด้วยการนำเส้นมาประกอบกันให้ปรากฏเป็นรูปทรงต่าง ๆ เพราะเส้นเป็นการถ่ายทอดเรื่องราว ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกให้เกิดขึ้นเป็นผลงานทัศนศิลป์ และเส้นแต่ละเส้นให้ความรู้สึกอารมณ์แตกต่างกันออกไป ดังนี้

2.1 เส้นตรง มีลักษณะให้ความรู้สึกแข็งแรง มั่นคง สง่างาม ขริบ และน่าศรัทธา

2.2 เส้นตรงแนวนอน มีลักษณะให้ความรู้สึกอารมณ์ที่ราบเรียบ ผ่อนคลาย เช่น เส้นขอบฟ้า ภาพคนนอนเหยียด เป็นต้น

2.3 เส้นโค้ง มีลักษณะให้ความรู้สึกอ่อนโยน เช่น เส้นโค้งลายกนกในลายไทย ที่มีลักษณะอ่อนช้อย งดงาม และลายไทยก็มีเส้นโค้งเป็นส่วนประกอบอยู่มาก

2.4 เส้นโค้งที่มีลักษณะเลื้อนไหล ต่อเนื่องอย่างนุ่มนวล ให้ความรู้สึกทางสุนทรียภาพ มีความกลมกลืน นุ่มนวล และอ่อนช้อย

2.5 เส้นโค้งที่อ่อนตัวโน้มลง ให้ความรู้สึกที่เศร้าสลดหมดกำลังใจ มีแต่ความทุกข์โศก

2.6 เส้นโค้งที่ทอดตัวตามแนวนอน ให้ความรู้สึกเหมือนความเหงา อากาศหัลบไหลด หรือความเกียจคร้าน

2.7 เส้นโค้งที่แสดงการหมุนวนเหมือนกันหอย ให้ความรู้สึกเป็นจุดกำเนิดของพลัง ความเคลื่อนไหว

2.8 เส้นโค้งที่มีลักษณะเหมือนเมฆ ให้ความรู้สึกของการลอยตัว

- 2.9 เส้นโค้งหรือเส้นตรงที่มีลักษณะกระจายขึ้นด้านบน ให้ความรู้สึก  
เจริญเติบโตขึ้นไป
- 2.10 เส้นตรงแนวเฉียงที่มีลักษณะเอนลู่ไปทางเดียวกัน ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว  
รุนแรงมีชีวิตชีวา
- 2.11 เส้นตรงที่ต่อเนื่อง เป็นฉากแหลม เป็นลักษณะสายฟ้าผ่า ให้ความรู้สึก  
อาการโกรธ หรือความตื่นเต้น ระทึกใจ
- 2.12 เส้นตรงที่มีแนวเฉียงทิศทางขัดแย้ง ให้ความรู้สึกถึงความขัดแย้งต่อสู้  
สงคราม หรือความรุนแรง
- 2.13 เส้นตรงหรือเส้นโค้งที่กระจายออกโดยรอบ ให้ความรู้สึกระเบิดกระจาย  
ออกไปจากศูนย์กลาง เป็นรัศมีแผ่กระจายออกไป หรือความรู้สึกของการเจริญเติบโต
- 2.14 เส้นตรงหรือเส้นโค้งที่ประกอบกันเป็นโครงสร้างพนมแหลมขึ้น ให้ความรู้สึก  
ของการยกระดับจิตใจ ความศรัทธาและความหวัง
- 2.15 เส้นตรงหรือเส้นโค้งที่ประกอบกันเป็นโครงสร้างที่ต่อเนื่อง แตกกิ่งก้านเป็น  
สาขาขึ้นไป ให้ความรู้สึกถึงการเจริญเติบโต
- 2.16 เส้นแสดงรูปร่าง เป็นเส้นร่างภาพที่เกิดขึ้นได้ โดยอาศัยความสัมพันธ์ของ  
ประสาทสัมผัสระหว่างตาที่เห็นวัตถุ กับมือที่ลากเส้นไปตามที่ตาเห็นจนเกิดเป็นเส้นรอบนอกของรูปร่าง  
และรูปทรง
- 2.17 เส้นที่แสดงสัญลักษณ์เฉพาะตัว เป็นเส้นที่เกิดจากร่องรอยของการตวัด  
พู่กัน ปากกา หรือดินสอ ที่สื่อสัญลักษณ์ของอารมณ์ แสดงถึงหวัหวัความเคลื่อนไหว และแสดงถึง  
บุคลิกภาพของศิลปิน เกิดความงาม ความรู้สึกในตัวของมันเอง ตัวอย่างเช่น เส้นลายมือในการเขียน  
หนังสือ เส้นในงานวาดเส้น โดยเฉพาะตัวอักษรของภาษาจีนและญี่ปุ่น งานวาดเขียนของเด็กเล็ก ๆ  
ตลอดจนกระทั่งงานศิลปินระดับโลก อย่าง วินเซนต์ แวนโก๊ะ หรือปิกัสโซ เป็นต้น เส้นดังกล่าวมี  
ลักษณะอารมณ์ เป็นส่วนตัว เปลี่ยนแปรไปได้มากมายหลายแบบ
- 2.18 เส้นที่เป็นเอกลักษณ์ของไทย เป็นเส้นที่มีแนวความคิดมาจากธรรมชาติ แต่  
นำมาประดิษฐ์ใหม่ให้มีความงามและอ่อนช้อยกว่าเดิม เช่น ลายกระจัง ได้รับแรงบันดาลใจมาจาก  
ฟันปลา ตาอ้อย หรือลายกนกเปลว ได้รับแรงบันดาลใจมาจากเปลวไฟ เป็นต้น การเขียนลายไทยนั้น  
ต้องใช้เส้นมาประกอบและเส้นที่ใช้ส่วนมากเป็นเส้นโค้งเพราะมีความอ่อนช้อย การระบายสีส่วนมาก  
นิยมระบายสีเรียบ

ไม่แสดงแสงเงา น้ำหนักสีเท่ากัน เพื่อเน้นให้เห็นความงามของเส้นและรูปร่างให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะศิลปะไทยยังเป็นการแสดง ถึงเอกลักษณ์ของไทย เพราะภาพที่วาดมักเกี่ยวข้องกับศาสนาเป็นส่วนมาก

3. น้ำหนักอ่อนแก่ของแสงและเงา (Tone or Light & Shadow) หมายถึง ค่าความอ่อนแก่ของบริเวณที่ถูกแสงสว่างและบริเวณที่เป็นเงาของวัตถุ หรือการระบายสีให้เกิดผล ไล่ค่าน้ำหนักความอ่อนแก่เพียงสีเดียวหรือหลายสีก็ได้ หรือการไล่ค่าน้ำหนักความอ่อนแก่ของสีดำ สีเทา สีขาว ที่ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปที่ละน้อยตามลำดับ การสร้างน้ำหนักในงานจิตรกรรมเพื่อให้เกิดผลในเรื่องความแตกต่างระหว่างรูปทรง รูปร่างกับพื้นหลังหรือพื้นที่ว่าง ทำให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวด้วยการนำสายตาของผู้ดูอันเนื่องเกิดจากการตัดกันระหว่างน้ำหนักที่เข้มกับน้ำหนักที่อ่อนหรือสว่าง อาจจะมีลักษณะที่ตัดกันอย่างรุนแรงหรือลักษณะประสานผสมกลมกลืนกันก็ได้ นอกจากนี้น้ำหนักทำให้เกิดภาพลึก 2-3 มิติขึ้นในภาพ

4. ที่ว่างหรือช่องไฟ (Space) เป็นทัศนธาตุที่มองไม่เห็น การที่จะรับรู้บทบาทหรือความมีอยู่ของพื้นที่ว่าง ก็ต่อเมื่อมีทัศนธาตุอื่นปรากฏขึ้นเป็นรูปทรงหรือรูปร่าง ที่ว่างมีทั้ง 2 มิติ และ 3 มิติคือมี ความกว้าง ความยาว ความลึกหรือความหนา การใช้พื้นที่ว่างในการทำงานทัศนศิลป์เปรียบเสมือนการเขียนหนังสือ จะต้องมีการเว้นวรรคหรือช่องไฟให้เกิดจังหวะสวยงาม

5. สี (Colour) เป็นทัศนธาตุที่สำคัญอย่างยิ่งในงานจิตรกรรม เพราะมีผลต่อการรับรู้เสริมสร้างความเปลี่ยนแปลงของอารมณ์ความรู้สึกของคนเราได้อย่างดี นอกจากนี้สียังมีคุณลักษณะของทัศนธาตุอื่น ๆ อยู่อย่างครบถ้วน

### 3. การใช้สีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

ก่อนที่จะใช้สีในงานศิลปะ ต้องทำความเข้าใจถึงความหมายของคู่สี เพราะคู่สีอยู่ตรงข้ามกันในวงจรสีธรรมชาติ คู่สีเป็นสีตัดกันหรือขัดแย้งกันอย่างแท้จริง หากนำมาวางคู่เคียงกันจะให้พลังความจัด ความสดใสอย่างยิ่ง แต่ถ้านำไปผสมกันเข้าก็จะลดค่าความสดใสของกันและกัน ถ้าเพิ่มปริมาณมาก ๆ ก็จะกลายเป็นสีกลางในที่สุด

การใช้สีเอกรงค์ คือการใช้สีเดียว หรือสีแท้สีใดก็ได้ แล้วทำให้เกิดค่าอ่อนแก่หลายระดับ

การใช้สีพหุรงค์ คือการใช้สีในตระกูลเดียวกัน ซึ่งมีอยู่ 3 ตระกูลด้วยกัน ได้แก่ ตระกูล

สีเหลือง คือตระกูลที่มีส่วนผสมของสีเหลือง ตระกูลสีแดง คือตระกูลที่มีส่วนผสมของสีแดง และตระกูลสีน้ำเงิน คือตระกูลที่มีส่วนผสมของสีน้ำเงิน

จิตวิทยาของสี หรือความรู้สึกของสี (Psychology or Colour) หมายถึงคุณสมบัติของสี ที่ความรู้สึกของมนุษย์มีปฏิกิริยาในอารมณ์ที่คล้าย ๆ กัน ดังต่อไปนี้

1. สีเหลือง ให้ความรู้สึกร่าเริง แจ่มใส มีชีวิตชีวา อ่อน ปิติยินดี แต่ถ้าเป็นสีเหลืองคล้ำ หรือลักษณะเหลืองปนเขียว ให้ความรู้สึกหดหู่ แสดงถึงความเจ็บป่วย เศร้าหมอง น่าเบื่อหน่าย
2. สีแดง ให้ความรู้สึกถึงอันตราย ความกล้าหาญ ตลอดจนความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องเพศ เพราะเป็นสีที่มีลักษณะกระตุ้นเร้าอารมณ์ความรู้สึกได้อย่างรุนแรง
3. สีส้ม ให้ความรู้สึกร้อนแรง สนุกสนาน กระตุ้นอารมณ์ และสะดุดตา
4. สีน้ำเงิน ให้ความรู้สึกเยือกเย็น เยียบสงบ นิ่ง เฉยเมย เป็นสีที่แสดงถึงความมีน้ำใจ มีเกียรติและความหนักแน่น น่านับถือ นอกจากนี้ สีน้ำเงินยังสามารถใช้แสดงภาวะความรู้สึกสลดหดหู่ หรือความเศร้าโศกได้อีกด้วย
5. สีม่วง ให้ความรู้สึกโอ้อ่า ภูมิฐาน แต่ถ้าออกสีม่วงคล้ำ ๆ ให้ความรู้สึกที่สลดหดหู่ อ่อนเพลีย และโศกเศร้าได้อีกด้วย
6. สีเขียว ให้ความรู้สึกใกล้เคียงหรือคล้ายสีน้ำเงิน ให้ความรู้สึกผ่อนคลายเย็น สดชื่นสบายตา
7. สีน้ำตาล ให้ความรู้สึกเก่าแก่ ทรวดโถม
8. สีชมพู ให้ความรู้สึกบริสุทธิ์ ไร้เดียงสา ร่าเริง เบิกบาน
9. สีขาว ให้ความรู้สึกสว่างเบา และความรู้สึกในแง่ดี เช่น ความบริสุทธิ์ ไร้เดียงสา ความจริง ความใหม่
10. สีเทา ให้ความรู้สึกเก่าแก่ มีอายุ และความหม่นหมอง โศกเศร้า
11. สีดำ ให้ความรู้สึกทึบ หนักแน่น ความขึงขัง ความโศกเศร้า ความตาย ความลึกลับ มีดมน และความน่ากลัว เป็นต้น

#### 4. การเขียนภาพระบายสี

##### การเขียนภาพ (Drawing)

การเขียนภาพ หมายถึง การถ่ายทอดรูปแบบโดยการลากเส้นหรือการใช้เส้น มีการแรเงาหรือไม่แรเงาโดยการใช้ดินสอดำ ถ่านครีเอียง ปากกา และวัสดุอื่น ๆ การเขียนภาพหรือการวาดภาพมีการถ่าย ทอดหลายวิธี ส่วนมากจะมีระนาบรองรับเป็นกระดาษ และเป็นระนาบรองรับอื่น ๆ มีลักษณะเป็นสองมิติ (อารี สุทธิพันธ์. 2532: 52) การเขียนภาพมีขั้นตอนดังนี้

1. การร่างภาพ คือ การวาดโครงสร้างสิ่งต่าง ๆ ลงบนกระดาษ โดยการพิจารณาโครงสร้างใหญ่ ๆ ของรูปทั้งหมด ด้วยการตัดทอนรายละเอียดออกเสียก่อน การร่างภาพจะต้องให้เหมาะสมกับหน้ากระดาษ โดยคำนึงถึงโครงสร้างของรูปร่าง รูปทรง ขนาด และสัดส่วน การร่างภาพ

ของแต่ละคนมีเทคนิคต่างกัน การร่างภาพได้เหมาะสมจะทำให้การลงน้ำหนักหรือแรเงาทำได้ง่ายมากขึ้น การร่างภาพมีขั้นตอนดังนี้ (ปัญญา ทรงเสรี และคณะ: 2539)

- 1.1 สังเกตมุมของภาพว่ามีความเหมาะสม สวยงาม และถูกหลักการจัดภาพหรือไม่
- 1.2 กำหนดโครงสร้างภายนอกโดยรวมของภาพ ให้มีสัดส่วนเหมาะสมกับหน้ากระดาษ
- 1.3 สังเกตลักษณะวัตถุที่จะร่างให้เห็นโครงที่ชัดเจนเสียก่อน
- 1.4 ร่างภาพวัตถุที่มีขนาดใหญ่ก่อน แล้วจึงค่อย ๆ ร่างขนาดเล็ก จะทำให้ร่างภาพได้ง่ายขึ้น

- 1.5 ใช้เส้นร่างเบา ๆ แต่มีความกล้าและเชื่อมั่น
- 1.6 ร่างโครงสร้างภายนอก ก่อนที่จะร่างรายละเอียดภายใน

2. การลงน้ำหนัก หรือการแรเงา คือ การรู้จักจัดน้ำหนักอ่อนแก่ของแสงเงา ให้ได้ใกล้เคียงกับน้ำหนักอ่อนแก่ของแสงที่ตกกระทบลงบนวัตถุจริง องค์ประกอบเบื้องต้นของการเงาก็คือ การเห็นมนุษย์สามารถเห็นวัตถุต่าง ๆ ได้เพราะความสัมพันธ์ของแสงและเงา เมื่อแสงมากระทบวัตถุจะสะท้อนเข้าตาและถ่ายทอดไปสู่สมองทำให้เกิดการมองเห็น แสงที่สะท้อนเข้าตามีค่าตั้งแต่อ่อนไปถึงแก่ (อนันต์ ประภาโส. 2540: 34-35) ลักษณะของแสงเงาแบ่งค่าออกเป็น 6 ค่าใหญ่ ๆ ดังนี้

- 2.1 แสงสว่างที่สุด (High Light) เป็นส่วนของวัตถุที่กระทบแสงสว่างโดยตรง ทำให้บริเวณนี้มีน้ำหนักอ่อนที่สุด
- 2.2 แสงสว่าง (Light) เป็นส่วนหนึ่งของวัตถุที่ไม่ได้ถูกแสงโดยตรง แต่อยู่ในบริเวณที่ได้รับอิทธิพลของแสงนั้น
- 2.3 เงา (Shadow) เป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลของแสงน้อยมาก บริเวณที่เป็นเงานี้ เราจะแรเงาให้น้ำหนักเข้มกว่าบริเวณแสงสว่างพอสมควร
- 2.4 เงามืด (Core Shadow) คือส่วนของวัตถุที่ไม่ได้รับอิทธิพลของแสงเลย
- 2.5 แสงสะท้อน (Reflected Light) คือบริเวณของวัตถุที่ไม่ได้กระทบแสงโดยตรง แต่เป็นบริเวณที่กระทบแสงจากวัตถุอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้กัน น้ำหนักบริเวณนี้จะอ่อนกว่าบริเวณมืด ค่าของแสงสะท้อนให้ความรู้สึกกว่าวัตถุเป็นภาพสองมิติ มีมวลสาร และมีชีวิตชีวา
- 2.6 เงาตกทอด (Cast Shadow) คือบริเวณเงาของวัตถุนั้น ๆ ทอดไปตามพื้นหรือตามวัตถุอื่นที่รองรับ ซึ่งมีน้ำหนักแก่กว่าบริเวณแสงสะท้อน ขนาดและรูปร่างของเงาตกกระทบจะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับรูปร่างของวัตถุและพื้นที่ยอมรับเงานั้น

## การระบายสี (Painting)

การระบายสี หมายถึง การถ่ายทอดโดยการใส่สี ซึ่งอาจอาศัยการวาดเขียน หรือไม่อาศัยก็ได้ การระบายสีมีเป้าหมายเพื่อบันทึกภาพ หรือบันทึกความรู้สึก การระบายสีมีชื่อเรียกตามลักษณะของคุณสมบัติสีที่ใช้ เช่น สีน้ำมัน สีน้ำ สีฝุ่น หรือสีผสม การระบายสีมีความหมายเหมือนจิตรกรรม ซึ่งอาจจะเป็นจิตรกรรมสีเดียว (Monochromatic Painting) และจิตรกรรมหลากสี (Polychromatic Painting) การระบายสีมีขั้นตอนดังนี้ (อารี สุทธิพันธ์, 2532: 52-53)

3.1 การร่างภาพ โดยการกำหนดโครงสร้างภายนอกของภาพโดยรวม ให้มีความเหมาะสมกับพื้นระนาบรองรับ โดยมีวิธีการร่างภาพ ดังนี้

- 1) สังเกตมุมของภาพว่า มีความเหมาะสม สวยงาม และถูกหลักการจัดภาพ
- 2) กำหนดโครงสร้างภายนอกโดยรวมของภาพ ให้มีสัดส่วนเหมาะสม
- 3) สังเกตลักษณะวัตถุที่จะร่างให้เห็นโครงสร้างที่ชัดเจนเสียก่อน
- 4) ร่างภาพวัตถุที่มีขนาดใหญ่ก่อน แล้วจึงค่อย ๆ ร่างขนาดเล็ก จะทำให้ร่างภาพได้ง่ายขึ้น
- 5) ใช้เส้นร่างเบา ๆ แต่มีความกล้าและเชื่อมั่น
- 6) ร่างโครงสร้างภายนอก ก่อนที่จะร่างรายละเอียดภายใน

ภาพได้ง่ายขึ้น

3.2 การระบายสี หรือ การลงน้ำหนัก จะต้องรู้จักแยกน้ำหนักอ่อนแก่ของแสงเงาที่ตกกระทบลงวัตถุ โดยสังเกตทิศทางของแสงที่ส่องมากระทบกับวัตถุ การระบายสีควรเริ่มจากสีที่อ่อนที่สุดก่อนจากนั้นจึงค่อย ๆ เพิ่มความเข้มของสีมากขึ้นตามแบบที่มองเห็น

3.3 การเก็บรายละเอียด ตกแต่ง เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำงานเพื่อให้ได้ภาพที่สมบูรณ์ที่สุด การเก็บรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือในบางส่วนต้องตกแต่งให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นขั้นสุดท้ายของการระบายภาพ

สรุปได้ว่า การสร้างสรรค์งานจิตรกรรมนั้น สามารถถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกได้ทั้งการเขียนภาพและการระบายสี โดยที่ผู้สร้างสรรค์มีอิสระที่จะถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ตามจินตนาการของตนเองออกมาในลักษณะรูปแบบและเนื้อหาเรื่องราวที่แตกต่างกันออกไป ตามความต้องการของตนเองเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้ และชื่นชมผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้น

## คุณลักษณะอันพึงประสงค์

### 1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ 8 ประการ คือ

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

ผู้สอนสามารถจัดทำเป็นพฤติกรรมบ่งชี้ หรือพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงออกแล้ว บูรณาการคุณลักษณะเหล่านี้ ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้ง กิจกรรมนั้น และกิจกรรมนอกชั้นเรียน และต้องดำเนินการประเมินผลรายภาค รายปี ของแต่ละวิชา เพื่อให้มีการสั่งสมและพัฒนาพฤติกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และนำผลมาประเมิน มาสรุปผลอีกครั้ง หนึ่งเมื่อจบปีสุดท้ายของแต่ละระดับการศึกษาเพื่ออนุมัติจบหลักสูตร

### 2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือ สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวัง ผลตอบแทนผู้ที่มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติ ปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิด ในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

**ตัวชี้วัดที่ 1** ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน

**พฤติกรรมบ่งชี้**

1. ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ
2. อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาด้วยความสมัครใจ
3. แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น

**ตัวชี้วัดที่ 2** เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

**พฤติกรรมบ่งชี้**

1. ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ
2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม
3. เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

2553: 166-167)

**3. การสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ**

กระบวนการสร้างคนนั้น นอกจากครบครันแล้ว โรงเรียนมีความสำคัญสูงสุด และในโรงเรียน “ผู้สร้าง” คือผู้บริหารและครูในโรงเรียน ซึ่งพระพุทธรูปองค์ถือว่าเป็น “ทิศเบื้องขวา” เพราะเป็นผู้นำทางความรู้และคุณธรรมของเด็กและเยาวชน โดยดำเนินการ ดังนี้

**1. การสร้างแบบอย่าง**

การสร้างคนที่ดีที่สุดคือ การพูดและทำให้นักเรียนเห็นเป็นแบบอย่าง เหมือนแม่ปูเดินให้ลูกปูดู การสร้างแบบอย่างกระทำได้ไม่ยากในการเรียนการสอน เช่น การเปิดให้มีส่วนร่วมจากครู ในการบริหาร เปิดให้มีส่วนร่วมจากนักเรียนในการเรียนการสอน การจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยวาจาและเป็นหนังสือ โดยรับฟังอย่างแท้จริงด้วยจิตเปิดและปราศจากอคติ “อำนาจครอบงำ” ที่ผู้บริหารหรือครูมีอยู่ ต้องลดระดับลงและใช้เท่าที่จำเป็นจริง ๆ เท่านั้น

**2. การส่งเสริมความเป็นพลเมือง**

การสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองให้เห็นว่า เรื่อง สาธารณกิจ (Public Affair) ทุกเรื่อง ทั้งปัญหาของโรงเรียน ปัญหาของชุมชน ปัญหาของท้องถิ่น เป็นปัญหาของทุกคนร่วมกัน และทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ นอกจากการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโดยการลงไปร่วมแรงร่วมใจ



กันหาทางแก้ปัญหาจริงแล้ว การเปิดพื้นที่สาธารณะ (Public Space) เช่น สนามกีฬา ห้องทำกิจกรรม บอร์ด หนังสือประจำโรงเรียน จดหมายข่าว ฯลฯ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ร่วมกัน ก็เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างเสริมจิตสาธารณะอย่างแท้จริง

### 3. การร่วมกันรณรงค์ทางสังคม

ถ้าโรงเรียนปลูกฝังจิตสำนึกพลเมืองให้นักเรียน แต่ครอบครัว ชุมชน ส่วนราชการไม่เห็นความสำคัญ และยังคงประพฤติ ปฏิบัติแบบเดิม ๆ ใน “วัฒนธรรมอำนาจ” เด็กและเยาวชนก็จะประสบทวิภาวะ คือ ในโรงเรียนเป็นประชาธิปไตยคุณภาพ แต่ในบ้านในสังคมเป็นเผด็จการหรือประชาธิปไตยอุปถัมภ์ ความสับสนก็จะเกิดขึ้น และในหลายกรณีครอบครัวและสังคมก็จะชนะโรงเรียนก็มักจะพ่ายแพ้ ดังนั้น การสร้างสำนึกพลเมืองจึงต้องร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และนักเรียนที่จะรณรงค์ให้ครอบครัว ชุมชน ส่วนราชการ และร่วมช่วยผู้บริหาร ครู และนักเรียนอย่างแท้จริง (ศ.ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ: 18-21)

นอกจากนี้ ปาริชาติ ประเสริฐสังข์ (2555: 36-48) ได้ให้ความสำคัญของการเรียนการสอนที่เน้น การบริการสังคม (Service Learning) โดยกล่าวถึงความสำคัญว่า เป็นการเรียนการสอนที่ช่วยให้เข้าใจ ความเป็นมนุษย์ได้ดียิ่งขึ้น เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองในด้านการให้บริการทั้งวิชาการและวิชาชีพร่วมกับวิชาคน สามารถนำความรู้จากประสบการณ์ในการบริการสังคมมาพัฒนาตนเอง ซึ่งอาศัยแนวคิดจากการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ผู้เรียนได้สะท้อนแนวคิด เจตนารมณ์จากการเข้าร่วมในการจัดการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม อีกทั้งสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตย (Democratic Life) มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบต่อสังคม มองเห็นว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและแสดงออกด้วยการทำกิจกรรมบริการชุมชน (Community Service) เพื่อตอบสนองความต้องการ แก้ไขปัญหาของสังคมในฐานะที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ในชุมชนอีกด้วย

ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ได้บรรจุสาระด้านศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม รวมทั้งสาระด้านเศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อีกทั้งยังกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์ และมาตรการเสริมสร้างคุณธรรมในระบบการศึกษาไทยขึ้นอีก 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- 1) การปลูกฝังจิตสำนึก สร้างเจตคติ ปรับพฤติกรรม
- 2) การปรับกระบวนการเรียนรู้ หาดันแบบสืบทอด
- 3) การสร้างภูมิด้านทานโดยเครือข่ายขยายผล บ้าน สถาบันทางศาสนา สถานศึกษา ชุมชนและสื่อ
- 4) การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

โดยแต่ละยุทธศาสตร์ มีการดำเนินกิจกรรมสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนและสร้างเจตคติ แรงบันดาลใจให้ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลายโครงการ เช่น โครงการสถานักเรียนไทยหัวใจสมานฉันท์ยึดมั่นธรรมาภิบาล โครงการค่ายคุณธรรมนำความรู้ สู่สังคม สมานฉันท์ทั่วประเทศ ค่ายคุณธรรมด้วยหลักธรรมพุทธทาส ฯลฯ การอบรมผู้บริหารและครูเพื่อให้รู้วิธีการถ่ายทอดความรู้และปลูกฝังคุณธรรมให้แก่ตนเองและผู้เรียน รวมถึงการเป็นแม่แบบแกนนำในการ ถ่ายทอดพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรม และขยายผลสู่ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนต่อไป (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 5-6)

#### 4. เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ดีเยี่ยม หมายถึง ผู้เรียนมีคุณลักษณะในการปฏิบัติจนเป็นนิสัย และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน เพื่อประโยชน์สุขของตนเองและสังคม

ดี หมายถึง ผู้เรียนมีคุณลักษณะในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ ของสังคม

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนรับรู้และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และเงื่อนไขที่สถานศึกษากำหนด สรุปลได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ เกิดความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมี ความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก 8 ประการ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้สถานศึกษา สามารถ กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเองได้ (เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ , 2551 , 38) ทั้งนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เน้นทั้งด้านความรู้และ การปฏิบัติ โดยเฉพาะให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ที่จะส่งผลให้ผู้เรียนอยู่ร่วมใน สังคมได้อย่างมีความสุข

## เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกปฏิบัติ

### 1. ความหมายของแบบฝึกปฏิบัติ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้อธิบายความหมายของแบบฝึกหัดไว้ว่า หมายถึง แบบตัวอย่างหรือปัญหา หรือคำสั่งที่ตั้งขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ

จุฬารัตน์ วงศ์ศรีนาค (2537: 13) กล่าวว่า แบบฝึกเสริมทักษะ หมายถึง แบบฝึกที่สร้างขึ้นด้วยลักษณะหรือรูปแบบที่หลากหลาย โดยมีจุดประสงค์เพื่อมุ่งเสริมทักษะต่าง ๆ ให้เกิดแก่ผู้เรียน ในขณะที่เรียนหรือหลังจากเรียนบทเรียนจบแล้ว

ชนิษฐา แสงภักดี (2540: 18) กล่าวว่า แบบฝึก หมายถึง สื่อการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อฝึกฝน เสริมสร้าง และพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนจนมีประสบการณ์และสามารถนำความรู้ต่าง ๆ ไปใช้ได้อย่างถูกต้อง ใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินทักษะทางภาษาของนักเรียนได้อีกด้วย

ฉวีวรรณ กীরติกร (2545: 9) ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะไว้ว่า หมายถึง งานที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำเพื่อทบทวนความรู้ที่เรียนไปแล้ว และฝึกทักษะโดยฝึกใช้กฎหรือสูตรต่าง ๆ ที่เรียนไปแล้ว โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ สามารถนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาและพัฒนาทักษะของนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544: 147) กล่าวว่า แบบฝึกหรือแบบฝึกหัด หรือแบบฝึกเสริมทักษะ เป็นสื่อการสอนประเภทหนึ่งที่เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมสำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเพิ่มขึ้น

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า แบบฝึก หรือแบบฝึกเสริมทักษะ หรือแบบฝึกปฏิบัติ หมายถึง สื่อการสอนที่ครูผู้สอนได้สร้างขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยความสนใจ สนุกสนาน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะเพิ่มขึ้น

### 2. ความสำคัญของแบบฝึกปฏิบัติ

แบบฝึกปฏิบัติมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกปฏิบัติไว้สอดคล้องกันดังนี้

อนงค์ศิริ วิชาลัย (2537: 27) กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่า แบบฝึกเป็นวิธีการที่สนุกอีกวิธีหนึ่งคือ การให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกหัดมาก ๆ เพราะแบบฝึกหัดจะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545: 131) กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่า แบบฝึกเป็นวิธีการสอนที่สนุกวิธีหนึ่ง สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้นคือแบบฝึก เพราะนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

วรรณา แซ่ตั้ง (2541: 14) กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกทักษะไว้ว่า แบบฝึกที่ครูนำมา เป็นเครื่องมือในการสอนช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้ดีขึ้น สามารถช่วยเหลือและสื่อ ความหมายได้ชัดเจน

จากความสำคัญของแบบฝึกสรุปได้ว่า แบบฝึกช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจใน กระบวนการต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะแบบฝึกนอกจากเป็นการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมแล้ว ครูควรสร้างแบบ ฝึกทักษะเพื่อช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้เพิ่มมากขึ้น

### 3. ประโยชน์ของแบบฝึกปฏิบัติ

ดวงเดือน อ่อนน้อม (2535: 20-21) กล่าวว่า การฝึกทักษะมีประโยชน์หลายอย่าง ดังต่อไปนี้

1. การฝึกช่วยให้อ่านได้แม่นยำขึ้น เพราะโดยปกติ การอ่าน ฟัง มองดู หรือทำ เพียงอย่างเดียว ย่อมยากแก่การจะจดจำได้ทั้งหมด
2. การฝึกทักษะเป็นการนำไปสู่ความถูกต้อง
3. การฝึกทักษะเป็นรากฐานการพัฒนาประสิทธิภาพในการคิด เช่นเมื่อเรียนรู้แล้ว ว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น จากการฝึกทักษะจะช่วยมองเห็นวิธีคิดอันจะทำให้คิดเร็วขึ้น
4. การฝึกทักษะเป็นวิธีการหนึ่งที่สร้างความเชื่อมั่นในการคิดคำนวณ เมื่อผู้เรียน ประสบความสำเร็จในการคิดคำนวณ หรือคิดคำนวณ เมื่อผู้เรียนประสบความสำเร็จในการคิดคำนวณ หรือคิดคำนวณได้ถูกต้อง รวดเร็ว ย่อมก่อให้เกิดแรงดลใจ ทำให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชานี้ และอยากมีส่วนร่วม

จุฬารัตน์ วงศ์ศรีนาค (2537: 18) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่า เป็นสิ่งที่ช่วย ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการฝึกด้วยการกระทำจริง จึงทำให้จดจำสิ่งที่เรียนรู้ ได้ดี และนำไปแก้ไขปัญหาในสถานการณ์เดียวกันได้ เพราะได้รับประสบการณ์ตรงมาแล้วจากการฝึก ทำแบบฝึกปฏิบัติ

วิไล พิพัฒน์มงคลพร (2544: 25) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกปฏิบัติไว้ดังนี้

1. ช่วยเสริมทักษะทางภาษาคางทน
2. เป็นเครื่องมือวัดความก้าวหน้าและประเมินตนเองของนักเรียน หลังจากทีเรียนจบ บทเรียนในแต่ละครั้งครูสามารถมองเห็นจุดเด่น จุดบกพร่องของนักเรียนได้อย่างชัดเจน
3. ประโยชน์ในแง่ความแตกต่างระหว่างบุคคล การให้แบบฝึกที่เหมาะสมกับ ความสามารถจะให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากขึ้น
4. เพื่อให้เกิดความเข้าใจในบทเรียน

5. แบบฝึกปฏิบัติมีคำถามพลิกแพลงหลายรูปแบบ ที่นักเรียนจะต้องใช้ความคิดในการตอบ หากนักเรียนได้ทำแบบฝึกบ่อย ๆ จะช่วยฝึกฝนสติปัญญา ไหวพริบให้เกิดความคล่องแคล่วชำนาญยิ่งขึ้น

6. ช่วยให้นักเรียนเกิดความรอบรู้ รู้จักเหตุและผล รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีทักษะและประสบการณ์เพียงพอที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

7. ส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจในตนเอง เพราะนักเรียนทราบความก้าวหน้าของตนเองได้ คั่นคว้า แก้ไข ปรับปรุงงานของตนเองอยู่เสมอ

8. ฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำงานตามลำพัง รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย  
 วิทยาลัยฯ สุนทรโรจน์ (2545: 131) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกปฏิบัติดังนี้

1. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อกรเรียน
3. ครูได้แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีที่สุดตามความสามารถของตนเอง
4. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่น และสามารถประเมินผลงานของตนเองได้
5. ฝึกให้นักเรียนทำงานด้วยตนเอง
6. ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
7. คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะของตนเอง โดยไม่ต้องคำนึงถึงเวลาหรือความกดดันอื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544: 173-175) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ว่า แบบฝึกทักษะมีประโยชน์ต่อการเรียนมาก เพราะแบบฝึกทักษะจะเป็นสื่อ แห่งการปฏิบัติของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ในเรื่องที่จะฝึกเพิ่มมากขึ้น ดังนี้

1. เป็นส่วนที่เพิ่มเติมหรือส่วนเสริมที่นอกเหนือจากหนังสือเรียน
2. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในด้านจิตวิทยา
3. เป็นเครื่องมือช่วยให้นักเรียนฝึกทักษะได้ดีขึ้น ทั้งนี้ต้องอาศัยการส่งเสริมและการเอาใจใส่ของครูด้วย
4. เป็นเครื่องมือในการวัดผลการเรียน หลังจากบทเรียนในแต่ละครั้ง
5. แบบฝึกปฏิบัติที่จัดขึ้นเป็นรูปเล่ม นักเรียนสามารถเก็บรักษาไว้ใช้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเอง

6. แบบฝึกปฏิบัติที่จัดขึ้นนอกเหนือจากบทเรียน จะช่วยฝึกฝนความชำนาญเพิ่มมากขึ้น

7. ช่วยให้ทราบถึงจุดเด่น ข้อบกพร่องหรือปัญหาในด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของคุณ

8. แบบฝึกปฏิบัติที่จัดทำเรียบร้อยแล้ว นักเรียนสามารถบันทึกผลการฝึกพร้อมทั้งมองเห็นความก้าวหน้าของตนเอง

จากประโยชน์ที่ได้กล่าวมาทั้งหมดของแบบฝึกปฏิบัติ สามารถสรุปได้ว่า แบบฝึกเสริมทักษะที่ได้สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบนั้นจะเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนจะได้ประสบการณ์ตรงจากการลงมือทำแบบฝึกปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถของแต่ละบุคคล นักเรียนได้ทราบความก้าวหน้าของตน มีเจตคติที่ดีต่อวิชาศิลปะด้วย

#### 4. หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบฝึกปฏิบัติ

การสร้างแบบฝึกปฏิบัติจำเป็นอย่างมากที่จะต้องเอาหลักจิตวิทยาเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสม ถูกต้องในการสร้างแบบฝึกปฏิบัติไปใช้กับนักเรียนตามวัย ความสามารถ ความสนใจ หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกปฏิบัติมีดังนี้

สุวิมล ว่องไพบุลย์ (2544: 52-62) ได้แนะนำหลักจิตวิทยาที่ควรนำมาใช้ในแบบฝึกปฏิบัติ ดังนี้

1. กฎแห่งการเรียนรู้ของ Thorndike ในการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้

กฎแห่งการฝึกฝน (Law of Exercise) คือ การให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดมาก ๆ จะทำให้เกิดความคล่องและความชำนาญ การสร้างแบบฝึกจึงช่วยให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดที่เสริมจากแบบฝึกในบทเรียนและมีหลายรูปแบบ

กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) คือ การให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียน จะทำให้เกิดความพอใจในการเรียน

กฎแห่งผล (Law of Effect) คือ แบบฝึกปฏิบัติ ซึ่งต้องมีเนื้อเรื่องเป็นที่สนใจของผู้เรียน ความยากง่ายเหมาะสมกับวัยและสติปัญญา มีสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนพอใจในการเรียน การประเมินผลควรกระทำอย่างรวดเร็วหลังจากที่นักเรียนทำเสร็จแล้ว

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูควรคำนึงถึงนักเรียนแต่ละคน ทั้งด้านความรู้ ความถนัด ความสามารถและความสนใจที่แตกต่างกัน ดังนั้นการสร้างแบบฝึกทักษะจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสม ไม่ยากและไม่ง่ายเกินไป ควรมีคละกันหลายแบบ

3. การจูงใจผู้เรียน สามารถทำได้โดยการจัดแบบฝึกทักษะจากง่ายไปหายาก เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เป็นการกระตุ้นให้ติดตามต่อไป และทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการทำแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะควรจะสั้น ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนไม่เบื่อ

พรรณี ชูทัยเจนจิต (2538: 434) ได้กล่าวถึงแนวคิดของกาเยไว้ว่า การเรียนรู้มีลำดับขั้น ดังนั้นก่อนจะสอนเด็กแก้ปัญหาได้นั้น เด็กจะต้องเรียนรู้ความคิดรวบยอดหรือกฎเกณฑ์มาก่อน ซึ่งในการสอนเด็กให้ได้ความคิดรวบยอดหรือกฎเกณฑ์นั้น จะทำให้เด็กเป็นผู้สรุปความคิดรวบยอดด้วยตนเอง แทนที่ครูจะเป็นผู้บอก

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544: 4-5) กล่าวถึงกฎแห่งการฝึกไว้ว่า “การฝึกให้บุคคลทำกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ผู้ฝึกจะต้องควบคุมและจัดสภาพการทำให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของตนเอง บุคคลจะถูกกำหนดลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก” ดังนั้นผู้สร้างแบบฝึกต้องกำหนดกิจกรรมตลอดจนคำสั่งต่าง ๆ ในแบบฝึกหัดให้ผู้ฝึกได้แสดงพฤติกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ผู้สร้างต้องการ

สรุปได้ว่า หลักจิตวิทยาการศึกษาดังที่กล่าวมา จะช่วยเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกปฏิบัติที่ดี ที่น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน ทั้งยังช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างสนุกสนานมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีความพอใจและประสบผลสำเร็จในการเรียน

## 5. ลักษณะของแบบฝึกปฏิบัติที่ดี

การจัดทำแบบฝึกปฏิบัติที่ดีนั้นจะต้องอาศัยลักษณะและรูปแบบของแบบฝึกทักษะที่มีหลายรูปแบบ ซึ่งแบบฝึกทักษะนั้นจะต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับทักษะที่จะฝึกด้วย แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบของแบบฝึกปฏิบัติที่ดีมีดังนี้

ปราณี อยู่คง (2546: 10) ได้กล่าวถึง แบบฝึกทักษะที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. มีลักษณะที่เข้าใจง่าย มีคำอธิบายชัดเจน
2. มีหลายแบบ เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน
3. ทำทนายให้นักเรียนใช้ความสามารถและฝึกด้วยตนเอง

อาจารย์ สฤณีไพศาล (2547: 33-38) ได้กล่าวถึง แบบฝึกทักษะที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. เนื้อหาต้องมีในบทเรียนหรือสอดคล้องสัมพันธ์กับบทเรียน
2. มีหลายแบบหลายลักษณะ เพื่อไม่ให้เบื่อ และเป็นการทำทนายให้อยากทำ
3. ต้องช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้และความเข้าใจ
4. ต้องส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความคิด

5. ต้องไม่มีลักษณะเหมือนข้อสอบทั่ว ๆ ไป ที่มุ่งวัดความรู้ความเข้าใจอย่างเดียว แต่ต้องมีลักษณะเร้าความสนใจ ยั่วๆ จูงใจให้นักเรียนได้คิด ได้พิจารณา และได้ศึกษาค้นคว้าจนเกิดความรู้ความเข้าใจ

วรสุดา บุญยไวโรจน์ (2537: 37) เสนอลักษณะของแบบฝึกที่ดีดังนี้

1. แบบฝึกที่ดีควรมีความชัดเจนทั้งคำสั่งและวิธีทำ
2. แบบฝึกควรมีความหมายต่อผู้เรียน ตรงตามจุดมุ่งหมาย ลงทุนน้อย ใช้ได้นาน ๆ
3. ภาษาและภาพในแบบฝึกควรเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน
4. ควรแยกแบบฝึกทักษะเป็นเรื่อง ๆ และมีกิจกรรมหลายรูปแบบ
5. แบบฝึกที่ดีควรเร้าความสนใจ ตั้งแต่หน้าปกจนถึงหน้าสุดท้าย
6. ควรเน้นแบบฝึกทักษะที่สามารถประเมินและจำแนกความเจริญอกงามของผู้เรียน

ได้

กฤษยา แสงเดช (2545 : 6) กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับชั้นหรือวัยของผู้เรียน
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ เพื่อให้เข้าใจมาก
4. ใช้เวลาที่เหมาะสม
5. มีสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ
6. ควรมีข้อเสนอแนะการใช้
7. มีเลือกตอบอย่างจำกัดและตอบอย่างเสรี
8. ถ้าเป็นแบบฝึกที่ต้องการให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง แบบฝึกควรมีหลายรูปแบบ
9. ควรใช้สำนวนภาษาง่าย ๆ ฝึกให้คิดและสนุกสนาน

สรุปได้ว่า ลักษณะของแบบฝึกปฏิบัติที่ดีควรมีคำอธิบายการใช้อย่างชัดเจน เข้าใจง่าย และควรเป็นแบบฝึกสั้น ๆ ใช้เวลาฝึกไม่มาก ลักษณะของแบบฝึกควรมีหลายรูปแบบ น่าสนใจ เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน กระตุ้นให้นักเรียนแสดงความสามารถ และนักเรียนสามารถใช้แบบฝึกหรือเรียนได้ด้วยตนเอง

## 6. หลักในการสร้างแบบฝึกปฏิบัติ

แบบฝึกปฏิบัติเป็นเครื่องมือสำคัญที่จำเป็นต้องใช้ในการฝึกปฏิบัติ ดังนั้นครูผู้สอนต้องมีความรู้เกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกปฏิบัติ เพื่อจะได้สร้างแบบฝึกปฏิบัติที่ดีมีประสิทธิภาพ เหมาะกับระดับความสามารถของผู้เรียน โดยมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้



ฉวีวรรณ กীরติกร (2537: 11-12) ได้กล่าวถึงหลักในการทำแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

1. แบบฝึกทักษะต้องสอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ และลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ของผู้เรียนจากง่ายไปยาก น่าสนใจและจูงใจ เพื่อให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการทำแบบฝึก
2. สร้างแบบฝึกทักษะตรงกับจุดประสงค์ที่ต้องการ และต้องเตรียมล่วงหน้าอยู่เสมอ
3. แบบฝึกทักษะควรมุ่งส่งเสริมนักเรียนแต่ละกลุ่มตามความสามารถที่แตกต่างของผู้เรียน

4. แบบฝึกทักษะแต่ละชุดควรมีคำชี้แจงง่าย ๆ สั้น ๆ
  5. แบบฝึกทักษะจะต้องถูกต้อง อย่าให้มีข้อผิดพลาด
  6. แบบฝึกทักษะควรมีหลาย ๆ แบบ เพื่อให้ผู้เรียนได้แนวคิดที่กว้างไกล
- วรรณ แก้วแพรง (2526: 8-11) ได้กล่าวถึงหลักในการสร้างแบบฝึกไว้ว่า

1. มีความมุ่งหมายในการสร้างแน่นอน
2. สร้างจากง่ายไปหายาก คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. ต้องจัดทำแบบฝึกไว้ล่วงหน้า โดยทำไว้เป็นรายเนื้อหาหรือทำไว้เป็นบท ๆ ตามบทเรียน พร้อมทั้งทำเฉลยไว้ด้วย
4. ต้องจัดทำหลังจากสอนบทเรียนหรือเนื้อหานั้น ๆ แล้ว

วิชัย เพ็ชรเรือง (2531: 77) กล่าวถึงหลักในการจัดทำแบบฝึกเสริมทักษะว่ามีลักษณะ

ดังนี้

1. แบบฝึกต้องมีเอกภาพและสมบูรณ์ในตัว
2. เกิดจากความต้องการของผู้เรียนและสังคม
3. ครอบคลุมเนื้อหาหลายวิชา โดยบูรณาการให้เข้ากับการอ่าน
4. ใช้แนวคิดใหม่ในการจัดกิจกรรม
5. สนองความสนใจใคร่รู้และความต้องการของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างเต็มที่
6. คำนึงถึงพัฒนาการและวุฒิภาวะของผู้เรียน
7. เน้นการแก้ปัญหา
8. ครูและนักเรียนได้มีโอกาสวางแผน ร่วมมือกัน
9. แบบฝึกควรเป็นสิ่งที่น่าสนใจ มีความแปลกใหม่ สามารถปรับและรับเข้าสู่โครงสร้างทางความคิดของเด็กได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544: 145-146) กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการของปัญหา
2. วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นรูปแบบ
3. พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบ และขั้นตอนการใช้แบบฝึก
4. สร้างแบบวัดจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาหรือทักษะที่วิเคราะห์
5. สร้างบัตรฝึกหัด เพื่อให้พัฒนาทักษะย่อยแต่ละวิชา
6. สร้างบัตรอ้างอิง เพื่อใช้อธิบายคำตอบ
7. สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้า เพื่อใช้บันทึกผลการทดสอบ
8. นำแบบฝึกทักษะไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบฝึกทักษะและคุณภาพ

ของแบบวัด

9. ปรับปรุงแก้ไข
10. รวบรวมเป็นชุด จัดทำคำชี้แจง คู่มือการใช้ สารบัญ

สรุปได้ว่า จากข้อเสนอแนะแนวทางในการสร้างแบบฝึกปฏิบัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการสร้างแบบฝึกปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายประการคือ หลักจิตวิทยา จุดมุ่งหมายของการฝึก ประโยชน์ที่จะได้รับจากการฝึก รูปแบบการฝึกที่น่าสนใจ ซึ่งทำให้นักเรียนสนุกสนานและเกิดผลดีในการเรียน

## 7. ประสิทธิภาพของแบบฝึกปฏิบัติ

การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกปฏิบัติเพื่อให้มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ได้ตรงเป้าหมายของการเรียนการสอน มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินแบบฝึกไว้ดังนี้

ฉลองชัย สุวรรณบุรณ์ (2528 : 213) กล่าวว่าแบบฝึกทักษะที่ผลิตได้นั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำไปทดสอบหาประสิทธิภาพ เพื่อเป็นหลักประกันว่า เป็นสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอน การทดสอบประสิทธิภาพของแบบฝึก หมายถึง การนำแบบฝึกทักษะไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแล้วนำมาทดลองสอนจริง นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เสร็จแล้วจึงผลิตออกมา

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523: 490-491) กล่าวว่า ในการผลิตระบบการดำเนินงานทุกประเภท จำเป็นต้องมีการตรวจสอบระบบ เพื่อประกันว่ามีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวัง การทดสอบประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ มีความจำเป็นด้วยเหตุผลหลายประการคือ

1. สำหรับหน่วยงานผลิตแบบฝึกทักษะ เป็นการประกันคุณภาพของแบบฝึกทักษะว่าอยู่ในขั้นสูง เหมาะสมที่จะผลิตออกมาเป็นจำนวนมากหรือไม่ หากไม่มีการทดสอบประสิทธิภาพเสียก่อนแล้วหากผลิตออกมาใช้ประโยชน์ไม่ได้ดีก็จะต้องทำใหม่ เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลาและเงินทอง

2. สำหรับผู้ใช้แบบฝึกทักษะ จะทำหน้าที่สอนโดยช่วยสร้างภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียน เปลี่ยนพฤติกรรมตามที่มุ่งหวัง บางครั้งต้องสอนแทนครู ดังนั้นก่อนนำแบบฝึกทักษะไปใช้ ครูจึงควร มั่นใจว่า แบบฝึกทักษะนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จริง การทดสอบ ประสิทธิภาพตามลำดับขั้นจะช่วยให้เราได้แบบฝึกทักษะที่มีคุณค่าทางการสอนจริงตามเกณฑ์ที่ กำหนดไว้

3. สำหรับผู้ผลิตแบบฝึกทักษะ การทดสอบประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่า เนื้อหาสาระที่บรรจุลงในแบบฝึกทักษะเหมาะสม ง่ายต่อการเข้าใจ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญ สูงขึ้น เป็นการประหยัดสมอง แรงงาน เวลา และเงินทองในการเตรียมต้นแบบ

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533: 129) กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพของสื่อ ทำได้ 2 วิธีคือ

1. การประเมินโดยอาศัยเกณฑ์การประเมินแบบฝึกนั้น เป็นการตรวจสอบหรือ ประเมินประสิทธิภาพของแบบฝึกที่นิยมประเมิน จะเป็นชุดฝึกทักษะสำหรับกลุ่มกิจกรรม หรือแบบฝึก ที่ใช้ในศูนย์การเรียน โดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน 90/90 เป็นเกณฑ์การประเมินสำหรับเนื้อหาประเภท ความรู้ ความจำ และใช้เกณฑ์ 80/80 สำหรับเนื้อหาที่เป็นทักษะ ความหมายของตัวเลขเกณฑ์ มาตรฐานดังกล่าว มีความหมายดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าร้อยละของประสิทธิภาพในด้านกระบวนการของแบบฝึกทักษะ ประกอบด้วยผลของการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ เช่น งานและแบบฝึกทักษะของผู้เรียน โดยนำคะแนนที่ ได้จากการวัดผลภารกิจทั้งหลาย ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มทุกชั้นมารวมกัน แล้วคำนวณหาค่าร้อยละ เฉลี่ย

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนจากการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทุกคน นำมาคำนวณหา ค่าร้อยละเฉลี่ย ก็จะได้ค่าทั้งสองเพื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานต่อไป

2. ประเมินโดยไม่ตั้งเกณฑ์ไว้ล่วงหน้า เป็นการประเมินประสิทธิภาพของสื่อ ด้วย การเปรียบเทียบผลการสอบของผู้เรียนภายหลังจากที่เรียนจากสื่อแล้วสูงกว่าผลการสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่หากผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้เรียนได้คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนน สอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญก็แสดงว่าสื่อนั้นมีประสิทธิภาพ

สำหรับกฎเกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึกและการยอมรับของแบบฝึก มีผู้ให้เกณฑ์ดังนี้

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2528: 295) กล่าวถึงการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดแบบ ฝึกที่นิยมตั้งไว้ 90/90 สำหรับเนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำ และเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือเจตคติไม่ต่ำ กว่า 80/80

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2532: 495) กล่าวถึงขั้นตอนในการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกไว้ ดังนี้

1. กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานทำได้ โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่องและพฤติกรรมสุดท้าย ซึ่งค่าประสิทธิภาพกำหนดเป็น E1 คือประสิทธิภาพของกระบวนการ และค่า E2 คือประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คิดเป็นร้อยละของผลเฉลี่ยคะแนนที่ได้ ดังนั้น E1/E2 หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ โดยปกติแล้วกำหนดเกณฑ์ E1/E2 ขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำ มักตั้งไว้ 80/80, 85/85, 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะ อาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น อย่างไรก็ตามไม่ควรกำหนดต่ำกว่านี้ เพราะกำหนดผลไว้เท่าไรมักจะได้ผลเท่านั้น

2. กำหนดเกณฑ์โดยทดสอบทางสถิติ ทำได้โดยนำแบบฝึกที่สร้างขึ้นไปทดลอง แล้วหาค่าความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน จากนั้นจึงทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน หากมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถือว่าแบบฝึกมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ได้

การกำหนดระดับประสิทธิภาพของแบบฝึก ประสิทธิภาพของแบบฝึกที่สร้างขึ้นกำหนดเกณฑ์ที่ยอมรับได้ 3 ระดับคือ

1. ระดับ “สูงกว่าเกณฑ์” เมื่อมีประสิทธิภาพของแบบฝึกสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้เกิน 2.5 ขึ้นไป
2. ระดับ “เท่าเกณฑ์” เมื่อมีประสิทธิภาพของแบบฝึกเท่ากับหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 2.5
3. ระดับ “ต่ำกว่าเกณฑ์” เมื่อมีประสิทธิภาพของแบบฝึกต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 2.5 ซึ่งถือว่ายังมีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่ควรมองข้ามเพราะแบบฝึกปฏิบัติที่ถูกสร้างขึ้นจะมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับการนำไปเป็นสื่อการเรียนการสอนมากขึ้นเพียงใด ขึ้นอยู่กับขั้นตอน กระบวนการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกนั่นเอง ทั้งนี้โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำ มักจะกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80, 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะมักจะกำหนดต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 ซึ่งการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ว่า 80/80 นั้น หมายความว่า 80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละประสิทธิภาพในด้านกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยผลการปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ระหว่างเรียน แล้วนำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าร้อยละ และ 80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทุกคนแล้วนำมาคำนวณหาค่าร้อยละ

## การทดสอบหาประสิทธิภาพ

1. การทดลองแบบหนึ่ง (One-to-One Testing) โดยการทดลองกับผู้เรียนจำนวน 3 คน โดยใช้ผู้เรียนที่มีระดับสติปัญญาสูง ปานกลาง และต่ำ อย่างละ 1 คน นำผลที่ได้จากการคำนวณหาประสิทธิภาพของแบบฝึก แล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ให้ดีขึ้น ตามปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองจะมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาก เมื่อนำมาปรับปรุงแล้วจะสูงขึ้น

2. การทดลองแบบกลุ่มเล็ก (Small Group Testing) ใช้กับผู้เรียนจำนวน 6-10 คน นำผลที่ได้ไปหาประสิทธิภาพของแบบฝึก แล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ขึ้น

3. การทดลองภาคสนาม (Field Testing) คือการทดลองกับผู้เรียนที่มีจำนวน 30-100 คน นำผลที่ได้ไปคำนวณหาประสิทธิภาพ แล้วปรับปรุงอีกครั้งให้ได้ผลที่ควรได้ใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หากต่ำกว่าเกณฑ์มากไม่เกินร้อยละ 2.5 ยอมรับได้ แต่หากแตกต่างกันมากต้องกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึกใหม่ โดยยึดจากสภาพจริงตามเกณฑ์

ในการสร้างแบบฝึกปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 เนื่องจากเป็นเนื้อหาที่เน้นทักษะการฝึกปฏิบัติ

## 8. ความพึงพอใจที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติ

### ความหมายของความพึงพอใจ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 143) ได้กล่าวถึง ความพึงพอใจในการทำงานไว้ว่า หมายถึงความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลตอบแทน คือผลที่เป็นความพึงพอใจ ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกและกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน รวมทั้งการส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

เด่นศักดิ์ อิงอาจ (2547: 35) กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง อารมณ์ความรู้สึกที่เต็มไปด้วยความยินดีหรือเจตคติที่ดีต่อการทำงานต่อบุคคล ต่อองค์กร หรือต่อสิ่งอื่น ๆ ที่พอใจและทำให้ส่งผลประสิทธิภาพในการทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ในสิ่งที่ได้ปฏิบัติตามแนวทางที่ตั้งไว้ในทางบวก

พชร แก้วกาหลง (2548: 55) กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ในทางบวกและเป็นความรู้สึกที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเวลา หรือสถานการณ์เปลี่ยนไป ดังนั้นความรู้สึกพึงพอใจในการเรียนรู้จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจที่มีต่อการทำงานที่เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนจนบรรลุผลหรือเป้าหมายในการเรียนรู้

จากความหมายของความพึงพอใจที่มีผู้ให้ความหมายไว้ สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ซึ่งได้แก่ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมกิจกรรมและต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผล สำเร็จ

### ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ในการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตามการที่ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานนั้นมาก หรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจในงานที่มีอยู่ การสร้างสิ่งจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้เกิดกับผู้ปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้การปฏิบัติงานนั้น ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีนักการศึกษาในสาขาต่าง ๆ ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจูงใจในการทำงานไว้ดังนี้

สมยศ นาวิกาน (2521: 11) กล่าวว่าในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจ เป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือที่ต้องปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนมีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกันดังนี้

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง

2. ผลการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติ งานจะผูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลของการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัลหรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายในและผลตอบแทนภายนอก

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ครูจะต้องเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจเพื่อจะนำไปสู่เป้าหมาย เมื่อเกิดความพึงพอใจจะเกิดผลที่ดีต่อการเรียนรู้ ผลที่ดี หรือนำพามาซึ่งความพึงพอใจ ทำให้งานที่ทำประสบผลสำเร็จ ความพึงพอใจคือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ในสิ่งที่ดี ที่เกิดจากการได้รับตอบสนองในสิ่งที่ตนคาดหวังให้เป็นไปตามที่คาดหวัง จนทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

## 9. การสร้างแบบฝึกปฏิบัติ

การสร้างแบบฝึกปฏิบัติให้มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ แนวคิดในการสร้างแบบฝึกปฏิบัติมีดังนี้

สมวงส์ จงกลาง (2536: 26-27) กล่าวถึงการสร้างแบบฝึกปฏิบัติที่ดี สามารถนำไปใช้กับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ต้องมีขั้นตอนดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์
2. ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหา
3. ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึกปฏิบัติ
  - 3.1 ศึกษาปัญหาในการสอน
  - 3.2 ศึกษาจิตวิทยาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและจิตวิทยาพัฒนาการ
  - 3.3 ศึกษาเนื้อหาวิชา
  - 3.4 ศึกษาลักษณะของแบบฝึกปฏิบัติ
  - 3.5 วางโครงเรื่องและกำหนดรูปแบบของการฝึกให้สัมพันธ์กับโครงเรื่อง
  - 3.6 เลือกเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่เหมาะสมมาบรรจุในแบบฝึกปฏิบัติให้ครบตามที่

กำหนดไว้

บัทส์ (Butts, 1974: 85 อ้างอิงจาก วิไลวรรณ ทิศประเสริฐ, 2543) กล่าวถึงหลักการสร้างแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ก่อนการสร้างแบบฝึก จะต้องกำหนดโครงร่างไว้คร่าว ๆ ก่อนว่าจะเขียนแบบฝึกเรื่องอะไร
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำ
3. เขียนวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาให้สอดคล้องกัน
4. แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ออกมาเป็นกิจกรรมย่อย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของ

นักเรียน

5. กำหนดอุปกรณ์ใช้กิจกรรมแต่ละตอนให้เหมาะสมกับแบบฝึก
6. กำหนดเวลาที่ใช้แบบฝึกแต่ละตอนให้เหมาะสม

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสร้างแบบฝึกปฏิบัติจากเอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ และสอบถามปรึกษาผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ แล้วดำเนินการสร้างแบบฝึกปฏิบัติ ซึ่งสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องก่อนสร้างแบบฝึกปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้แก่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, หลักสูตรสถานศึกษา, ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกปฏิบัติ

2. กำหนดสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกปฏิบัติ
3. ดำเนินการสร้างแบบฝึกปฏิบัติศิลปะให้สัมพันธ์และสอดคล้องกับรายละเอียดในสาระทัศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพตามจินตนาการ โดยเน้นเรื่องการสร้างภาพ การใช้เส้นและการให้สี ประกอบเนื้อเรื่องที่เน้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ
4. นำแบบฝึกปฏิบัติศิลปะที่สร้างไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องความเที่ยงตรง
5. ปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
6. นำแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาประสิทธิภาพกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ครั้งที่ 1 จำนวน 3 คน, ครั้งที่ 2 จำนวน 9 คน, ครั้งที่ 3 จำนวน 30 คน
7. ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### 1. งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษามีดังนี้ เอกชัย วิวัฒน์วงศ์ตระกูล (2546: 36) ได้ศึกษารูปแบบการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน นักศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบที่ใช้ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน นักศึกษา และเพื่อเสนอรูปแบบที่เหมาะสมในการฝึกทางศาสนาและการจัดการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูอาจารย์ จำนวน 418 คน และบรรพชิต จำนวน 195 รูป เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

#### 1. รูปแบบที่ใช้ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน นักศึกษา

1.1 การปฏิบัติเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน นักศึกษา พบว่าระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน นักศึกษา ทั้งในและนอกห้องเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ด้านให้ผู้เรียนได้ดำเนินการปฏิบัติเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เฉพาะด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือในห้องเรียนครูปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน การยกย่องชมเชยผู้กระทำความดี เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ผู้เรียนโดยส่วนรวม และการเสนอรวมแนวทางในการปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม



1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน นักศึกษา พบว่า ด้านกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมโดยรวมมีดังนี้ การปฏิบัติตนของครูให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการปลูกฝัง ให้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และเน้นการปฏิบัติเป็นสำคัญ ด้านกิจกรรมที่ต้องจัดอย่างเร่งด่วนในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน นักศึกษา ได้แก่ วิชาที่สนับสนุนการสอน และสไลด์ประกอบคำบรรยาย คุณลักษณะคุณธรรม จริยธรรม ที่ควรปลูกฝังเรียงลำดับตามความจำเป็นและความสำคัญคือ ความกตัญญูกตเวที ความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น ความรับผิดชอบ ความมีเหตุผล ความอดุสาหะ ความกระตือรือร้น ความขยันหมั่นเพียร ความสามัคคี ความยุติธรรม ความประหยัด และความมีระเบียบวินัย

2. รูปแบบที่เหมาะสมในการฝึกอบรมทางศาสนา และการจัดการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน โดยใช้สื่อประสมโปรแกรม พบว่า

2.1 รูปแบบที่เหมาะสม โปรแกรมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุวรรณ มีทองคำ และคณะ (2552: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อขยายผลการนำนวัตกรรมแบบประเมินตนเองด้านการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ในโรงเรียนอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการพัฒนาคุณธรรมผู้เรียนตามหลักการ 11 มาตรฐาน (Eleven Principles of Effective Character Education) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สมัครและผ่านการคัดเลือก จำนวน 52 แห่ง โดยในขั้นตอนแรกโรงเรียนได้รับการพัฒนาให้เกิดความตระหนัก ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณธรรมผู้เรียน และได้รับความรู้ความเข้าใจในการนำนวัตกรรมแบบประเมินตนเองฯ ไปใช้ ขั้นตอนที่สองโรงเรียนดำเนินการประเมินตนเองตามขั้นตอนที่กำหนด และขั้นตอนที่สามโรงเรียนจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองในรอบที่ 1 พร้อมทั้งกำหนดแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนในอนาคต ขั้นตอนสี่โรงเรียนนำผลการประเมินรอบที่ 1 ไปจัดแผนปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียน ขั้นตอนห้าโรงเรียนประเมินตนเองรอบที่ 2 และจัดทำผลการประเมินตนเองในรอบที่ 2 ผลของการนำนวัตกรรมแบบประเมินตนเองด้านการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียน สรุปผลได้ว่า

1. ระดับการปฏิบัติของโรงเรียนในการประเมินตนเองด้านการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนในแต่ละมาตรฐานอยู่ในระดับดีมาก และมีการปฏิบัติมากในมาตรฐานที่ 3 “สถานศึกษามีความมุ่งมั่นที่จะใช้วิธีการที่หลากหลายในการพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนครอบคลุมทั้ง

ด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมการแสดงออก” รองลงมาได้แก่มาตรฐานที่ 7 “สถานศึกษา กระตุ้นให้ผู้เรียนมีการพัฒนาแรงจูงใจในตนเอง” และมาตรฐานที่ 5 “สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ประพฤติปฏิบัติตามหลักจริยธรรม”

2. มีความก้าวหน้าในการประเมินตนเองรายมาตรฐาน ระหว่างรอบที่ 1 กับรอบที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำนวัตกรรมแบบประเมินตนเองไปใช้ พัฒนาคุณธรรมตามสภาพจริงในโรงเรียน

พระพงศ์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดกิจกรรมส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียน กระสังพิทยาคม อำเภอกระสังจังหวัดบุรีรัมย์ ปัญหา สาเหตุและการแก้ไขปัญหาการจัดกิจกรรม ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ครูอาจารย์ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนกระสังพิทยาคม จำนวน 38 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. การสอดแทรกในการสอนรายวิชาต่าง ๆ ครู อาจารย์ผู้สอนได้ปลูกฝังคุณธรรม โดย ในขั้นการนำเข้าสู่บทเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ได้พูดถึงเนื้อหาหรือกิจกรรมที่ครอบคลุมหมายให้ นักเรียนปฏิบัติได้มากน้อยเท่าไร โรงเรียนต้องกำหนดการปลูกฝังคุณธรรมทุกด้าน ในการสอน เนื้อหาวิชาและทุกครั้งที่ทำการสอนปัญหาที่พบส่วนมากจะเกิดจากตัวนักเรียนเอง คือ นักเรียน บางส่วนไม่ให้ความสนใจ อีกทั้งยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องดังกล่าวเท่าที่ควร การสอดแทรกคุณธรรมด้านต่าง ๆ ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ยาก เนื่องจากครู อาจารย์ ขาดเทคนิควิธีการปลูกฝังคุณธรรมด้านต่าง ๆ

2. การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมโดยตรง โรงเรียนได้ดำเนินการโดยการสอน รายวิชาที่มีเนื้อหาด้านคุณธรรม จริยธรรม มีการใช้สื่อการสอนเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม มีการ อบรมหน้าเสาธงโดยครูเวรและครูที่ปรึกษา มีการอบรมประจำสัปดาห์โดยคณะกรรมการคุณธรรม และจริยธรรม มีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้การอบรม มีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทาง ศาสนาและวันสำคัญอื่น ๆ มีการจัดกิจกรรมค่ายพุทธบุตร แต่โรงเรียนขาดงบประมาณในการ ดำเนินการ นักเรียนบางส่วนไม่มีการปฏิบัติตามเป้าหมาย เนื่องจากสื่อภายนอกมีอิทธิพล เช่น สื่อ วิทยุ โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ มีการลอกเลียนแบบในตัวอย่างที่ไม่เหมาะสม

3. การบูรณาการกับวิถีชีวิตในและนอกห้องเรียน โรงเรียนได้มีการกำหนดกฎ ระเบียบ การอยู่ร่วมกัน ครู อาจารย์และนักเรียนทุกคนร่วมมือกัน การจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน มีการจัดกิจกรรมพิเศษนอกเหนือจากการเรียนการสอน จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม ภายในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม ปัญหาสำคัญที่พบคือการจัดกิจกรรมเข้า

ค่ายคุณธรรมไม่สามารถจัดได้ครบทุกระดับชั้น นักเรียนบางส่วนขาดความสนใจ และไม่กระตือรือร้น ในการเข้าร่วมกิจกรรม โรงเรียนแก้ปัญหาโดยจัดให้มีป้ายคำเตือน ป้ายคำสุภาพ เพื่อปลูกฝัง คุณธรรมด้านต่าง ๆ และขอความร่วมมือจากส่วนราชการ ชุมชน วัด เพื่อกำหนดมาตรการและ แนวทางแก้ปัญหาพร้อมกัน

ธนพงศ์ มงคล (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับ พัฒนাজริยธรรมในโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของผู้ปกครองในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนাজริยธรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 327 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัด มีผลต่อการพัฒนাজริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับ มาก และผู้ปกครองมีความต้องการให้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมปฏิบัติตนเป็นคนดีอย่าง สม่ำเสมอ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมและช่วยกันอบรม ปลูกฝังทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน

2. ด้านสิ่งแวดล้อมที่เอื้อหรือส่งเสริมต่อการพัฒนাজริยธรรม ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดไว้อยู่ในระดับมาก และผู้ปกครองมีความต้องการให้ นักเรียนได้รับประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน โดยครู และนักเรียนต้องร่วมมือกันในการจัดหาสิ่งแวดล้อมที่ดี

3. ด้านบุคลากร ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อคุณลักษณะของบุคลากรที่มีผลต่อการ พัฒนাজริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมาก และผู้ปกครองมีความต้องการให้พัฒนาระบบการ เรียนการสอนควบคู่กับคุณธรรม และครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่ใช้อารมณ์กับเด็ก

สุนทร ทองคำ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนวิถิพุทธ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุข โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในโรงเรียน ยางคู้มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนวิถิพุทธ ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุขโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน 2) ศึกษา ผลที่เกิดกับนักเรียนหลังการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนวิถิพุทธในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มี คุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุข โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบบันทึกรายงาน แบบประเมินคุณภาพนักเรียนด้านการเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข แบบสังเกต เพื่อประเมินคุณภาพนักเรียนก่อนและหลังพัฒนา มีค่าความเชื่อมั่น .96 และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนวิถิพุทธโดยใช้การวิจัยเป็น ฐานโรงเรียน

ยางค้อมวิทยาจารย์ มีค่าความเชื่อมั่น .87 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าระดับชั้นอนุบาล ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา การดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา ขั้นดำเนินการพัฒนา และขั้นติดตามประเมินผลหลังพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนวิถีพุทธ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะดี เก่งและมีความสุข โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน พบว่า โรงเรียนได้นำกระบวนการปฏิบัติงานเชิงระบบมาใช้ในการดำเนินงานและนำกระบวนการวิจัยมาเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการศึกษา จากการสังเกตและประเมินความคิดเห็นความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนวิถีพุทธ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุข โดยใช้การวิจัยเป็นฐานพบว่า อยู่ในระดับมาก

2. ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนวิถีพุทธ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุข โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน พบว่า ผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการเป็นคนดี และด้านการเป็นคนเก่งของนักเรียนระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีความสุขของนักเรียนระดับอนุบาล ขณะพัฒนา พบว่า อยู่ในระดับดี ส่วนนักเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

คุณลักษณะที่ครูสังเกตเห็นภายหลังการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนวิถีพุทธ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุข โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน พบว่า นักเรียนสามารถกิน อยู่ ดู และ ฟังเป็น คือ มีศักยภาพในการคิด การแก้ปัญหาเป็น มีพฤติกรรมที่ดีงามสำหรับตนและสังคม รู้จักประเมินตนเองและพัฒนางาน ใฝ่เรียนรู้ รู้จักวางแผนและปฏิบัติตามแผน แก้ปัญหาการเรียนและการทำงาน รู้จักกำหนดเป้าหมายการทำงาน และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนได้เหมาะสมกับวัยมากขึ้น อีกทั้งรู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่น ชยันหมั่นเพียร มีน้ำใจ มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน มีวาจาที่ไพเราะและ เสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักกาลเทศะทำงานร่วมกับผู้อื่นได้มากขึ้น มีการยิ้ม การไหว้ การรู้จักทักทาย มีความร่าเริงแจ่มใส ความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนในห้องเรียนมากขึ้น และปฏิบัติศีล 5 เป็นปกติของชีวิต

## 2. งานวิจัยต่างประเทศ

แวร์ฮอว์ (Warhaw. 1978: 1450-A. อ้างอิงจาก อำนาจ จันทน์มหา. 2542: 56) ได้ทำการวิจัยเรื่องเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กเกรด 4 จำนวน 6 โรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายและหญิง จำนวน 96 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบิร์ต ผลการวิจัยพบว่า เพศ และระดับชั้น ไม่มีอิทธิพลต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กอย่างมีนัยสำคัญแต่องค์ประกอบที่น่าสนใจคือ กลุ่มเพื่อนและอิทธิพลของโรงเรียน อาจส่งเสริมให้ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นได้

มัลมูเลน (Mc Mullen. 1985. p.616-A. อ้างอิงจาก ชูพงศ์ สุขรัตน์. 2546: 32) ได้ศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมด้านระเบียบวินัยและระบบ การจัดการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเมือง เพื่อเน้นการพัฒนาวัยรุ่น พบว่า ปัญหาทางด้านวินัยส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากพฤติกรรมของโรงเรียน เพราะนักเรียนต้องการสิ่งแวดล้อมที่ดี ยืดหยุ่นได้ โรงเรียนได้ให้ความสนใจ เอาใจใส่ มีคุณธรรมจริยธรรมในแนวปฏิบัติ และมีระเบียบวินัย การวิจัยได้สนับสนุนให้โรงเรียนจัดระบบอย่างมีประสิทธิภาพได้ ดังนี้

1. ฝึกครูในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีในการเรียนการสอน
2. สร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน
3. กำหนดความรับผิดชอบต่อปัญหา
4. กำหนดโครงการให้นักเรียนได้รับการพัฒนาด้านระเบียบวินัย
5. วางแผนพัฒนาผู้กระทำผิดบ่อย ๆ แต่ละคนเป็นอย่างดี โดยให้ผู้ปกครองมีส่วน

รับรู้และเกี่ยวข้องในการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน

ลอร์เรย์ (Lowrey. 1978: 847-A) ได้ศึกษาผลการใช้แบบฝึกทักษะต่อนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ของนักเรียนเกรด 1-3 จำนวน 87 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกหัดเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน และสามารถทำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ถูกต้องสูงเฉลี่ย 90.8 และแบบฝึกหัดยังเหมาะกับการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนด้วย

เกย์ และกาแลกเจอร์ (Gay and Gallagher. 1976: 51-61) ได้ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวิธีสอน โดยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอในช่วงเวลาของการเรียนการสอนเรื่องนั้น ๆ กับการสอนโดยมีการทดสอบย่อยระหว่างการเรียนการสอนในเรื่องเดียวกัน ปรากฏว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยมีการทดสอบย่อยขณะเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยฝึกทักษะด้วยการทำแบบฝึกหัดอย่างเดียวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากรายงานการวิจัยที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของเด็ก เป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนที่จะต้องดำเนินการร่วมกัน ประสานสัมพันธ์กันทั้งระบบครอบครัว โรงเรียน ศาสนา และระบบอื่น ๆ ในสังคม เพื่อส่งเสริมเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดี ในปัจจุบันสังคมไทย กำลังเผชิญกับวิกฤติด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยได้ลุกลามไปสู่เด็กและเยาวชนทั้งชายและหญิง มากขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องให้การดูแล อบรมสั่งสอน ปลูกฝังให้ผู้เรียนมี คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อความสงบสุขของสังคมและเพื่อที่จะ เป็นประชาชนคนไทยที่ดี มีคุณภาพในอนาคต



## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบ R&D (Research and Development) โดยดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

#### การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

##### 1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยอุทิศ) อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2555 จำนวน 8 ห้องเรียน นักเรียน 350 คน

##### 2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/8 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยอุทิศ) อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2555 ที่มีผลการประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์จาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ค่าเฉลี่ย 10 อันดับท้ายและพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ ระดับ 1 ทุกพฤติกรรมบ่งชี้ โดยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายระยะ (Multi-Stage Sampling) (อุทุมพร จามรมาน, 2537: 72 – 73)

#### การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตามลักษณะการใช้ ดังนี้

1. แบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ เรื่องการวาดภาพตามจินตนาการ โดยกิจกรรมในแบบฝึกปฏิบัติเน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 เล่ม ได้แก่ เล่มที่ 1 เรื่องคิดดี เล่มที่ 2 เรื่องพูดดี และเล่มที่ 3 เรื่องทำดี
2. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ เรื่อง การวาดภาพตามจินตนาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 ข้อ

4. แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ชุด

### ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

#### 1. การสร้างแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ เรื่อง การวาดภาพตามจินตนาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การสร้างแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ เรื่องการวาดภาพตามจินตนาการ กิจกรรมในแบบฝึกปฏิบัติ เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา หลักสูตรและจัดทำแบบฝึกปฏิบัติเรื่องการวาดภาพ ตามจินตนาการ โดยมีขั้นตอนดังนี้

**ขั้นตอนที่ 1** ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องก่อนสร้างแบบฝึกปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโดย

- 1) วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- 2) ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ แผนภูมิการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกปฏิบัติ

**ขั้นตอนที่ 2** กำหนดสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกปฏิบัติ

**ขั้นตอนที่ 3** ดำเนินการสร้างแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะให้สัมพันธ์และสอดคล้องกับรายละเอียดในสาระทัศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพตามจินตนาการ โดยเน้นในเรื่องการสร้างภาพ การใช้เส้นและการให้สี ประกอบเนื้อเรื่องที่เน้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ จำนวน 3 เล่ม ซึ่งแต่ละเล่มประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อเรื่อง (ตอนที่ 1 ภาคความรู้, ตอนที่ 2 ภาคปฏิบัติ) แบบทดสอบหลังเรียน เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน เอกสารอ้างอิง โดยเอกสารแต่ละเล่ม กำหนดเนื้อหา ดังนี้



เล่มที่ 1 เรื่องคิดดี เนื้อเรื่องเน้นกระบวนการคิดที่จะนำไปสู่การมีจิตสาธารณะ

เล่มที่ 2 เรื่องพูดดี เนื้อเรื่องเน้นกระบวนการพูดและการฟังที่จะนำไปสู่การมีจิต

สาธารณะ

เล่มที่ 3 เรื่องทำดี เนื้อเรื่องเน้นกระบวนการปฏิบัติที่จะนำไปสู่การมีจิตสาธารณะ

**ขั้นตอนที่ 4** นำแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะเรื่องการวาดภาพตาม

จินตนาการที่สร้างขึ้นไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของสาระการเรียนรู้และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อสอบในเอกสารแต่ละเล่มกับจุดประสงค์ IOC (Index of Item Objective Congruence) หลักการและวิธีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความเหมาะสมด้านต่างๆ ของแบบฝึกปฏิบัติ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ หลักการและวิธีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความเหมาะสมด้านต่างๆ ของแบบฝึกปฏิบัติ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. นายประสาร เศวตสุพร ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

2. นางสาวรุ่ง วรรณพิรุณ ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ด้านหลักสูตรและการสอน โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยอุทิศ) อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

3. นางสาวเสาวภา วงศ์ธีระพงษ์ ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ด้านการสอนศิลปะ โรงเรียนวัดหนองป่าตอง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

**ขั้นตอนที่ 5** ปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

**ขั้นตอนที่ 6** นำแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ เรื่องการวาดภาพ

ตามจินตนาการ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาประสิทธิภาพกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีพื้นความรู้ไม่แตกต่างกัน ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นตอนทดสอบกับนักเรียนรายบุคคล (Individual Testing) โดยทดลองสอนกับนักเรียน 3 คน ที่ไม่เคยเรียนเรื่องนี้มาก่อน โดยใช้ผลการเรียนระดับ 1, 2, 3 และ 4 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โดยใช้วิธีจับฉลาก จากผลการเรียน ระดับ 4 กับ 3 จำนวน 1 คน ผลการเรียนระดับ 2 จำนวน 1 คน ผลการเรียนระดับ 1 จำนวน 1 คน แล้วนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข และหาค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกปฏิบัติทั้ง 3 เล่ม ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 60/60 ได้ค่า  $E_1 / E_2$  เท่ากับ 61.55/61.66

2) ขั้นตอนทดสอบกับกลุ่มขนาดเล็ก (Small Group Testing) ใช้กับนักเรียนจำนวน 9 คน ที่ไม่เคยเรียนบทเรียนดังกล่าวมาก่อน โดยนำแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เรื่องการวาดภาพตามจินตนาการที่ได้ปรับปรุง และแก้ไขในเรื่องรูปภาพให้ดึงดูดความสนใจ ขยายตัวอักษรให้ใหญ่ขึ้น จากการทดลองกับนักเรียน

3 คน นำมาทดลองสอนกับกลุ่มเล็กที่ไม่ใช่กลุ่มเดิม โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จากผลการเรียนระดับ 4 กับ 3 จำนวน 3 คน ผลการเรียนระดับ 2 จำนวน 3 คน ผลการเรียนระดับ 1 จำนวน 3 คน โดยดำเนินการเช่นเดียวกับขั้นที่ 1 ทุกประการ แล้วนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข แล้วหาข้อบกพร่องในเรื่องรูปเล่ม ลำดับหน้า ส่วนประกอบของแบบฝึกให้ชัดเจน และหาประสิทธิภาพของแบบฝึกปฏิบัติทั้ง 3 เล่ม ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 70/70 ได้ค่า  $E_1 / E_2$  เท่ากับ 71.38/72.22

3) ขั้นทดสอบภาคสนาม (Field Testing) โดยทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีพื้นฐานความรู้ใกล้เคียงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยนำแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เรื่องการวาดภาพตามจินตนาการ ที่ได้รับการปรับปรุงในขั้นทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็กในขั้นที่ 2 มาหาประสิทธิภาพ โดยนำจินตนาการ ที่ได้รับการปรับปรุงในขั้นทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็กในขั้นที่ 2 มาหาประสิทธิภาพ โดยนำนักเรียนที่มีผลการเรียนระดับ 4 กับ 3 จำนวน 10 คน ผลการเรียนระดับ 2 จำนวน 10 คน และผลการเรียนระดับ 1 จำนวน 10 คน โดยดำเนินการเช่นเดียวกับขั้นที่ 1, 2 ทุกประการ และหาประสิทธิภาพของแบบฝึกปฏิบัติทั้ง 3 เล่ม ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ได้ค่า  $E_1 / E_2$  เท่ากับ 81.66/82.23

เกณฑ์ 80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เรื่องการวาดภาพตามจินตนาการ และกิจกรรมระหว่างเรียนของผู้เรียน โดยคิดเป็นค่าคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

เกณฑ์ 80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากผลการประเมินพฤติกรรมหลังเรียนแต่ละครั้งโดยแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยคิดเป็นค่าคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

แบบฝึกปฏิบัติที่ได้รับการปรับปรุงในขั้นที่ 3 จะเป็นแบบฝึกปฏิบัติ เรื่องการวาดภาพตามจินตนาการที่พร้อมนำไปใช้จริง

## 2. การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ เรื่อง การวาดภาพตามจินตนาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา หลักสูตร และจัดทำแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ เรื่องการวาดภาพตามจินตนาการ ชั้นประถม ศึกษาปีที่ 5 โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตร แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.2 ศึกษาแนวการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ของสำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 166-167)

2.3 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ ของแนวการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านจิตสาธารณะ ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จำนวน 2 ตัวชี้วัดและ 6 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ 1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน  
พฤติกรรมบ่งชี้

1. ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ
2. อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ด้วยความ

สมัครใจ

3. แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับ

ผู้อื่น

ตัวชี้วัดที่ 2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม  
พฤติกรรมบ่งชี้

1. ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ
2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม
3. เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตาม

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

2.4 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 2 ตัวชี้วัด และ 6 พฤติกรรมบ่งชี้ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านชุดเดิม ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของแบบสังเกตพฤติกรรมในด้านความสอดคล้องของรายการประเมินกับค่าระดับคะแนน โดยผู้เชี่ยวชาญให้ค่าระดับคะแนนความเหมาะสมเป็นระดับ 5, 4, 3, 2 หรือ 1 แล้วนำค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.5 นำแบบสังเกตที่ได้ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

### 3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องการวาดภาพตามจินตนาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อแบบฝึกปฏิบัติ

3.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้น ของบุญชม ศรีสะอาด (2545: 67-75)

3.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ (การวาดภาพตามจินตนาการ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 ข้อ

3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านชุดเดิม ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามเพื่อให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปใช้เก็บข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป

### 4. แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 1 ชุด โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และวิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จากหนังสือเรื่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของเอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ (2551)

4.2 ศึกษาเอกสารแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทำการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

4.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ชุด

4.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านชุดเดิม ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น จำนวน 1 ชุด ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ครั้ง

## รูปแบบการวิจัย

ประเมินก่อนเรียน	ตัวแปรอิสระ	ประเมินหลังเรียน
$Q_1$	$T_1, T_2, T_3$	$Q_2$

ภาพประกอบ 2 รูปแบบในการวิจัย (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2536: 38)

รูปแบบที่ใช้ในการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวประเมินผลก่อนและหลัง (Non-Randomized One group Pre-test Post-test Design)

$Q_1$	หมายถึง	การสังเกตพฤติกรรมก่อนการทดลอง
$Q_2$	หมายถึง	การสังเกตพฤติกรรมหลังการทดลอง
T	หมายถึง	การทดลอง (การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยแบบฝึกปฏิบัติ)

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยเรื่องการสร้างแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมในแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะเรื่องการวาดภาพตามจินตนาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

2. สัปดาห์แรกก่อนการสอนครั้งที่ 1 ผู้วิจัยทำการประเมินพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น แล้วเก็บข้อมูลที่ได้จากการสังเกตไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3. ดำเนินการสอนตามแผนที่กำหนดไว้ เป็นเวลา 5 สัปดาห์ โดยสัปดาห์ที่ 1 เป็นการจัดกิจกรรมครั้งที่ 1 เวลา 1 ชั่วโมง สัปดาห์ที่ 2 - 4 จัดกิจกรรม 3 สัปดาห์ ๆ ละ 1 ครั้ง ๆ ละ 2 ชั่วโมง โดยใช้แบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เรื่องการวาดภาพตามจินตนาการที่สร้างขึ้น เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครั้งละ 1 เล่มสัปดาห์ที่ 5 เป็นการจัดกิจกรรมครั้งที่ 5 เวลา 1 ชั่วโมง เก็บข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมทั้ง 3 ครั้งไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

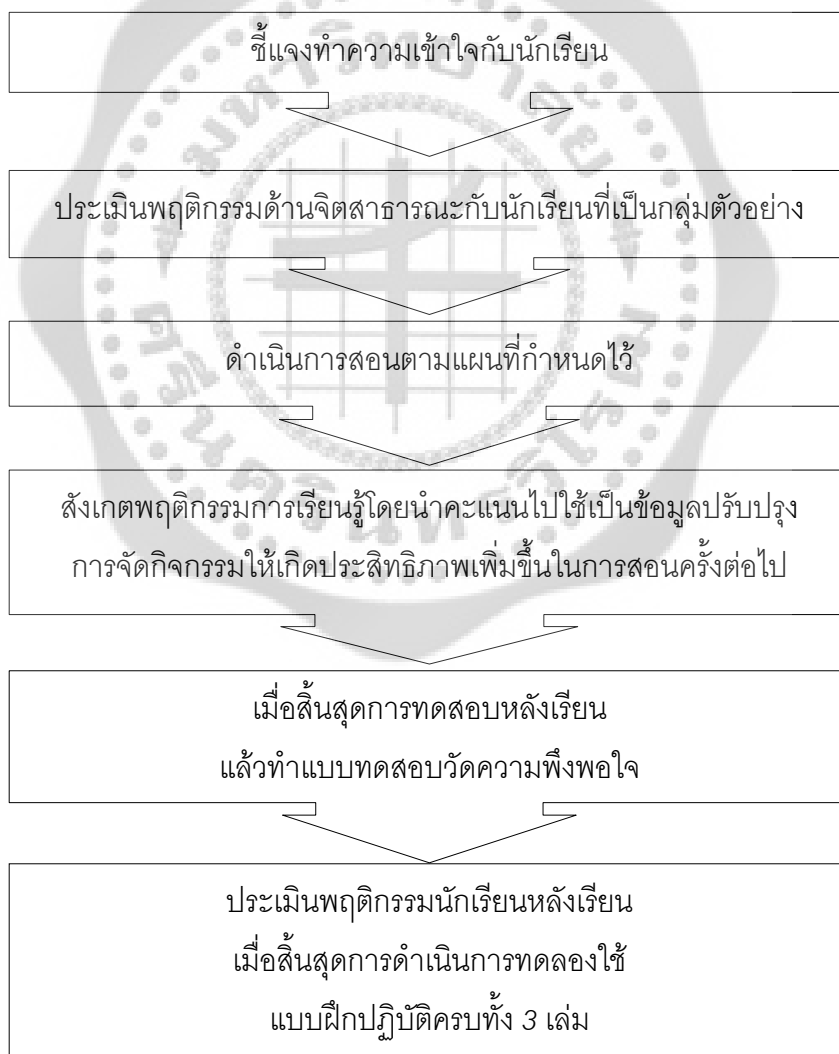
4. ประเมินพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ทุกครั้งที่การเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เรื่องการวาด

ภาพตามจินตนาการสิ้นสุดลง (จำนวน 3 ครั้ง) แล้วเก็บข้อมูลที่ได้จากการสังเกตไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแต่ละครั้ง ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เรื่องการวาดภาพตามจินตนาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (จำนวน 3 ครั้ง) แล้วเก็บข้อมูลที่ได้ไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. สัปดาห์สุดท้ายหลังการสอนครั้งที่ 5 ผู้วิจัยทำการประเมินพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น แล้วเก็บข้อมูลที่ได้จากการสังเกตไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

### รูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล



ภาพประกอบ 3 รูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล

## การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลการสร้างแบบฝึกปฏิบัติ ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบของแบบฝึกปฏิบัติ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1.1 นำแบบประเมินความเหมาะสมในองค์ประกอบต่าง ๆ ของแบบฝึกปฏิบัติของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คนที่ประเมินมาสรุป โดยกำหนดความหมายของระดับความเหมาะสม ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยให้เป็นระดับความเหมาะสม โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยในช่วง 4.51-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยในช่วง 3.51-4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยในช่วง 2.51-3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.51-2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากสูตร  $E_1 / E_2$  (เผชญิกิจระการ, 2544: 7) โดยกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

2. วิเคราะห์ตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเหมาะสมของแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติ และแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

2.1 นำแบบประเมินความเหมาะสมในองค์ประกอบต่าง ๆ ของแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติ และแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คนที่ประเมินมาสรุป โดยกำหนดความหมายของระดับความเหมาะสม ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยให้เป็นระดับความเหมาะสม โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยในช่วง 4.51-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยในช่วง 3.51-4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยในช่วง 2.51-3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.51-2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพตามจินตนาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

ระดับ 5	มีค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	คะแนน	หมายถึง	พอใจมากที่สุด
ระดับ 4	มีค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	คะแนน	หมายถึง	พอใจมาก
ระดับ 3	มีค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	คะแนน	หมายถึง	พอใจปานกลาง
ระดับ 2	มีค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	คะแนน	หมายถึง	พอใจน้อย
ระดับ 1	มีค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	คะแนน	หมายถึง	พอใจน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ความแตกต่างพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพตามจินตนาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การวิเคราะห์หาค่า t (t-test) Dependent Samples (บุญชม ศรีสะอาด.2545: 112)

### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 105)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนนักเรียน



1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตรต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 106)

$$SD = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนในกลุ่ม
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบในแบบฝึกปฏิบัติ ทั้ง 3 เล่ม โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC (สมนึก ภัททิยธนี. 2544: 167) โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
	R	แทน	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญทุกคน
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกปฏิบัติ โดยใช้สูตร  $E_1 / E_2$  (เพชฌัญญู กิจระการ. 2544: 44-51) ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

เมื่อ	$E_1$	แทน	ประสิทธิภาพของแบบฝึกปฏิบัติ
	$\sum x$	แทน	คะแนนรวมของการประเมินผลระหว่างเรียนจากแบบฝึกปฏิบัติศิลปะตอนที่ 1 และตอนที่ 2 รวมกัน

A	แทน	คะแนนเต็มของการประเมินตอนที่ 1 และตอนที่ 2 รวมกัน
N	แทน	จำนวนนักเรียน

$$E_2 = \frac{\frac{\sum x}{N}}{B} \times 100$$

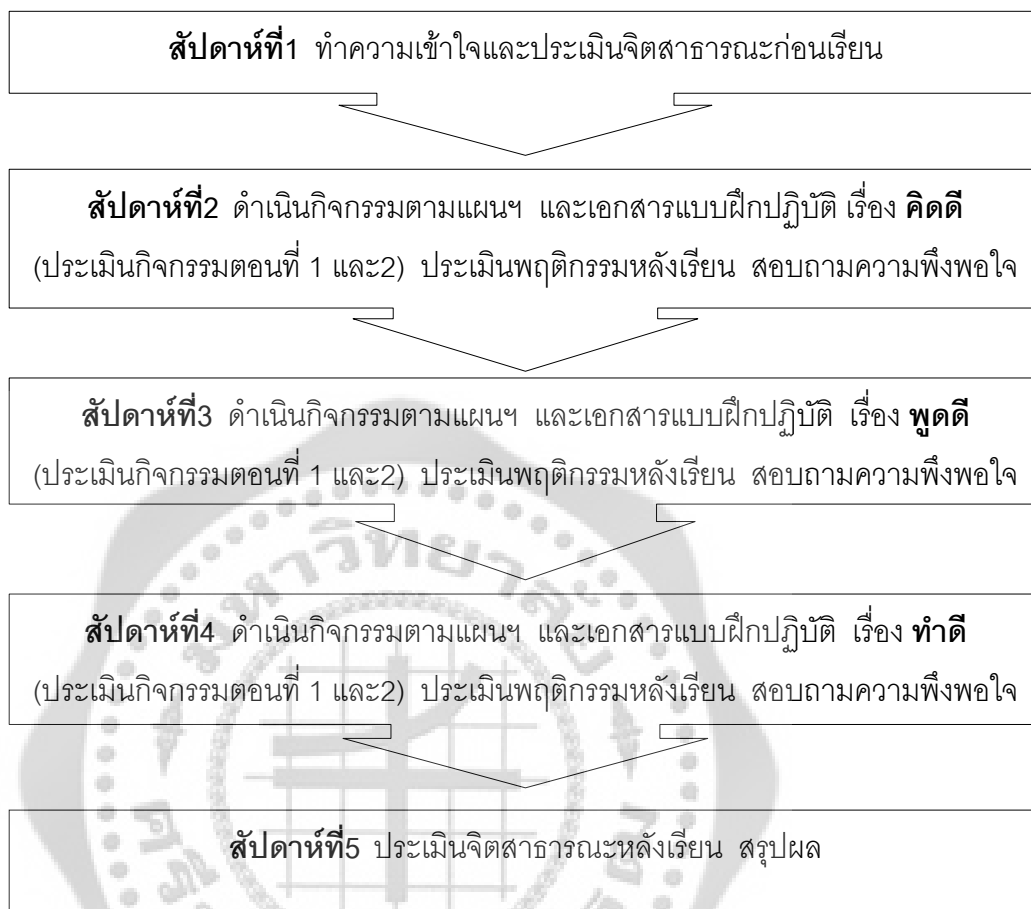
เมื่อ	$E_2$	แทน	ประสิทธิภาพของแบบสังเกตพฤติกรรม
	$\sum x$	แทน	คะแนนรวมของผลการประเมินหลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของการประเมินหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียน

3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกปฏิบัติ โดยใช้สูตร t-test แบบ Dependent (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 112) ดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{(N-1)}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต
	D	แทน	ค่าผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกปฏิบัติ
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของผลต่างคะแนนก่อนและหลัง
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของผลต่างคะแนนก่อนและหลังยกกำลังสอง

### รายละเอียดและขั้นตอนการวิจัย



ภาพประกอบ 4 สรุปขั้นตอนการวิจัย

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ผู้ศึกษาได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

#### ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

**ตอนที่ 1** ผลการวิเคราะห์การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

**ตอนที่ 2** ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจิตสาธารณะก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

**ตอนที่ 3** ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียน โดยใช้แบบฝึกปฏิบัติศิลปะ

#### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

**ตอนที่ 1** ผลการวิเคราะห์การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผู้ศึกษานำคะแนนจากการทดสอบท้ายแบบฝึกปฏิบัติศิลปะทั้ง 3 เล่ม และผลการประเมินพฤติกรรม หลังเรียนจากแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 1-4

ตาราง 1 ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบของแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ  
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ ที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ														
	เล่มที่ 1 เรื่อง คิดดี					เล่มที่ 2 เรื่อง พุดดี					เล่มที่ 3 เรื่อง ทำดี				
	คน ที่1	คน ที่2	คน ที่3	$\Sigma R$	IOC	คน ที่1	คน ที่2	คน ที่3	$\Sigma R$	IOC	คน ที่1	คน ที่2	คน ที่3	$\Sigma R$	IOC
1	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00
2	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00
3	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00
4	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00
5	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00
6	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00
7	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00
8	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00
9	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00
10	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00

จากตาราง 1 พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ (IOC) ตอนที่ 1 กับผลการเรียนรู้  
 ที่คาดหวัง ของแบบฝึกปฏิบัติศิลปะทั้ง 3 เล่ม ทุกข้อมีค่าเฉลี่ย +1 แสดงว่าข้อสอบทุกข้อสามารถนำไปใช้วัดผล  
 ได้จริง

#### เกณฑ์การพิจารณา

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบไม่วัดจุดประสงค์ข้อนั้น

ตาราง 2 ผลรวม ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนระหว่างเรียน จากแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คนที่	เล่มที่ 1			เล่มที่ 2			เล่มที่ 3			รวม	
	ตอนที่1	ตอนที่2	รวม	ตอนที่1	ตอนที่2	รวม	ตอนที่1	ตอนที่2	รวม	คะแนน	ร้อยละ
	(10)	(10)	(20)	(10)	(10)	(20)	(10)	(10)	(20)	(60)	(100)
1	7	7	14	8	7	15	8	8	16	45	75.00
2	7	7	14	7	8	15	8	8	16	45	75.00
3	8	8	16	8	8	16	9	9	18	50	83.33
4	8	9	17	8	8	16	9	8	17	50	83.33
5	8	9	17	9	8	17	8	9	17	51	85.00
6	7	7	14	8	7	15	8	8	16	45	75.00
7	8	7	15	8	8	16	8	8	16	47	78.33
8	9	9	18	9	9	18	10	9	19	55	91.67
9	8	8	16	8	9	17	8	9	17	50	83.33
10	8	9	17	9	8	17	9	9	18	52	86.67
$\Sigma$	78	80	158	82	80	162	85	85	170	490	816.66
$\bar{x}$	7.8	8.0	15.8	8.2	8.0	16.2	8.5	8.5	17.0	49.0	81.67
SD	0.63	0.94	1.48	0.63	0.66	1.03	0.71	0.53	1.05	3.40	-
ร้อยละ	78.00	80.00	79.00	82.00	80.00	81.00	85.00	85.00	85.00	81.67	81.67

จากตาราง 2 พบว่า คะแนนการประเมินผลระหว่างเรียนจากแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ของเอกสาร เล่มที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 15.8 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.00 แสดงว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) ของเอกสารเล่มที่ 1 มีค่าเท่ากับ 79.00 , เล่มที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 16.2 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.00 แสดงว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) ของเอกสาร เล่มที่ 2 มีค่าเท่ากับ 81.00 , เล่มที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 17.0 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.00 แสดงว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) ของเอกสาร เล่มที่ 3 มีค่าเท่ากับ 85.00 และคะแนนรวมของทั้ง 3 เล่ม มีค่าเฉลี่ย 49.00 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.67 แสดงว่าประสิทธิภาพของกระบวนการรวม (E1) มีค่าเท่ากับ 81.67

ตาราง 3 ผลรวม ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนผลการประเมินพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะทุกตัวชี้วัดและทุกพฤติกรรมบ่งชี้ หลังเรียนจากแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เลขที่	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	รวม	ร้อยละ
	(30)	(30)	(30)	(90)	(100)
1	20	23	24	67	74.44
2	20	23	24	67	74.44
3	22	24	25	71	78.89
4	21	24	24	69	76.67
5	24	24	24	72	80.00
6	24	24	25	73	81.11
7	24	24	26	74	82.22
8	25	25	27	77	85.56
9	25	25	26	76	84.44
10	25	25	27	77	85.56
$\Sigma$	230	241	252	723	803.33
$\bar{x}$	23.0	24.1	25.2	72.3	80.33
SD	2.05	0.73	1.23	3.80	-
ร้อยละ	76.67	80.33	84.00	80.33	80.33

จากตาราง 3 พบว่า คะแนนการประเมินพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะทุกตัวชี้วัดและทุกพฤติกรรมบ่งชี้ หลังเรียนจากแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่มที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 23.0 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.67 แสดงว่าประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ (E<sub>2</sub>) เอกสารเล่มที่ 1 มีค่าเท่ากับ 76.67 , เล่มที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 24.1 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.33 แสดงว่า ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ (E<sub>2</sub>) เอกสารเล่มที่ 2 มีค่าเท่ากับ 80.33, เล่มที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 25.2 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.00 แสดงว่า ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ (E<sub>2</sub>) เอกสารเล่มที่ 2 มีค่าเท่ากับ 84.00 และคะแนนรวมของทั้ง 3 เล่ม มีค่าเฉลี่ย 72.3 จากคะแนนเต็ม 90 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.33 แสดงว่าประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์รวม (E<sub>2</sub>) มีค่าเท่ากับ 80.33

ตาราง 4 ประสิทธิภาพของแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จำนวน นักเรียน	คะแนนผลการประเมินระหว่างเรียน จากแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ			คะแนนผลการประเมินพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ ทุกตัวชี้วัดและทุกพฤติกรรมบ่งชี้ หลังเรียนจากแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ		
	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
10	60	49.00	81.67	90	72.3	80.33

จากตาราง 4 พบว่า แบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพรวม 81.67 / 80.33 แสดงว่าแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะที่ผู้ศึกษาร่างขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

**ตอนที่ 2** ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจิตสาธารณะก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผู้ศึกษานำคะแนนจากการประเมินพฤติกรรมก่อนเรียนและหลังเรียน จากแบบสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตาราง 5-6



ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านพฤติกรรมจิตสาธารณะก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คนที่	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ												รวม	
	ก่อนเรียน						หลังเรียน							
	ตัวชี้วัดที่1			ตัวชี้วัดที่2			ตัวชี้วัดที่1			ตัวชี้วัดที่2				
	พฤติกรรมพึงชี้ที่			พฤติกรรมพึงชี้ที่			พฤติกรรมพึงชี้ที่			พฤติกรรมพึงชี้ที่				
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3		
1	1	1	1	1	1	2	7	4	3	4	4	4	4	23
2	2	1	1	1	1	1	7	4	3	4	4	4	4	23
3	2	1	1	1	1	1	7	4	4	4	4	4	4	24
4	2	1	1	1	1	1	7	4	4	4	4	4	4	24
5	2	1	2	1	1	1	8	4	4	4	4	4	4	24
6	2	1	2	1	1	1	8	4	4	4	4	4	4	24
7	2	1	2	1	1	2	9	4	4	4	4	4	4	24
8	2	1	2	1	2	2	10	4	5	4	4	4	4	25
9	2	1	2	1	2	2	10	4	5	4	4	4	4	25
10	2	1	2	1	2	2	10	4	5	4	4	4	4	25
รวม	19	10	16	10	13	15	83	40	41	40	40	40	40	241
เฉลี่ย	1.9	1.0	1.6	1.0	1.3	1.5	8.3	4.0	4.1	4.0	4.0	4.0	4.0	24.1

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ มีพฤติกรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทุกคน โดยเมื่อสังเกตเป็นรายบุคคล พบว่า

นักเรียนคนที่ 1 (เพศชาย อายุ 10 /7 ปี) เดิมพฤติกรรมก่อนเรียนเป็นคนเกียจคร้าน มักปฏิเสธการเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวม พฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างเรียนขณะใช้แบบฝึกปฏิบัติ คือ ระยะเวลาแรกไม่แสดงความคิดเห็นแต่หลังจากนั้นก็ทำตามเพื่อน พฤติกรรมหลังเรียนเมื่อศึกษาเอกสารแบบฝึกปฏิบัติมีการปรับตัวดีขึ้น เข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวมมากขึ้น

นักเรียนคนที่ 2 (เพศหญิง อายุ 10/3 ปี) เดิมพฤติกรรมก่อนเรียนใช้คำพูดประชดประชัน ไม่พอใจเมื่อเพื่อนหยิบยืมของ พฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างเรียนขณะใช้แบบฝึกปฏิบัติ คือ ระยะเวลายังแสดงอารมณ์ฉุนเฉียว เข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนเป็นบางครั้ง แต่พฤติกรรมหลังเรียนเมื่อศึกษาเอกสารแบบฝึกปฏิบัติ มีการใช้คำพูดดีขึ้น เสนอตัวในการช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น

นักเรียนคนที่ 3 (เพศหญิง อายุ 10/9 ปี) เดิมพฤติกรรมก่อนเรียนมีนิสัยนิ่งดูตาย ไม่ช่วยเหลือผู้อื่น มีความเห็นแก่ตัว พฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างเรียนขณะใช้แบบฝึกปฏิบัติ คือ มีการเลียนแบบพฤติกรรมในเอกสาร เช่น การให้ผู้อื่นยืมสิ่งของ และการชักชวนเพื่อนไปร่วมทำกิจกรรมส่วนรวมบ่อยขึ้น แต่พฤติกรรมหลังเรียนเมื่อศึกษาเอกสารแบบฝึกปฏิบัติ มีการรู้จักแบ่งปันสิ่งของในระหว่างปฏิบัติงาน ให้เพื่อนยืมของใช้ เก็บรักษาความสะอาดพื้นที่

นักเรียนคนที่ 4 (เพศชาย อายุ 10/1 ปี) เดิมพฤติกรรมก่อนเรียนนิสัยเห็นแก่ตัว มักแสดงกิริยาไม่พอใจเมื่อเพื่อนหยิบยืมของ ใช้คำพูดแตกดัน พฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างเรียนขณะใช้แบบฝึกปฏิบัติ คือ ช่วยเหลือและ ร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นมากขึ้น พฤติกรรมหลังเรียนเมื่อศึกษาเอกสารแบบฝึกปฏิบัติ ใช้คำพูดดีขึ้น เสนอตัวในการช่วยเหลือผู้อื่นและเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น

นักเรียนคนที่ 5 (เพศหญิง อายุ 9/6 ปี) เดิมพฤติกรรมก่อนเรียนเป็นคนเฉย เฉื่อยชา ไม่ปรับตัวในการทำงานกับเพื่อน ปล่อยให้เพื่อนทำงานตามลำพัง พฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างเรียนขณะใช้แบบฝึกปฏิบัติ คือ มีความกระตือรือร้น เข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนบ่อยขึ้น แต่พฤติกรรมหลังเรียนเมื่อศึกษาเอกสารแบบฝึกปฏิบัติ มีการเสนอตัวในการช่วยเหลือผู้อื่น สะอาดเรียบร้อย

นักเรียนคนที่ 6 (เพศชาย อายุ 11/2 ปี) เดิมพฤติกรรมก่อนเรียนค่อนข้างซุกซน และไม่คอยให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม ไม่รักษาของส่วนรวม พฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างเรียนขณะใช้แบบฝึกปฏิบัติ คือ ควบคุมตัวเอง และร่วมกิจกรรมกับเพื่อนมากขึ้น มีการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมบ่อยขึ้น พฤติกรรมหลังเรียนเมื่อศึกษาเอกสารแบบฝึกปฏิบัติ มีการแนะนำเพื่อนเมื่อเห็นเพื่อนทำสิ่งใดไม่ถูกต้อง

นักเรียนคนที่ 7 (เพศชาย อายุ 11 ปี) เดิมพฤติกรรมก่อนเรียนนิสัยขาดความเอาใจใส่ ไม่คอยให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม พฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างเรียนขณะใช้แบบฝึกปฏิบัติ คือ ร่วมกิจกรรมชักชวนเพื่อนทำงานส่วนรวมบ่อยขึ้น พฤติกรรมหลังเรียนเมื่อศึกษาเอกสารแบบฝึกปฏิบัติ มีการชักชวนเพื่อนให้ร่วมทำงาน ช่วยเหลืองานโรงเรียนและชุมชน

นักเรียนคนที่ 8 (เพศชาย อายุ 9/10 ปี) เดิมพฤติกรรมก่อนเรียนมีนิสัยชอบหลบเลี่ยงการทำงาน เมื่อเพื่อนขอให้ช่วยเหลือก็มักปฏิเสธ วางทิ้งสิ่งของ ไม่ช่วยเหลือผู้อื่น พฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างเรียนขณะใช้แบบฝึกปฏิบัติ คือ มีการเสนอตัวในการทำงานและชักชวนเพื่อนทำงานส่วนรวม พฤติกรรมหลังเรียนเมื่อศึกษาเอกสารแบบฝึกปฏิบัติ มีการชักชวนเพื่อนดูแลรักษาสาธารณสมบัติ

นักเรียนคนที่ 9 (เพศชาย อายุ 11 ปี) เดิมพฤติกรรมก่อนเรียน ไม่ช่วยเหลือผู้อื่นไม่ช่วยงานสาธารณะ พฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างเรียนขณะใช้แบบฝึกปฏิบัติ คือ มีการเสนอตัวในการทำงานและชักชวนเพื่อนทำงานส่วนรวม อาจารย์ทำงานสาธารณะหลายครั้งหลายโอกาส พฤติกรรมหลังเรียนเมื่อศึกษาเอกสารแบบฝึกปฏิบัติ มีการเสนอแนะผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ช่วยเหลือครู ช่วยเหลือดูแลเพื่อนที่เรียนอ่อน

นักเรียนคนที่ 10 (เพศชาย อายุ 11 ปี) เดิมพฤติกรรมก่อนเรียนไม่ตั้งใจเรียน ชักชวนเพื่อนเล่นในเวลาเรียน ชอบโต้เถียงขาดความรับผิดชอบ พฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างเรียนขณะใช้แบบฝึกปฏิบัติ คือ ตั้งใจเรียน ชักชวนเพื่อนร่วมกิจกรรมในการเรียน ช่วยเหลือ และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น พฤติกรรมหลังเรียนเมื่อศึกษาเอกสารแบบฝึกปฏิบัติ มีความกระตือรือร้น ให้การช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยเก็บรักษาพื้นที่

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจิตสาธารณะก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ  
ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{x}$	SD	$\Sigma D$	$\Sigma D^2$	t
ก่อนเรียน	10	8.30	1.34	158	2502	63.45 **
หลังเรียน	10	24.10	0.73			

\*\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (\*\*  $p < .01$ )

จากตาราง 6 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ แบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ พฤติกรรมก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 8.30 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 24.10 จาก 30 คะแนน โดยพฤติกรรม ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**ตอนที่ 3** ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกปฏิบัติศิลปะ

ผู้ศึกษานำคะแนนจากการสอบถามความพึงพอใจในการเรียนด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การวิเคราะห์ความพึงพอใจ ใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2545: 102-103) ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตารางที่ 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{x}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
1.	ชื่อเรื่องเอกสารแต่ละเล่มเหมาะสมกับเนื้อหา	4.70	0.60	มากที่สุด
2.	รูปเล่มภายนอกสวยงามน่าสนใจ	4.83	0.46	มากที่สุด
3.	ภาพหน้าปกมีความสวยงาม น่าสนใจ	4.83	0.46	มากที่สุด
4.	ภาพประกอบภายในเล่มสวยงาม ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.87	0.35	มากที่สุด
5.	ภาพประกอบแต่ละเล่มเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง	4.80	0.41	มากที่สุด
6.	เนื้อหาให้ความรู้ที่มีประโยชน์แก่นักเรียนเพิ่มขึ้น	4.73	0.58	มากที่สุด
7.	เนื้อหาหนังสือที่น่าสนใจ ชวนให้อยากอ่าน อยากทำกิจกรรมเพิ่ม	5.00	0.00	มากที่สุด
8.	ความยาวของเนื้อหา มีความเหมาะสม	4.90	0.30	มากที่สุด
9.	ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.87	0.35	มากที่สุด
10.	การจัดวางหน้าของหนังสือเหมาะสม อ่านได้สะดวก	4.90	0.30	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.84	0.42	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ แบบฝึกปฏิบัติ ศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.84$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ แบบฝึกปฏิบัติ ศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ เนื้อหาหนังสือที่น่าสนใจ ชวนให้อยากอ่านอยากทำกิจกรรมเพิ่ม, ความยาวของเนื้อหา มีความเหมาะสม และการจัดวางหน้าของหนังสือเหมาะสม อ่านได้สะดวก ส่วนค่าความพึงพอใจอันดับสุดท้ายคือ ชื่อเรื่องเอกสารแต่ละเล่มเหมาะสมกับเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย 4.70

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ผู้ศึกษาได้นำเสนอขั้นตอนการศึกษา และผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า
3. สรุปผล
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

#### ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างแบบฝึกปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยอุทิศ) จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยอุทิศ) จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยอุทิศ) จังหวัดฉะเชิงเทรา

#### ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยอุทิศ) อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2555 จำนวน 8 ห้องเรียน นักเรียน 350 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/8 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยอุทิศ) อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2555 จำนวน 10 คน ที่มีผลการประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ค่าเฉลี่ย 10 อันดับท้ายและพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ ระดับ 1 ทุกพฤติกรรมบ่งชี้ โดยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายระยะ (Multi – Stage Sampling) (อุทุมพร จามรมาน. 2537: 72 – 73)

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ โดยสัปดาห์ที่ 1 เป็นการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนก่อนเรียนและจัดกิจกรรมครั้งที่ 1 เวลา 1 ชั่วโมง สัปดาห์ที่ 2 - 4 ทดลอง 3 สัปดาห์ ๆ ละ 1 ครั้ง ๆ ละ 2 ชั่วโมง สัปดาห์ที่ 5 จัดกิจกรรมครั้งที่ 5 เวลา 1 ชั่วโมงและสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนหลังเรียน

4. ขอบเขตเนื้อหา เป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 1 ทักษะศิลป์เรื่องการวาดภาพตามจินตนาการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ 2 มาตรฐานคือ

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

## สรุปผล

1. แบบฝึกปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.67/80.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อส่งเสริม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ มีผลการประเมินพฤติกรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ โดยค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

## อภิปรายผล

ผลของการสร้างและพัฒนาแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยอุทิศ) จังหวัดฉะเชิงเทรา มีประเด็นน่าสนใจและนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แบบฝึกปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัจอุทิศ) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.67/80.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า แบบฝึกปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะดังกล่าวมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ การที่แบบฝึกปฏิบัติ มีประสิทธิภาพ เป็นเพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 การสร้างแบบฝึกปฏิบัติมีการสร้างอย่างเป็นระบบ โดยยึดตามทฤษฎีและหลักการสร้างแบบฝึกปฏิบัติที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาทุกขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนแรกผู้วิจัยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และการจัดการเรียนการสอนและเวลาเรียนจากคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับทัศนธาตุ การสร้างภาพตามหลักองค์ประกอบศิลปะ ที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ว่ามีขอบข่ายเนื้อหาที่ผู้เรียนระดับนี้ควรจะเรียนรู้มากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดรายละเอียดของเนื้อหา และกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ ส่งผลให้เอกสารมีความถูกต้อง เหมาะสม มีลักษณะเป็นแบบฝึกปฏิบัติที่ดี เหมาะสมในการนำไปใช้กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัญชสิทธิ์ ปราณี (2551: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องทัศนธาตุ กับการสร้างสรรค์ภาพตามหลักองค์ประกอบศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านมะเดื่อจังหวัดระยอง โดยพบว่าแบบฝึกปฏิบัติที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.16/90.37 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้

1.2 การสร้างแบบฝึกปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ผู้วิจัยต้องการให้ผู้เรียนนำคุณลักษณะจากเนื้อหาในชีวิตประจำวัน จึงนำหลักการบูรณาการกิจกรรมด้านจิตสาธารณะที่หลากหลายมานำเสนอ โดยเน้นกิจกรรมทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติจากกิจกรรมทัศนศิลป์ได้แก่การวาดภาพ สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ เรื่องกฎแห่งการเรียนรู้ในการจัด การเรียนการสอนของ Thorndike อ้างอิงจาก สุวิมล ว่องไพบุลย์ (2544: 52-62) ได้แนะนำหลักจิตวิทยาที่ควรนำมาใช้ในแบบฝึกปฏิบัติว่า กฎแห่งการฝึกฝน (Law of Exercise) คือการให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดมาก ๆ จะทำให้เกิดความคล่องและความชำนาญ การสร้างแบบฝึกจึงช่วยให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดที่เสริมจากแบบฝึกในบทเรียนและมีหลายรูปแบบ, กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) คือ การให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียน จะทำให้เกิดความพอใจในการเรียน, กฎแห่งผล (Law of Effect) คือ แบบฝึกปฏิบัติต้องมีเนื้อเรื่องเป็นที่สนใจของผู้เรียน ความยากง่ายเหมาะสมกับวัยและสติปัญญา มีสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนพอใจในการเรียน

1.3 การจัดเนื้อหาของแบบฝึกปฏิบัติแต่ละชุด ผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาและภาพที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กที่เป็นปัญหา ซึ่งเป็นไปตามลักษณะการสร้างแบบฝึก ปฏิบัติตามแนวคิดของ พรพนธ์ ชูทัยเจนจิต (2538: 434) และของสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544: 4-5) ที่กล่าว ถึงลำดับขั้นของการเรียนรู้ว่า เด็กจะแก้ปัญหาได้เด็กต้องรู้ความคิดรวบยอดหรือกฎเกณฑ์นั้นมาก่อน อีกทั้งสามารถเรียงลำดับของเนื้อหาและกิจกรรมจากง่ายไปหายาก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ง่าย และสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในแบบฝึกปฏิบัติเรื่องต่อ ๆ ไป ทำให้

แบบฝึกปฏิบัติมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

- 1) แบบฝึกปฏิบัติ เล่มที่ 1 เรื่องคิดดี มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.00/76.67
  - 2) แบบฝึกปฏิบัติ เล่มที่ 2 เรื่องพูดดี มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.00/80.33
  - 3) แบบฝึกปฏิบัติ เล่มที่ 3 เรื่องทำดี มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.00/84.00
- เฉลี่ย ทั้ง 3 เล่ม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.67/80.33

จะเห็นได้ว่า แบบฝึกปฏิบัติเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยอุทิศ) จังหวัดฉะเชิงเทรา เล่มที่ 1 เรื่องคิดดี มีประสิทธิภาพต่ำสุด คือ 79.00/76.67 ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากเนื้อหาอาจยากหรือแปลกใหม่ จึงอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนและไม่เข้าใจในเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างภาพ ประกอบกับกิจกรรมภาคปฏิบัติ ซึ่งผู้เรียนต้องสะท้อนความคิดและจินตนาการออกมาเป็นภาพซึ่งผู้เรียนเกิดความสับสนทำให้การสร้างสรรค์ภาพยังไม่ชัดเจน หรือขาดทักษะในการสร้างภาพ อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินกิจกรรม เล่มที่ 2 และ 3 ผู้เรียนเกิดความรู้ ประสบการณ์ และทักษะในการสร้างภาพดีขึ้น ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพ 81.00/80.33 และ 85.00/84.00 ตามลำดับ และมีประสิทธิภาพรวม 81.67/80.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยแบบฝึกปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ มีผลการประเมินพฤติกรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า แบบฝึกปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่สร้างขึ้นเมื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านศิลปะ และมีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านจิตสาธารณะดีขึ้น โดยก่อนเรียนนักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเกียจคร้าน มักปฏิเสธการช่วย เหลือกิจกรรมกลุ่มหรืองานสาธารณะ แต่หลังเรียนด้วยแบบฝึกปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ นักเรียนมีพฤติกรรมสาธารณะที่เปลี่ยนไป เช่นมีการใช้คำพูดและการกระทำต่อผู้อื่น ช่วยเหลือกิจกรรมสาธารณะดีขึ้น ซึ่งเหตุผลที่เป็นดังกล่าวเป็นเพราะ แบบฝึกปฏิบัติมีรูปแบบของการดำเนินกิจกรรมที่เป็นไปตามลำดับขั้นคือจากการคิด ไปสู่การพูดและการกระทำ ทำให้ผู้เรียนเกิด



ความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ มะลิฉัตร เอื้ออนันท์ (2545:171) ที่กล่าวว่า การประเมินด้านศิลปะต้องประเมินกิจกรรมในขณะที่ยังเรียนอยู่ ประเมินตั้งแต่ทักษะพื้นฐานจนถึงขั้นผสมผสานระหว่างพื้นฐานกับทักษะยากขึ้นพัฒนาสูงขึ้น ให้งานทำจากง่ายไปหายาก ให้นักเรียนได้ใช้ความรู้เดิมที่ผ่านมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่สร้างสรรค์งานขึ้น ซึ่งการประเมินเป็นการประเมินให้ครอบคลุมผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน ซึ่งรวมถึงการสังเกตการทำงานร่วมกัน การเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ การมีคุณธรรมของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกชัย วิวัฒน์วงศ์ตระกูล (2546: 36) ที่ได้ศึกษารูปแบบการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนนักศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบที่ใช้ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน นักศึกษา และเพื่อเสนอรูปแบบที่เหมาะสมในการฝึกทางศาสนาและการจัดการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูอาจารย์ จำนวน 418 คน และบรรพชิต จำนวน 195 รูป เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน นักศึกษา ด้านกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปลูก ฝังคุณธรรม จริยธรรมโดยรวมมีดังนี้ การปฏิบัติตนของครูให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการปลูกฝัง ให้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และเน้นการปฏิบัติเป็นสำคัญ ด้านกิจกรรมที่ต้องจัดอย่างเร่งด่วนในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน นักศึกษา ได้แก่ วิดีทัศน์ ชุดการสอนและสไลด์ประกอบ คำบรรยาย คุณลักษณะคุณธรรม จริยธรรม ที่ควรปลูกฝังเรียงลำดับตามความจำเป็นและความสำคัญคือ ความกตัญญูต่อบุคคล ความซื่อสัตย์ ความเมตตา กรุณา ไม่เอาใจเอาเปรียบผู้อื่น ความรับผิดชอบ ความมีเหตุผล ความอดทน ความกระตือรือร้น ความขยันหมั่นเพียร ความสามัคคี ความยุติธรรม ความประหยัด และความมีระเบียบวินัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ มีทองคำ และคณะ (2552: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเพื่อขยายผลการนำนวัตกรรมแบบประเมินตนเองด้านการบริหารจัดการ ศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ในโรงเรียนอย่างเต็มรูปแบบ และเพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการพัฒนาคุณธรรมผู้เรียนตามหลักการ 11 มาตรฐาน (Eleven Principles of Effective Character Education) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สมัครและผ่านการคัดเลือก จำนวน 52 แห่ง โดยในขั้นตอนแรกโรงเรียนได้รับการพัฒนาให้เกิดความตระหนัก ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณธรรมผู้เรียน และได้รับความรู้ความเข้าใจในการนำนวัตกรรมแบบประเมินตนเอง ไปใช้ ขั้นตอนที่สองโรงเรียนดำเนินการประเมินตนเองตามขั้นตอนที่กำหนด และขั้นตอนที่สามโรงเรียนจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองในรอบที่ 1 พร้อมทั้งกำหนดแนวทางปรับปรุงการดำเนิน งานพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนในอนาคต ขั้นตอนสี่โรงเรียนนำผลการประเมินรอบที่ 1 ไปจัดแผนปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียน ขั้นตอนห้าโรงเรียนประเมินตนเองรอบที่ 2 และจัดทำผลการประเมินตนเองในรอบที่ 2

ผลของการนำนวัตกรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียน สรุปผลได้ว่า มีความก้าวหน้าในการประเมินตนเองรายมาตรฐาน ระหว่างรอบที่ 1 กับรอบที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร ทองคำ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนวิถีพุทธ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุขโดยใช้การวิจัยเป็นฐานในโรงเรียนยางชุมนุ้มวิทยาคาร โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ ศึกษาการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนวิถีพุทธ ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุขโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และศึกษาผลที่เกิดกับนักเรียนหลังการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนวิถีพุทธในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุขโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบบันทึกรายงาน แบบสังเกต แบบประเมินคุณภาพนักเรียนด้านการเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เพื่อประเมินคุณภาพนักเรียนก่อนและหลังพัฒนา มีค่าความเชื่อมั่น .96 และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนวิถีพุทธโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนยางชุมนุ้มวิทยาคาร มีค่าความเชื่อมั่น .87 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าระดับ ชั้นอนุบาล ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา การดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ขั้นศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา ขั้นดำเนินการพัฒนา และขั้นติดตามประเมินผลหลังพัฒนา ผลการวิจัยพบว่าผลที่เกิดกับนักเรียนหลังการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนวิถีพุทธ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุข โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน พบว่า ผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการเป็นคนดี และด้านการเป็นคนเก่งของนักเรียนระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ โดยค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะกิจกรรมทำให้ผู้เรียนไม่เครียด มีความสุขในการเรียน เนื่องจากแบบฝึกปฏิบัติเป็นเอกสารที่ผู้เรียนสามารถนำไปศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หรือจัดเป็นกิจกรรมกลุ่มซึ่งมีกิจกรรมทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ ผู้เรียนสามารถนำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ในภาพวาดไปสู่การปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียน และมีความพึงพอใจในเอกสารเล่มที่ 1 เล่มที่ 2 และเล่มที่ 3 โดยมีค่าร้อยละ 96.40, 97.00 และ 96.80 ตามลำดับสอดคล้องกับแนวคิดของ ดวงเดือน อ่อนน่วม (2535: 20-21) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกปฏิบัติว่าการฝึกช่วยให้จำได้แม่นยำขึ้น การฝึกทักษะเป็นการนำไปสู่ความถูกต้อง การฝึกทักษะเป็นรากฐานของการพัฒนาประสิทธิภาพในการคิด การฝึกทักษะเป็นวิธีการหนึ่งที่สร้างความเชื่อมั่นในการคิดคำนวณ เมื่อผู้เรียนประสบความสำเร็จในการคิด ย่อมก่อให้เกิดแรงดลใจ ทำให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชานี้และอยากมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬา

รัตน์ วงศ์ศรีนาค (2537: 18) ที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่า เป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการฝึกด้วยการกระทำจริง จึงทำให้จดจำสิ่งที่เรียนรู้อย่างดี และนำไปแก้ไขปัญหาในสถานการณ์เดียวกันได้ เพราะได้รับประสบการณ์ตรงมาแล้วจากฝึกทำแบบฝึกปฏิบัติ, สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไล พิพัฒน์มงคลพร (2544: 25) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกปฏิบัติไว้ว่า เป็นเครื่องมือวัดความก้าวหน้าและประเมินตนเองของนักเรียนได้ หลังจากที่เรียนจบบทเรียนในแต่ละครั้ง ครูสามารถมองเห็นจุดเด่น จุดบกพร่องของนักเรียนได้อย่างชัดเจน ประโยชน์ในแง่ความแตกต่างระหว่างบุคคล การให้แบบฝึกที่เหมาะสมกับความสามารถทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากขึ้น เพื่อให้ เกิดความเข้าใจในบทเรียน และช่วยให้นักเรียนเกิดความรอบรู้ รู้จักเหตุและผล รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีทักษะและประสบการณ์เพียงพอที่จะนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร ทองคำ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนวิถีพุทธ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะดี เก่ง มีความสุข โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในโรงเรียนยางชุมนุมวิทยาการ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ศึกษาผลที่เกิดกับนักเรียนหลังการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนวิถีพุทธในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุขโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบบันทึกรายงาน แบบสังเกต แบบประเมินคุณภาพนักเรียนด้านการเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เพื่อประเมินคุณภาพนักเรียนก่อนและหลังพัฒนา มีค่าความเชื่อมั่น .96 และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนวิถีพุทธ โดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนยางชุมนุมวิทยาการ มีค่าความเชื่อมั่น .87 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าระดับชั้นอนุบาล ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา การดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา ขั้นดำเนินการพัฒนา และขั้นติดตามประเมินผลหลังพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีความสุขของนักเรียนระดับอนุบาลขณะพัฒนา พบว่า อยู่ในระดับดี ส่วนนักเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา พบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้แบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยอุทิศ) จังหวัดฉะเชิงเทราที่มีประสิทธิภาพ โดยทุกขั้นตอนผ่านการศึกษาข้อมูลและพัฒนาเป็นระบบ รวมถึงเครื่องมืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แบบประเมิน แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งทั้งหมดนี้ จะเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนศิลปะ และการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของผู้เรียนต่อไป

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ควรให้ความสนใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยนำแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ มาใช้เป็นสื่อนวัตกรรมเพื่อพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อัตนุกรรมของศิลปะและกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาด้านจิตสาธารณะ ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ในการนำแบบฝึกปฏิบัติศิลปะมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ครูผู้สอนต้องฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อนอง ต้องคอยกระตุ้น และเสริมแรงให้นักเรียนเกิดความต้อองการที่จะเรียนรู้ และต้องคอยเอาใจใส่และนำมาใช้ให้ถูกต้อง เหมาะสมกับผู้เรียน

1.3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนอาจแบ่งกลุ่ม หรือสร้างสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะอย่างเต็มที่

1.4 การทำกิจกรรมในแบบฝึกปฏิบัติ นักเรียนอาจใช้เวลานานกว่าที่กำหนดไว้ ครูผู้สอนอาจยืดหยุ่นเวลาได้ตามความเหมาะสม

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการสร้างสื่อประเภทเอกสาร หรือบทเรียนที่ให้ผู้เรียนแสดงออกทางศิลปะอย่างอิสระและสร้างสรรค์ ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ผู้บริหารจึงควรสนับสนุนงบประมาณและให้ขวัญ กำลังใจ เพื่อให้ครูสามารถพัฒนา นวัตกรรมอย่างหลากหลายและมีคุณภาพ

### 2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป

2.1 ควรมีการสร้างแบบฝึกปฏิบัติในการแก้ปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอน และเป็นการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่ต้อองด้วย

2.2 ควรทำการศึกษาค้นคว้าเปรียบเทียบผลการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หรือความพึงพอใจในการเรียนรู้ระหว่างการเรียนรู้โดยการใช้แบบฝึกปฏิบัติ กับการเรียนรู้เทคนิค อื่นๆ



บรรณานุกรม

## บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). **พจนานุกรมศัพท์และเทคนิคทางศิลปะ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). **แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง และฉบับสรุป (พ.ศ.2552-2559)**. พิมพ์ครั้งที่ 1 มีนาคม 2553. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค.
- กุศยา แสงเดช. (2545). **การวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- ขนิษฐา แสงภักดี. (2540). **การใช้แบบฝึกพัฒนาการเขียนสรุปความจากร้อยแก้วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุฬารัตน์ วงศ์ศรีนาถ. (2537). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสกัดคำยากโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สาขาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฉลองชัย สุวรรณบุรณ์. (2528). **การคัดเลือกใช้สื่อการสอน**. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉวีวรรณ กীরติก. (2545). **การส่งเสริมทักษะการคิดคำนวณในระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: บุ๊คพ้อยท์.
- \_\_\_\_\_. (2537). **เอกสารประกอบการอบรมการพัฒนาการคิดคำนวณของนักเรียนระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2532). **เทคโนโลยีและการสื่อสาร เอกสารชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 8-15**. พิมพ์ครั้งที่ 8 . นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- \_\_\_\_\_. (2523). **นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชูพงษ์ สุขรัตน์. (2546). **ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). **เทคโนโลยีการศึกษาทฤษฎีและการวิจัย**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ดวงเดือน อ่อนน่วม. (2535). **การสร้างเสริมสมรรถภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เด่นศักดิ์ อิงอาจ. (2547). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องคำควบกล้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. การค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต**  
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธนพงศ์ มงคล. (2544). **ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมในโรงเรียน มงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม. การค้นคว้าอิสระ บัณฑิตวิทยาลัย เชียงใหม่ :**  
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นาคอละ ระเด่นอาหมัด. (2543). **ทฤษฎีจิตกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.**
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2553). **เอกสารเพื่อประชาสัมพันธ์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐานพุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย .**
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.**
- บุญนิภา จันทร์เกตุ. (2554). **การสร้างจิตสาธารณะในสังคมไทย. Web Site**  
[http://www.stou.ac.th/study/sumrit/8-54\(500\)/page1-8-54\(500\).html](http://www.stou.ac.th/study/sumrit/8-54(500)/page1-8-54(500).html)
- ประเสริฐ ศิลรัตน์. (2528). **จิตกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.**
- ปราณี อยู่คง. (2546). **การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านเพื่อจับใจความวิชาภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษา ปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.**
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). **จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.**
- ปัญชลีย์ ปราณี (2551). **การสร้างแบบฝึกปฏิบัติ เรื่องทัศนธาตุกับการสร้างภาพตาม หลักองค์ประกอบศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านมะเตือ จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- ปัญญา ทรงเสรี และคณะ. (2539). **ศิลปะกับชีวิต 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช.**
- ปาริชาติ ประเสริฐสังข์. (2555). **วารสารวิชาการ. ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-มีนาคม 2555.**  
กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- เผชิญ กิจระการ. (2544). **การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา.**  
การวัดผลการศึกษา มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พชร แก้วกาหลง. (2548). ผลการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องอาหารและสารอาหาร  
**กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.** การศึกษา  
 ค้นคว้า อิศระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรรณี ชูทัยเจนจิต. (2538). **จิตวิทยาการเรียนการสอน.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อนแถมมี.
- พีระพงศ์ เจริญพันธุ์วงศ์. (2541). **การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา  
 สังกัดกรมสามัญศึกษา:ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนกระสังพิทยาคม อำเภอกระสัง  
 จังหวัดบุรีรัมย์.** มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. (2545). **กระบวนการเรียนการสอนทัศนศิลป์ในระดับประถมศึกษา  
 สำหรับครูยุคใหม่.** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542.** กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊ค  
 พับลิเคชั่น.
- โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัยะอุทิศ). (2554). **รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี.** ฉะเชิงเทรา.  
 (อัดสำเนา).
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2536). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 3.  
 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วรสุดา บุญใจโรจน์. (2537). **การพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษา ในเรื่องนำ  
 รู้สำหรับครูคณิตศาสตร์.** หน้า 36-53, พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วรรณ แก้วแพรง. (2526). **คู่มือการสอนเขียนชั้นประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วรรณณา แซ่ตั้ง. (2541). **การสร้างแบบฝึกหัดการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา  
 ปีที่ 1.**ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ  
 ประสานมิตร.
- วิชัย เพ็ชรเรือง. (2531). **การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียน  
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่พูดภาษาถิ่นระหว่างที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกการสอน  
 ซ่อมเสริมกับกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริมทั่วไปของโรงเรียนสุนทร  
 วัฒนาสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ.** ปริญญาานิพนธ์ การศึกษา  
 มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). **เอกสารประกอบการสอนวิชา 0506703 การพัฒนาการเรียนการ  
 สอน.**มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิไล พิพัฒน์มิ่งคลพร. (2544). **เอกสารประกอบการสอนวิชา 215311 การสร้างแบบฝึกทักษะ  
 ภาษาไทย.** ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.



วิไลวรรณ ทิศประเสริฐ. (2543). **การสร้างแบบฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี:

มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมยศ นาวิการ. (2521). **การบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สมนึก ภัททิยธนี. (2544). **หลักการเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบวิชาคณิตศาสตร์**. \

การวัดผลการศึกษามหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมนึก ภัททิยธนี และคณะ. (2548). **พื้นฐานการวิจัยการศึกษา**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมวงศ์ จงกลาง. (2536). **การสร้างชุดการสอนอิเล็กทรอนิกส์พื้นฐานสำหรับกิจกรรมชุมนุมวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต.

ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). **เอกสารเสริมความรู้สำหรับครูผู้สอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย .

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษานำร่องการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

**แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุชาติ เกาทอง. (2545). **ทัศนศิลป์กับมนุษย์ : การสร้างสรรค์และสุนทรียภาพ**. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.

สุชาติ เกาทอง สังคม ทองมี และคณะ. (2545). **สื่อการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์ 1) ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.

อักษรเจริญทัศน์.

สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2544). **การผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอนเรื่องการสร้างแบบฝึก**.

ชัยนาท: มปท.

- สุนทร ทองคำ. (2551). การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนวิถีพุทธเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มี **คุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุข** โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในโรงเรียนยางชุมนุมวิทยา  
การ.
- สุวรรณ มีทองคำ และคณะ. (2552). ผลการนำนวัตกรรมแบบประเมินตนเองด้านการบริหารจัดการ **การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียน** ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. : มปท.
- สุวิมล ว่องไพบูลย์. (2544). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). **เทคโนโลยีทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยี  
พระจอมเกล้า.
- หนังสือพิมพ์แนวหน้า. (2555). **ปลูกกระแสจิตสาธารณะ ทางรอดและอนาคตประเทศไทย**.  
วันพุธที่ 24 ตุลาคม 2555. <http://www.naewna.com/scoop/18166>
- หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. (2555). **ไทยรัฐออนไลน์**. วันจันทร์ที่ 22 ตุลาคม 2555.  
<http://www.thairath0co.th/content/tech/249379>
- อนงค์ศิริ วิชาลัย. (2537). **เสริมความรู้ภาษาไทยระดับประถมศึกษา**. พะเยา: สำนักงาน  
การประถมศึกษาจังหวัดพะเยา.
- อนันต์ ประภาโล. (2540). **วาดเส้น**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ศิลปะประภา.
- อาจารย์ สถุชาติไพศาล. (2547). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียน  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. อุบลราชธานี:  
มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี.
- อารี สุทธิพันธ์. (2532). **ทัศนศิลป์และความงาม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ต้นอ่อน.
- อำนาจ จันทร์มหา. (2542). **การศึกษาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยในตนเองของนักเรียน  
นักศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา  
จิตวิทยาการศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2537). **การสูมตัวอย่างทางการศึกษา เล่มที่ 2**. กรุงเทพฯ:  
ห้างหุ้นส่วนจำกัดพันธ์พิบลิชชิง.
- เอกชัย วิวัฒน์วงศ์ตระกูล. (2546). **รายงานผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรม  
จริยธรรมโอกาสทางการศึกษา**. สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนัสนิคม  
จังหวัดชลบุรี.

เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (2551). **เรื่งนารู้สู่การใช้หลักสูตรแกนกลางฯ 51**. กรุงเทพฯ:  
บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท.

Gay, Lorrain R. and Gallagher Pual D. "The comparative Effectiveness of Tests Versus  
Written Exercise." **The Journal of Educational Research**, 69 : 51-61, March, 1976.

Lowrey, Blaenor Lane. "The Effect of Four Drill and Practice Time Unit on the Decoding  
Perfomance of Student With Specific Leaning Disabilitics," **Dissertation Abstracts  
International**. 10(8) : 817-A, August, 1978.







**แบบประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่มที่ 1 เรื่อง คณิต**

**คำชี้แจง** ให้ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละรายการว่ามีการปฏิบัติหรือไม่

คนที่	ตอนที่ 1 (ภาคความรู้) (10)	ตอนที่ 2 (ภาคปฏิบัติ)															รวม 2 ตอน (20)	
		รายการประเมิน																
		เกณฑ์ที่ 1			เกณฑ์ที่ 2			เกณฑ์ที่ 3			เกณฑ์ที่ 4			เกณฑ์ที่ 5				รวม (10)
		2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0		
1	7		✓			✓				✓			✓				7	14
2	7		✓			✓				✓			✓				7	14
3	8	✓			✓			✓				✓			✓		8	16
4	8	✓			✓			✓			✓			✓			9	17
5	8	✓			✓			✓			✓			✓			9	17
6	7		✓		✓			✓			✓			✓			7	14
7	8	✓			✓			✓			✓			✓			7	15
8	9	✓			✓			✓			✓			✓			9	18
9	8	✓			✓			✓			✓			✓			8	16
10	8		✓		✓			✓			✓			✓			9	17
รวม	78	6	4	-	7	3	-	5	5	-	6	4	-	6	4	-	80	158
เฉลี่ย	7.8	1.60			1.80			1.50			1.60			1.60			8.0	15.8

**เกณฑ์การประเมิน**

รายการประเมิน \ เกณฑ์	คะแนน		
	2	1	0
1. บอกขั้นตอนการใช้สี	บอกถูกต้องทั้งหมด	บอกถูกต้องไม่ทั้งหมด	บอกไม่ถูกต้อง, ไม่ตอบ
2. ทักษะการวาดภาพ	มีทักษะการวาดภาพดี	มีทักษะการวาดภาพพอสมควร	ไม่มีทักษะการวาดภาพ
3. บอกความรู้สึกและจินตนาการของภาพ	บอกความรู้สึกและจินตนาการได้ชัดเจน	บอกความรู้สึกและจินตนาการได้ไม่ชัดเจน	บอกความรู้สึกและจินตนาการไม่ได้
4. ผลงานมีคุณภาพ	ภาพสวยงาม เหมาะสม	ภาพไม่สวยงาม ไม่เหมาะสม	วาดไม่ได้
5. ใช้เวลาเหมาะสม	เสร็จก่อนเวลา	เสร็จพอดีเวลา	เสร็จไม่ทันเวลา

**แบบประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่มที่ 2 เรื่อง พุดดิ**

**คำชี้แจง** ให้ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละรายการตามเกณฑ์ที่กำหนด

คนที่	ตอนที่ 1 (ภาคความรู้) (10)	ตอนที่ 2 (ภาคปฏิบัติ)															รวม 2 ตอน (20)				
		รายการประเมิน																			
		เกณฑ์ที่ 1			เกณฑ์ที่ 2			เกณฑ์ที่ 3			เกณฑ์ที่ 4			เกณฑ์ที่ 5				รวม (10)			
		2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0					
1	8	✓				✓				✓			✓				✓			7	15
2	7	✓				✓				✓			✓				✓			8	15
3	8	✓				✓				✓			✓				✓			8	16
4	8	✓				✓				✓			✓				✓			8	16
5	9	✓				✓				✓			✓				✓			8	17
6	8		✓			✓				✓			✓				✓			7	15
7	8	✓				✓				✓			✓				✓			8	16
8	9	✓				✓				✓			✓				✓			9	18
9	8	✓				✓				✓			✓				✓			9	17
10	9		✓			✓				✓			✓				✓			8	17
รวม	82	8	2	-	7	3	-	7	3	-	5	5	-	3	7	-	80			162	
เฉลี่ย	8.2	1.80			1.70			1.70			1.50			1.30			8.0	16.2			

**เกณฑ์การประเมิน**

รายการประเมิน \ เกณฑ์	คะแนน		
	2	1	0
1. บอกขั้นตอนการใช้สี	บอกถูกต้องทั้งหมด	บอกถูกต้องไม่ทั้งหมด	บอกไม่ถูกต้อง, ไม่ตอบ
2. ทักษะการวาดภาพ	มีทักษะการวาดภาพดี	มีทักษะการวาดภาพพอสมควร	ไม่มีทักษะการวาดภาพ
3. บอกความรู้สึกและจินตนาการของภาพ	บอกความรู้สึกและจินตนาการได้ชัดเจน	บอกความรู้สึกและจินตนาการได้ไม่ชัดเจน	บอกความรู้สึกและจินตนาการไม่ได้
4. ผลงานมีคุณภาพ	ภาพสวยงาม เหมาะสม	ภาพไม่สวยงาม ไม่เหมาะสม	วาดไม่ได้
5. ใช้เวลาเหมาะสม	เสร็จก่อนเวลา	เสร็จพอดีเวลา	เสร็จไม่ทันเวลา

**แบบประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่มที่ 3 เรื่อง ทำดี**

**คำชี้แจง** ให้ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละรายการว่ามีการปฏิบัติหรือไม่

คนที่	ตอนที่ 1 (ภาคความรู้) (10)	ตอนที่ 2 (ภาคปฏิบัติ)															รวม 2 ตอน (20)	
		รายการประเมิน																
		เกณฑ์ที่ 1			เกณฑ์ที่ 2			เกณฑ์ที่ 3			เกณฑ์ที่ 4			เกณฑ์ที่ 5				รวม (10)
		2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0		
1	8	✓			✓			✓			✓			✓			8	16
2	8	✓			✓			✓			✓			✓			8	16
3	9		✓		✓			✓			✓			✓			9	18
4	9	✓				✓			✓			✓			✓		8	17
5	8		✓		✓			✓			✓			✓			9	17
6	8	✓			✓			✓			✓			✓			8	16
7	8	✓			✓			✓			✓			✓			8	16
8	10		✓		✓			✓			✓			✓			9	19
9	8	✓			✓			✓			✓			✓			9	17
10	9	✓			✓			✓			✓			✓			9	18
รวม	85	6	4	-	7	3	-	5	5	-	6	4	-	6	4	-	85	170
เฉลี่ย	8.5	1.60			1.80			1.50			1.60			1.60			8.5	17.0

**เกณฑ์การประเมิน**

รายการประเมิน \ เกณฑ์	คะแนน		
	2	1	0
1. บอกขั้นตอนการใช้สี	บอกถูกต้องทั้งหมด	บอกถูกต้องไม่ทั้งหมด	บอกไม่ถูกต้อง, ไม่ตอบ
2. ทักษะการวาดภาพ	มีทักษะการวาดภาพดี	มีทักษะการวาดภาพพอสมควร	ไม่มีทักษะการวาดภาพ
3. บอกความรู้สึกและ จินตนาการของภาพ	บอกความรู้สึกและ จินตนาการได้ชัดเจน	บอกความรู้สึกและ จินตนาการได้ไม่ชัดเจน	บอกความรู้สึกและ จินตนาการไม่ได้
4. ผลงานมีคุณภาพ	ภาพสวยงาม เหมาะสม	ภาพไม่สวยงาม ไม่เหมาะสม	วาดไม่ได้
5. ใช้เวลาเหมาะสม	เสร็จก่อนเวลา	เสร็จพอดีเวลา	เสร็จไม่ทันเวลา



**สรุปการประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ**  
**ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**  
**รวม 3 เล่ม**

คนที่	คะแนน													ร้อยละ
	เล่มที่ 1			เล่มที่ 2			เล่มที่ 3			สรุป				
	ตอนที่ 1	ตอนที่ 2	รวม (20)	ตอนที่ 1	ตอนที่ 2	รวม (20)	ตอนที่ 1	ตอนที่ 2	รวม (20)	ตอนที่ 1	ตอนที่ 2	รวม (60)		
1	7	7	14	8	7	15	8	8	16	23	22	45	75.00	
2	7	7	14	7	8	15	8	8	16	22	23	45	75.00	
3	8	8	16	8	8	16	9	9	18	25	25	50	83.33	
4	8	9	17	8	8	16	9	8	17	25	25	50	83.33	
5	8	9	17	9	8	17	8	9	17	25	26	51	85.00	
6	7	7	14	8	7	15	8	8	16	23	22	45	75.00	
7	8	7	15	8	8	16	8	8	16	24	23	47	78.33	
8	9	9	18	9	9	18	10	9	19	28	27	55	91.67	
9	8	8	16	8	9	17	8	9	17	24	26	50	83.33	
10	8	9	17	9	8	17	9	9	18	26	26	52	86.67	
รวม	78	80	158	82	80	162	85	85	170	245	245	490	816.66	
เฉลี่ย	7.8	8.0	15.8	8.2	8.0	16.2	8.5	8.5	17.0	24.5	24.5	49.0	81.67	
SD	0.63	0.94	1.48	0.63	0.66	1.03	0.71	0.53	1.05	1.71	1.84	3.40	-	
ร้อยละ	78.00	80.00	79.00	82.00	80.00	81.00	85.00	85.00	85.00	81.67	81.67	81.67	81.67	

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (หลังเรียน) เล่มที่ 1 เรื่อง คีตติ

คำชี้แจง ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละรายการว่ามีการปฏิบัติหรือไม่

โดยให้ค่าระดับคะแนน 5 , 4 , 3 , 2 หรือ 1 ตามความเป็นจริง

เลข ที่	ชื่อ-นามสกุล	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ						รวม คะแนน (30)	เฉลี่ย
		ตัวชี้วัดที่ 1 พฤติกรรมแบ่งปันที่ 1 (5)	ตัวชี้วัดที่ 1 พฤติกรรมแบ่งปันที่ 2 (5)	ตัวชี้วัดที่ 1 พฤติกรรมแบ่งปันที่ 3 (5)	ตัวชี้วัดที่ 2 พฤติกรรมแบ่งปันที่ 1 (5)	ตัวชี้วัดที่ 2 พฤติกรรมแบ่งปันที่ 2 (5)	ตัวชี้วัดที่ 2 พฤติกรรมแบ่งปันที่ 3 (5)		
1		3	3	3	3	4	4	20	3.33
2		3	3	4	3	4	3	20	3.33
3		3	3	4	4	4	4	22	3.67
4		3	4	3	4	4	3	21	3.50
5		4	4	4	4	4	4	24	4.00
6		4	4	4	4	4	4	24	4.00
7		4	4	4	4	4	4	24	4.00
8		5	4	4	4	4	4	25	4.17
9		5	4	4	4	4	4	25	4.17
10		5	4	4	4	4	4	25	4.17
รวม		39	37	38	38	40	38	230	38.34
เฉลี่ย		3.9	3.7	3.8	3.8	4.0	3.8	23.0	3.83

- เกณฑ์การประเมิน 5 หมายถึง มีความเหมาะสม หรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด  
4 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับมาก  
3 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง  
2 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย  
1 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (หลังเรียน) เล่มที่ 2 เรื่อง พุทธดี

คำชี้แจง ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละรายการว่ามีการปฏิบัติหรือไม่

โดยให้ค่าระดับคะแนน 5 , 4 , 3 , 2 หรือ 1 ตามความเป็นจริง

เลข ที่	ชื่อ-นามสกุล	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ						รวม คะแนน (30)	เฉลี่ย
		ตัวชี้วัดที่ 1 พฤติกรรมแบ่งปันที่ 1 (5)	ตัวชี้วัดที่ 1 พฤติกรรมแบ่งปันที่ 2 (5)	ตัวชี้วัดที่ 1 พฤติกรรมแบ่งปันที่ 3 (5)	ตัวชี้วัดที่ 2 พฤติกรรมแบ่งปันที่ 1 (5)	ตัวชี้วัดที่ 2 พฤติกรรมแบ่งปันที่ 2 (5)	ตัวชี้วัดที่ 2 พฤติกรรมแบ่งปันที่ 3 (5)		
1		4	3	4	4	4	4	23	3.83
2		4	3	4	4	4	4	23	3.83
3		4	4	4	4	4	4	24	4.00
4		4	4	4	4	4	4	24	4.00
5		4	4	4	4	4	4	24	4.00
6		4	4	4	4	4	4	24	4.00
7		4	4	4	4	4	4	24	4.00
8		5	4	4	4	4	4	25	4.17
9		5	4	4	4	4	4	25	4.17
10		5	4	4	4	4	4	25	4.17
รวม		43	38	40	40	40	40	241	40.17
เฉลี่ย		4.3	3.8	4.0	4.0	4.0	4.0	24.1	4.02

- เกณฑ์การประเมิน 5 หมายถึง มีความเหมาะสม หรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด  
4 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับมาก  
3 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง  
2 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย  
1 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ  
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (หลังเรียน) เล่มที่ 3 เรื่อง ทำดี

คำชี้แจง ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละรายการว่ามีการปฏิบัติหรือไม่

โดยให้ค่าระดับคะแนน 5 , 4 , 3 , 2 หรือ 1 ตามความเป็นจริง

เลข ที่	ชื่อ-นามสกุล	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ						รวม คะแนน (30)	เฉลี่ย
		ตัวชี้วัดที่ 1 พฤติกรรมปั้งซี่ ที่ 1 (5)	ตัวชี้วัดที่ 1 พฤติกรรมปั้งซี่ ที่ 2 (5)	ตัวชี้วัดที่ 1 พฤติกรรมปั้งซี่ ที่ 3 (5)	ตัวชี้วัดที่ 2 พฤติกรรมปั้งซี่ ที่ 1 (5)	ตัวชี้วัดที่ 2 พฤติกรรมปั้งซี่ ที่ 2 (5)	ตัวชี้วัดที่ 2 พฤติกรรมปั้งซี่ ที่ 3 (5)		
1		4	4	4	4	4	4	24	4.00
2		4	4	4	4	4	4	24	4.00
3		5	4	4	4	4	4	25	4.17
4		4	4	4	4	4	4	24	4.00
5		4	4	4	4	4	4	24	4.00
6		5	4	4	4	4	4	25	4.17
7		5	4	4	4	4	5	26	4.33
8		5	4	4	5	4	5	27	4.50
9		5	4	4	5	4	4	26	4.33
10		5	4	4	5	4	5	27	4.50
รวม		46	40	40	43	40	43	252	38.34
เฉลี่ย		4.6	4.0	4.0	4.3	4.0	4.3	25.2	3.83

เกณฑ์การประเมิน	5	หมายถึง	มีความเหมาะสม หรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
	4	หมายถึง	มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
	3	หมายถึง	มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
	2	หมายถึง	มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
	1	หมายถึง	มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สรุปการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ  
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5  
 รวม 3 เล่ม

คนที่	คะแนน			สรุป	
	เล่มที่ 1 (30)	เล่มที่ 2 (30)	เล่มที่ 3 (30)	รวม (90)	ร้อยละ
1	20	23	24	67	74.44
2	20	23	24	67	74.44
3	22	24	25	71	78.89
4	21	24	24	69	76.67
5	24	24	24	72	80.00
6	24	24	25	73	81.11
7	24	24	26	74	82.22
8	25	25	27	77	85.56
9	25	25	26	76	84.44
10	25	25	27	77	85.56
รวม	230	241	252	723	803.33
เฉลี่ย	23.0	24.1	25.2	72.3	80.33
SD	2.05	0.73	1.23	3.80	-
ร้อยละ	76.67	80.33	84.00	241.00	80.33

**แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ก่อนเรียน)**

คำชี้แจง ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละรายการว่ามีการปฏิบัติหรือไม่

โดยให้ค่าระดับคะแนน 5 , 4 , 3 , 2 หรือ 1 ตามความเป็นจริง

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ						รวม คะแนน (30)	เฉลี่ย
		ตัวชี้วัดที่ 1 พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 (5)	ตัวชี้วัดที่ 1 พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 2 (5)	ตัวชี้วัดที่ 1 พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 3 (5)	ตัวชี้วัดที่ 2 พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 (5)	ตัวชี้วัดที่ 2 พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 2 (5)	ตัวชี้วัดที่ 2 พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 3 (5)		
1		1	1	1	1	1	2	7	1.17
2		2	1	1	1	1	1	7	1.17
3		2	1	1	1	1	1	7	1.17
4		2	1	1	1	1	1	7	1.17
5		2	1	2	1	1	1	8	1.33
6		2	1	2	1	1	1	8	1.33
7		2	1	2	1	1	2	9	1.50
8		2	1	2	1	2	2	10	1.67
9		2	1	2	1	2	2	10	1.67
10		2	1	2	1	2	2	10	1.67
รวม		19	10	16	10	13	15	83	13.85
เฉลี่ย		1.9	1.0	1.6	1.0	1.3	1.5	8.3	1.39
SD		0.32	0	0.52	0	0.48	0.53	1.34	-

- เกณฑ์การประเมิน**
- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม หรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
  - 4 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
  - 3 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
  - 2 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
  - 1 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (หลังเรียน)

คำชี้แจง ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละรายการว่ามีการปฏิบัติหรือไม่

โดยให้ค่าระดับคะแนน 5 , 4 , 3 , 2 หรือ 1 ตามความเป็นจริง

เลข ที่	ชื่อ-นามสกุล	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ						รวม คะแนน (30)	เฉลี่ย
		ตัวชี้วัดที่ 1 พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 (5)	ตัวชี้วัดที่ 1 พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 2 (5)	ตัวชี้วัดที่ 1 พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 3 (5)	ตัวชี้วัดที่ 2 พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 (5)	ตัวชี้วัดที่ 2 พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 2 (5)	ตัวชี้วัดที่ 2 พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 3 (5)		
1		4	3	4	4	4	4	23	3.83
2		4	3	4	4	4	4	23	3.83
3		4	4	4	4	4	4	24	4.00
4		4	4	4	4	4	4	24	4.00
5		4	4	4	4	4	4	24	4.00
6		4	4	4	4	4	4	24	4.00
7		4	4	4	4	4	4	24	4.00
8		5	4	4	4	4	4	25	4.17
9		5	4	4	4	4	4	25	4.17
10		5	4	4	4	4	4	25	4.17
รวม		43	38	40	40	40	40	241	40.17
เฉลี่ย		4.3	3.8	4.0	4.0	4.0	4.0	24.1	4.02
SD		0.48	0.42	0	0	0	0	0.73	-

- เกณฑ์การประเมิน
- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม หรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
  - 4 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
  - 3 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
  - 2 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
  - 1 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

## คำชี้แจงประกอบภารกิจสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

### 1. ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัดที่ 1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน

พฤติกรรมบ่งชี้ 1. ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ

2. อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ด้วยความสมัครใจ

3. แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น

ตัวชี้วัดที่ 2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

พฤติกรรมบ่งชี้ 1. ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ

2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

3. เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

### 2. เกณฑ์การให้คะแนน

ตัวชี้วัดที่ 1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน

พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
1. ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ	ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครูและคนทั่วไปทำงานด้วยความขี้มขี้มแจ่มใส	ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครูทำงานเป็นประจำ	ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครูทำงานเมื่อมีโอกาส	ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครูทำงาน บางครั้ง	ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครูทำงานเมื่อมีการร้องขอ
2. อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ด้วยความสมัครใจ	อาสาทำงานให้ผู้อื่นตามความรู้ความสามารถด้วยความขี้มขี้มแจ่มใส	อาสาทำงานให้ผู้อื่นตามความรู้ความสามารถเป็นประจำ	อาสาทำงานให้ผู้อื่นเมื่อมีโอกาส	อาสาทำงานให้ผู้อื่นเป็นบางครั้ง	อาสาทำงานให้ผู้อื่นตามที่มีการร้องขอ
3. แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น	แบ่งปันสิ่งของ และทรัพย์สินให้ผู้อื่นเป็นประจำตามความต้องการของผู้รับ	แบ่งปันสิ่งของ และทรัพย์สินให้ผู้อื่นเป็นประจำ	แบ่งปันสิ่งของ และทรัพย์สินให้ผู้อื่นเมื่อมีโอกาส	แบ่งปันสิ่งของ และทรัพย์สินให้ผู้อื่นเป็นบางครั้ง	แบ่งปันสิ่งของ และทรัพย์สินให้ผู้อื่นตามที่มีการร้องขอ



**ตัวชี้วัดที่ 2** เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
1. ดูแลรักษา สาธารณสมบัติ และ สิ่งแวดล้อม ด้วยความเต็มใจ	ดูแลรักษา สาธารณสมบัติ และให้คำปรึกษา แนะนำผู้อื่น	ดูแลรักษา สาธารณสมบัติ และชักชวน ผู้อื่นเข้าร่วม ดูแลด้วย	ดูแลรักษา สาธารณสมบัติ เมื่อมีโอกาส	ดูแลรักษา สาธารณสมบัติ นานๆ ครั้ง	ดูแลรักษา สาธารณสมบัติ เมื่อได้รับการ ร้องขอ
2. เข้าร่วม กิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อ โรงเรียน ชุมชน และสังคม	เข้าร่วมกิจกรรม กับโรงเรียน ชุมชน และสังคม สม่ำเสมอ และชักชวนผู้อื่น ร่วมด้วย	เข้าร่วม กิจกรรมกับ โรงเรียนชุมชน และสังคม อย่าง สม่ำเสมอ	เข้าร่วม กิจกรรมกับ โรงเรียนชุมชน และสังคมเมื่อ มีโอกาส	เข้าร่วมกิจกรรม กับโรงเรียน ชุมชนและสังคม นานๆ ครั้ง	เข้าร่วม กิจกรรมกับ โรงเรียนชุมชน และสังคมเมื่อ ได้รับการร้อง ขอ
3. เข้าร่วม กิจกรรมเพื่อแก้ ปัญหาหรือร่วม สร้างสิ่งที่ดีงาม ของส่วนรวมตาม สถานการณ์ ที่ เกิดขึ้นด้วยความ กระตือรือร้น	เข้าร่วมแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสิ่ง ที่ดีงามของ ส่วนรวมสม่ำเสมอ และชักชวนผู้อื่น ร่วมด้วย	เข้าร่วม แก้ปัญหาหรือ ร่วมสร้างสิ่งที่ดี งามของ ส่วนรวม อย่างสม่ำเสมอ	เข้าร่วม แก้ปัญหาหรือ ร่วมสร้างสิ่ง ที่ดีงามของ ส่วนรวม เมื่อมีโอกาส	เข้าร่วมแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสิ่ง ที่ดีงามของ ส่วนรวม นานๆ ครั้ง	เข้าร่วม แก้ปัญหาหรือ ร่วมสร้างสิ่ง ที่ดีงามของ ส่วนรวม เมื่อได้รับการ ร้องขอ

**หมายเหตุ** การประเมินผลรวมระดับคุณภาพ แปลผลดังนี้

คะแนน 26 – 30 ผลการประเมินอยู่ในระดับ ดีมาก

คะแนน 21 – 25 ผลการประเมินอยู่ในระดับ ดี

คะแนน 16 – 20 ผลการประเมินอยู่ในระดับ ปานกลาง

คะแนน 11 – 15 ผลการประเมินอยู่ในระดับ พอใช้

คะแนน 0 – 10 ผลการประเมินอยู่ในระดับ ปรับปรุง

**สรุปการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน  
ด้วยแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

คนที่	คะแนน		ผลต่าง (D)	ผลต่างยกกำลังสอง (D <sup>2</sup> )
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		
1	7	23	16	256
2	7	23	16	256
3	7	24	17	289
4	7	24	17	289
5	8	24	16	256
6	8	24	16	256
7	9	24	15	225
8	10	25	15	225
9	10	25	15	225
10	10	25	15	225
รวม	83	241	158	2502
เฉลี่ย	8.3	24.1	15.8	250.2

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{(N-1)}}}, \quad df = n-1 \\
 &= \frac{158}{\sqrt{\frac{10 \times 2502 - (158)^2}{(10-1)}}} \\
 &= \frac{158}{\sqrt{\frac{2502 - 24964}{9}}} \\
 &= \frac{158}{2.49} \\
 &= 63.45
 \end{aligned}$$

**แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ**  
**เรื่อง การวาดภาพตามจินตนาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**  
**เล่มที่ 1 เรื่อง คิตติ**

**คำชี้แจง**

1. นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความ
2. นักเรียนพิจารณา ตัดสินใจ แสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง
3. แบบสอบถามความพึงพอใจนี้ จะไม่ส่งผลใด ๆ ต่อนักเรียน ไม่มีผลต่อคะแนน หรือเกิดความเสียหายต่อนักเรียน
4. แบบสอบถามความพึงพอใจ ในแต่ละข้อไม่มีถูกหรือผิด ขอให้นักเรียนตอบทุกข้อ

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ (จำนวน)					
		5	4	3	2	1	เฉลี่ย
1	ชื่อเรื่องเอกสารแต่ละเล่มเหมาะสมกับเนื้อหา	7	2	1			4.6
2	รูปเล่มภายนอกสวยงามน่าสนใจ	8	1	1			4.7
3	ภาพหน้าปกมีความสวยงาม น่าสนใจ	9	1				4.9
4	ภาพประกอบภายในเล่มสวยงาม ชัดเจน เข้าใจง่าย	9	1				4.9
5	ภาพประกอบแต่ละเล่มเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง	8	2				4.8
6	เนื้อหาให้ความรู้ที่มีประโยชน์แก่นักเรียนเพิ่มขึ้น	8	1	1			4.7
7	เนื้อหาหนังสือที่น่าสนใจ ชวนให้อ่าน อยากทำกิจกรรมเพิ่ม	10					5.0
8	ความยาวของเนื้อหา มีความเหมาะสม	9	1				4.9
9	ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	8	2				4.8
10	การจัดวางหน้าของหนังสือเหมาะสม อ่านได้สะดวก	9	1				4.9
รวม		85	12	3			4.82

**เกณฑ์การให้คะแนน**

- |   |         |                              |
|---|---------|------------------------------|
| 5 | หมายถึง | มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด  |
| 4 | หมายถึง | มีระดับความพึงพอใจมาก        |
| 3 | หมายถึง | มีระดับความพึงพอใจปานกลาง    |
| 2 | หมายถึง | มีระดับความพึงพอใจน้อย       |
| 1 | หมายถึง | มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด |

**แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ**  
**เรื่อง การวาดภาพตามจินตนาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**  
**เล่มที่ 2 เรื่อง พุดดี**

**คำชี้แจง**

1. นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความ
2. นักเรียนพิจารณา ตัดสินใจ แสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง
3. แบบสอบถามความพึงพอใจนี้ จะไม่ส่งผลใด ๆ ต่อนักเรียน ไม่มีผลต่อคะแนน หรือเกิดความเสียหายต่อนักเรียน
4. แบบสอบถามความพึงพอใจ ในแต่ละข้อไม่มีถูกหรือผิด ขอให้นักเรียนตอบทุกข้อ

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ (จำนวน)					
		5	4	3	2	1	เฉลี่ย
1	ชื่อเรื่องเอกสารแต่ละเล่มเหมาะสมกับเนื้อหา	8	2				4.8
2	รูปเล่มภายนอกสวยงามน่าสนใจ	9	1				4.9
3	ภาพหน้าปกมีความสวยงาม น่าสนใจ	8	1	1			4.7
4	ภาพประกอบภายในเล่มสวยงาม ชัดเจน เข้าใจง่าย	9	1				4.9
5	ภาพประกอบแต่ละเล่มเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง	8	2				4.8
6	เนื้อหาให้ความรู้ที่มีประโยชน์แก่นักเรียนเพิ่มขึ้น	8	1	1			4.7
7	เนื้อหาหนังสือที่น่าสนใจ ชวนให้อ่าน อยากทำกิจกรรมเพิ่ม	10					5.0
8	ความยาวของเนื้อหา มีความเหมาะสม	9	1				4.9
9	ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	9	1				4.9
10	การจัดวางหน้าของหนังสือเหมาะสม อ่านได้สะดวก	9	1				4.9
รวม		87	11	2			4.85

**เกณฑ์การให้คะแนน**

- |   |         |                              |
|---|---------|------------------------------|
| 5 | หมายถึง | มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด  |
| 4 | หมายถึง | มีระดับความพึงพอใจมาก        |
| 3 | หมายถึง | มีระดับความพึงพอใจปานกลาง    |
| 2 | หมายถึง | มีระดับความพึงพอใจน้อย       |
| 1 | หมายถึง | มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด |

**แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ**  
**เรื่อง การวาดภาพตามจินตนาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**  
**เล่มที่ 3 เรื่อง ทำดี**

**คำชี้แจง**

1. นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความ
2. นักเรียนพิจารณา ตัดสินใจ แสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง
3. แบบสอบถามความพึงพอใจนี้ จะไม่ส่งผลใด ๆ ต่อนักเรียน ไม่มีผลต่อคะแนน หรือเกิดความเสียหายต่อนักเรียน
4. แบบสอบถามความพึงพอใจ ในแต่ละข้อไม่มีถูกหรือผิด ขอให้นักเรียนตอบทุกข้อ

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ (จำนวน)					
		5	4	3	2	1	เฉลี่ย
1	ชื่อเรื่องเอกสารแต่ละเล่มเหมาะสมกับเนื้อหา	8	1	1			4.7
2	รูปเล่มภายนอกสวยงามน่าสนใจ	9	1				4.9
3	ภาพหน้าปกมีความสวยงาม น่าสนใจ	9	1				4.9
4	ภาพประกอบภายในเล่มสวยงาม ชัดเจน เข้าใจง่าย	8	2				4.8
5	ภาพประกอบแต่ละเล่มเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง	8	2				4.8
6	เนื้อหาให้ความรู้ที่มีประโยชน์แก่นักเรียนเพิ่มขึ้น	8	2				4.8
7	เนื้อหาหนังสือที่น่าสนใจ ชวนให้อ่าน อยากทำกิจกรรมเพิ่ม	10					5.0
8	ความยาวของเนื้อหา มีความเหมาะสม	9	1				4.9
9	ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	9	1				4.9
10	การจัดวางหน้าของหนังสือเหมาะสม อ่านได้สะดวก	9	1				4.9
รวม		87	12	1			4.86

**เกณฑ์การให้คะแนน**

- |   |         |                              |
|---|---------|------------------------------|
| 5 | หมายถึง | มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด  |
| 4 | หมายถึง | มีระดับความพึงพอใจมาก        |
| 3 | หมายถึง | มีระดับความพึงพอใจปานกลาง    |
| 2 | หมายถึง | มีระดับความพึงพอใจน้อย       |
| 1 | หมายถึง | มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด |

**รูปแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ**  
**เรื่อง การวาดภาพตามจินตนาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**  
**รวม 3 เล่ม**

**คำชี้แจง**

1. นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อแล้ววาดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความ
2. นักเรียนพิจารณา ตัดสินใจ แสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง
3. แบบสอบถามความพึงพอใจนี้ จะไม่ส่งผลใด ๆ ต่อนักเรียน ไม่มีผลต่อคะแนนหรือเกิดความเสียหายต่อนักเรียน
4. แบบสอบถามความพึงพอใจ ในแต่ละข้อไม่มีถูกหรือผิด ขอให้นักเรียนตอบทุกข้อ

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ							
		เล่มที่ 1		เล่มที่ 2		เล่มที่ 3		สรุป	
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1	ชื่อเรื่องเอกสารแต่ละเล่มเหมาะสมกับเนื้อหา	4.6	0.70	4.8	0.42	4.7	0.68	4.70	0.60
2	รูปเล่มภายนอกสวยงามน่าสนใจ	4.7	0.68	4.9	0.32	4.9	0.32	4.83	0.46
3	ภาพหน้าปกมีความสวยงาม น่าสนใจ	4.9	0.32	4.7	0.68	4.9	0.32	4.83	0.46
4	ภาพประกอบภายในเล่มสวยงาม ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.9	0.32	4.9	0.32	4.8	0.42	4.87	0.35
5	ภาพประกอบแต่ละเล่มเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง	4.8	0.42	4.8	0.42	4.8	0.42	4.80	0.41
6	เนื้อหาให้ความรู้ที่มีประโยชน์แก่นักเรียน เพิ่มขึ้น	4.7	0.68	4.7	0.68	4.8	0.42	4.73	0.58
7	เนื้อหาหนังสือน่าสนใจ ชวนให้อยากอ่าน อยากทำกิจกรรมเพิ่ม	5.0	0	5.0	0	5.0	0	5.00	0
8	ความยาวของเนื้อหา มีความเหมาะสม	4.9	0.32	4.9	0.32	4.9	0.32	4.90	0.30
9	ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.8	0.42	4.9	0.32	4.9	0.32	4.87	0.35
10	การจัดวางหน้าของหนังสือเหมาะสม อ่านได้ สะดวก	4.9	0.32	4.9	0.32	4.9	0.32	4.90	0.30
$\bar{X}$ (เฉลี่ย)		4.82	0.42	4.85	0.38	4.86	0.35	4.84	0.42
ร้อยละ		96.40	-	97.00	-	97.2	-	96.8	-
						0		0	

### ภาคผนวก ข

1. ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวิจัย
2. แผนการจัดการเรียนรู้ และใบงาน
3. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียน
4. แบบประเมินแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
5. แบบตรวจสอบคุณภาพข้อสอบของแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ
6. แบบประเมินต่าง ๆ

ตาราง 8 แสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3 ปีการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5  
โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัณยุทิส) อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา (N = 43)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ปีการศึกษา			หมายเหตุ
	2552	2553	2554	
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	4.37	4.11	4.13	
2. ซื่อสัตย์สุจริต	4.18	3.83	3.95	
3. มีวินัย	4.16	3.81	3.90	
4. ใฝ่เรียนรู้	4.23	4.00	3.97	
5. อยู่อย่างพอเพียง	4.30	4.04	4.02	
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	4.27	3.90	4.02	
7. รักความเป็นไทย	4.39	4.09	4.09	
8. มีจิตสาธารณะ	4.11	3.27	2.57	
เฉลี่ย	4.25	3.88	3.83	

#### เกณฑ์การพิจารณา

ค่าเฉลี่ยในช่วง 4.51-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยในช่วง 3.51-4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยในช่วง 2.51-3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.51-2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด



ตาราง 9 แสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2554  
โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัณยุทิส) อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา (N = 43)

ตัวชี้วัด / พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับคะแนน					เฉลี่ย	หมายเหตุ
	5	4	3	2	1		
1. ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	8	22	36	32	31	2.56	
1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ	4	14	16	8	1	3.28	
1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน และแบ่งปันสิ่งของทรัพย์สิน และอื่นๆ	2	3	8	13	17	2.07	
1.3 ช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น	2	5	12	11	13	2.34	
2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	10	23	32	32	32	2.58	
2.1 ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ	2	5	9	13	14	2.26	
2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	3	6	11	11	12	2.46	
2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น	5	12	12	8	6	3.04	
รวม	18	45	68	64	63	2.57	

#### เกณฑ์การพิจารณา

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

## แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง ทักษะศิลป์ (การวาดภาพตามจินตนาการ)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เวลา 8 ชั่วโมง

ผู้สอน.....โรงเรียน.....

### 1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์

วิพากษ์ วิจักษ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะ  
อย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัดที่ 1 บรรยายเกี่ยวกับจังหวะ ตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในสิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์

ตัวชี้วัดที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์ที่สร้างสรรค์ด้วยวัสดุอุปกรณ์และวิธีการ  
ที่ต่างกัน

ตัวชี้วัดที่ 3 วาดภาพโดยใช้เทคนิคของแสงเงา น้ำหนัก และวรรณะสี

ตัวชี้วัดที่ 6 ระบุปัญหาในการจัดองค์ประกอบศิลป์ และการสื่อความหมายในงานทัศนศิลป์  
ของตนเอง และบอกวิธีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

ตัวชี้วัดที่ 7 บรรยายประโยชน์และคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีผลต่อชีวิตของคนในสังคม

### 2. สาระสำคัญ

สีมีความสำคัญต่อการเรียนวิชาศิลปะเป็นอย่างยิ่ง เพราะสีจะแสดงลักษณะของรูปร่าง รูปทรงและ  
เรื่องราวในภาพได้อย่างผสมกลมกลืนสวยงามมีคุณค่า การทดลองด้วยสีต่างๆ เป็นการค้นหาเทคนิคเพื่อ  
การสร้างสรรค์ในการเขียนภาพระบายสี เพื่อให้ได้รูปแบบใหม่ๆ และยังสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

### 3. สาระของหน่วยการเรียนรู้

3.1 เนื้อหาและทักษะกระบวนการ เรื่อง การวาดภาพตามจินตนาการ ได้แก่

1. ความรู้เรื่องสี แม่สีทั้ง 3 สี สีขั้นที่ 2 วงจรสี (สีร้อนสีเย็น ,สีตัดกัน)
2. การเลือกวัสดุทดลองสี
3. การเขียนภาพระบายสีด้วยสีชอล์ก หรือ สีไม้

3.2 กระบวนการ

1. การสังเกต
2. การอภิปราย
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวางแผนปฏิบัติงาน
5. การปฏิบัติงาน

### 3.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ
2. การเห็นคุณค่าของงานศิลปะ มีความสุข ความมั่นใจในการทำงานศิลปะ
3. การมีจิตสาธารณะ

## 4. กิจกรรมการเรียนรู้ (ครูสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะผู้เรียนก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครั้งที่ 1)

### ครั้งที่ 1 (เวลา 1 ชั่วโมง)

#### 4.1 กิจกรรมนำสู่การเรียนรู้

- 1) สนทนาเกี่ยวกับ ความรู้เรื่องสี การผสมสี สีขั้นที่ 1 สีขั้นที่ 2 สีขั้นที่ 3 วงจรสี การทดลองสี ด้วยเทคนิคต่างๆ

#### 4.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- 2) ครูชี้แจงมาตรฐานและตัวชี้วัด
- 3) ครู นักเรียนร่วมกันอภิปรายเรื่องสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว การสื่อความหมายด้วยภาพต่าง ๆ

#### 4.3 กิจกรรมสรุปผล

- 4) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางการเรียนจากมาตรฐานและตัวชี้วัด

### ครั้งที่ 2 (เวลา 2 ชั่วโมง)

#### 4.1 กิจกรรมนำสู่การเรียนรู้

- 1) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางการเรียน
- 2) ครูนำตัวอย่างภาพที่เกิดจากการวาดภาพโดยใช้สีที่หลากหลาย แล้วให้นักเรียนร่วมกัน อภิปราย วิพากษ์ วิเคราะห์เกี่ยวกับรายละเอียดของภาพ (ลักษณะภาพ การลากเส้น การให้สี การจัดภาพ ความเหมาะสมและอารมณ์ความรู้สึกจากภาพ ฯลฯ)

#### 4.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- 3) มอบเอกสารแบบฝึกปฏิบัติ เล่มที่ 1 เรื่องคิดดี ให้นักเรียนศึกษา และปฏิบัติกิจกรรมตามรายละเอียดในแบบฝึกปฏิบัติ
- 4) ครูแจกใบงาน นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามแบบฝึกปฏิบัติ เล่มที่ 1 (ตอนที่ 1 และตอนที่ 2)

(อาจแบ่งกลุ่มปฏิบัติงาน โดยครูผู้สอนจัดเตรียม สถานที่ สื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ตามความเหมาะสมและอย่างประหยัด เพื่อสังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักเรียน)

- 5) นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เล่มที่ 1 ตอนที่ 1

#### 4.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- 6) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน
- 7) ข้อเสนอแนะในการเรียนครั้งต่อไป

- 8) แจ้งผลการเรียนตอนที่ 1
- 9) นักเรียนส่งแบบฝึกปฏิบัติคืนครู
- 10) นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติ เล่มที่ 1
- 11) ครูสรุปแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอน ครั้งที่ 1

### ครั้งที่ 3 (เวลา 2 ชั่วโมง)

#### 4.1 กิจกรรมนำสู่การเรียนรู้

- 1) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางการเรียน และผลการปฏิบัติกิจกรรมครั้งก่อน
- 2) ครูนำตัวอย่างภาพที่เกิดจากการวาดภาพของนักเรียน แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย วิพากษ์ วิเคราะห์เกี่ยวกับรายละเอียดของภาพ (ลักษณะภาพ การลากเส้น การให้สี การจัดภาพ ความเหมาะสมและอารมณ์ความรู้สึกจากภาพ ฯลฯ)

#### 4.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- 3) มอบเอกสารแบบฝึกปฏิบัติ เล่มที่ 2 เรื่องพุดดี ให้นักเรียนศึกษา และปฏิบัติกิจกรรมตามรายละเอียดในแบบฝึกปฏิบัติ
- 4) ครูแจกใบงาน นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามแบบฝึกปฏิบัติ เล่มที่ 2 (ตอนที่ 1 และตอนที่ 2) (อาจแบ่งกลุ่มปฏิบัติงาน โดยครูผู้สอนจัดเตรียม สถานที่ สื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ตามความเหมาะสมและอย่างประหยัด เพื่อสังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักเรียน)
- 5) นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เล่มที่ 2 ตอนที่ 1

#### 4.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- 6) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน
- 7) ข้อเสนอแนะในการเรียนครั้งต่อไป
- 8) แจ้งผลการสอบหลังเรียนตอนที่ 1
- 9) นักเรียนส่งแบบฝึกปฏิบัติคืนครู
- 10) นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติ เล่มที่ 2
- 11) ครูสรุปแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอน ครั้งที่ 2

### ครั้งที่ 4 (เวลา 2 ชั่วโมง)

#### 4.1 กิจกรรมนำสู่การเรียนรู้

- 1) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางการเรียน
- 2) ครูนำตัวอย่างภาพที่เกิดจากการวาดภาพของนักเรียน แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย วิพากษ์ วิเคราะห์เกี่ยวกับรายละเอียดของภาพ (ลักษณะภาพ การลากเส้น การให้สี การจัดภาพ ความเหมาะสมและอารมณ์ความรู้สึกจากภาพ ฯลฯ)

#### 4.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- 3) มอบเอกสารแบบฝึกปฏิบัติ เล่มที่ 3 เรื่องทำดี ให้นักเรียนศึกษา และปฏิบัติกิจกรรมตามรายละเอียดในแบบฝึกปฏิบัติ
- 4) ครูแจกใบงาน นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามแบบฝึกปฏิบัติ เล่มที่ 3 (ตอนที่ 1 และตอนที่ 2) (อาจแบ่งกลุ่มปฏิบัติงาน โดยครูผู้สอนจัดเตรียม สถานที่ สื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ตามความเหมาะสมและอย่างประหยัด เพื่อสังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักเรียน)
- 5) นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เล่มที่ 3 ตอนที่ 1

#### 4.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- 6) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน
- 7) ข้อเสนอแนะในการเรียนครั้งต่อไป
- 8) แจ้งผลการสอบหลังเรียนตอนที่ 1
- 9) นักเรียนส่งแบบฝึกปฏิบัติคืนครู
- 10) นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติ เล่มที่ 3
- 11) ครูสรุปแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอน ครั้งที่ 3

### ครั้งที่ 5 (เวลา 1 ชั่วโมง)

#### 4.1 กิจกรรมนำสู่การเรียนรู้

- 1) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่องสี
- 2) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับหลักการและวิธีการวาดภาพให้สวยงาม มีคุณค่า

#### 4.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- 3) ครูสรุปเรื่องมาตรฐานและตัวชี้วัด

#### 4.3 กิจกรรมสรุปผล

4) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปภาพวาดที่ได้ และคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะที่ได้จากการปฏิบัติงานแต่ละครั้ง

- 5) นักเรียนนำผลงานไปจัดนิทรรศการ

(ครูสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะผู้เรียน หลังจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครั้งที่ 5)

## 5. สื่อการเรียนการสอน

5.1 ภาพตัวอย่าง การผสมสี

5.2 ภาพตัวอย่าง การเขียนภาพพระบายสี

6. การวัดและประเมินผล

เกณฑ์การประเมิน

รายการประเมิน	คะแนน		
	2	1	0
1. บอกขั้นตอนการใช้สี (สีขั้นที่ 1,สีขั้นที่2 )	บอกถูกต้องทั้งหมด	บอกถูกต้องไม่ทั้งหมด	บอกไม่ถูกต้อง,ไม่ตอบ
2. ทักษะการวาดภาพ	มีทักษะการวาดภาพดี	มีทักษะวาดภาพพอสมควร	ไม่มีทักษะการวาดภาพ
3. บอกความรู้สึกและจินตนาการของภาพ	บอกความรู้สึกและจินตนาการได้ชัดเจน	บอกความรู้สึกและจินตนาการได้ไม่ชัดเจน	บอกความรู้สึกและจินตนาการไม่ได้
4. ผลงานมีคุณภาพ	ภาพสวยงาม เหมาะสม	ภาพไม่สวยงาม ไม่เหมาะสม	วาดไม่ได้
5. ใช้เวลาเหมาะสม	เสร็จก่อนเวลา	เสร็จพอดีเวลา	เสร็จไม่ทันเวลา

7. ความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน .....

.....

(ลงชื่อ).....

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัชอุทิศ)

8. บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ .....

8.1 ผลการจัดกิจกรรมที่เกิดกับผู้เรียน.....

8.2 ปัญหา/อุปสรรค.....

8.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข.....

9. อื่นๆ .....

(ลงชื่อ) ..... ผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

(.....)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

10. ภาคผนวก.....

## ใบงาน

### เรื่อง การวาดภาพตามจินตนาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

#### ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. สร้างงานทัศนศิลป์ สื่อความคิด จินตนาการความรู้สึกประทับใจ โดยใช้รูปแบบ เทคนิควิธีการต่าง ๆ
2. นำความรู้และวิธีการทางทัศนศิลป์ไปใช้ในสาระการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ และใช้ในชีวิตประจำวัน
3. รัก ชื่นชม พึงพอใจ และยอมรับในความงาม ความประณีต ความละเอียดอ่อนของศิลปะที่เกี่ยวข้อง  
กับวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. รู้ เข้าใจ และแสดงออกถึงความมีจิตสาธารณะ

#### คำชี้แจง

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอน ดังนี้

1. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 4 คน
2. รับเอกสารแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ
3. ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมตามรายละเอียดในแบบฝึกปฏิบัติ ตอนที่ 1 (ภาคความรู้/งานเดี่ยว)
  - 3.1 ฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ไปตามลำดับขั้นตอน
  - 3.2 เมื่อนักเรียนมีปัญหาในกิจกรรมใดๆ ให้ซักถามครูทันที
  - 3.3 ทำแบบทดสอบหลังเรียน
4. ปฏิบัติกิจกรรมตามรายละเอียดในแบบฝึกปฏิบัติ ตอนที่ 2 (ภาคปฏิบัติ/งานกลุ่ม)  
(โดยครูผู้สอนจัดเตรียม สถานที่ สื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ตามความเหมาะสม)

**แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน ขณะปฏิบัติกิจกรรม  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

**คำชี้แจง** ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนแต่ละรายการว่ามีการปฏิบัติหรือไม่ โดยให้ค่าระดับคะแนน 5 , 4 , 3 , 2 หรือ 1 ตามความเป็นจริง

เลข ที่	ชื่อ-นามสกุล	คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม									รวม	สรุปผล การ ประเมิน
		มีความสนใจใฝ่รู้	มีความซื่อสัตย์	มีระเบียบวินัย	มีความรับผิดชอบ	มีความรอบคอบ	เคารพสิทธิผู้อื่น	ความมีเหตุผล	มีความเสียสละ	มีความเป็นผู้นำ		
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

วันที่ ..... เดือน..... พ.ศ..... เวลา.....น. ที่ทำการประเมิน

**เกณฑ์การประเมิน** ให้ผู้ประเมินสังเกตพฤติกรรม โดยให้ระดับคะแนนตามความเหมาะสม ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม หรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด



**แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน ขณะปฏิบัติกิจกรรม  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่มที่ 1 เรื่อง คณิต**

**คำชี้แจง** ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนแต่ละรายการว่ามีการปฏิบัติหรือไม่ โดยให้ค่าระดับคะแนน 5 , 4 , 3 , 2 หรือ 1 ตามความเป็นจริง

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม										รวม (50)	เฉลี่ย
		มีความสนใจใฝ่รู้	มีความซื่อสัตย์	มีระเบียบวินัย	มีความรับผิดชอบ	มีความรอบคอบ	เคารพสิทธิผู้อื่น	ความมีเหตุผล	มีความเสียสละ	มีความเป็นผู้นำ	เห็นคุณค่าและทำงานเป็นกลุ่ม		
1		3	4	3	4	3	3	4	3	3	3	33	3.30
2		3	4	3	4	3	3	4	3	3	3	33	3.30
3		4	4	3	4	4	3	4	3	3	4	36	3.60
4		3	4	3	4	4	3	4	3	3	4	35	3.50
5		4	4	4	5	4	4	4	3	4	4	40	4.00
6		4	4	4	5	4	4	4	3	4	4	40	4.00
7		4	4	4	5	4	4	4	3	4	4	40	4.00
8		4	4	4	5	4	5	4	3	4	4	41	4.10
9		4	4	4	5	4	5	4	3	4	4	41	4.10
10		4	4	4	5	4	5	4	3	4	4	41	4.10
รวม		37	40	36	46	38	39	40	30	36	38	380	3.80
เฉลี่ย		3.7	4.0	3.6	4.6	3.8	3.9	4.0	3.0	3.6	3.8	3.80	3.80

**เกณฑ์การประเมิน**

ค่าเฉลี่ยในช่วง 4.51-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยในช่วง 3.51-4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยในช่วง 2.51-3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.51-2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

**แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน ขณะปฏิบัติกิจกรรม  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่มที่ 2 เรื่อง พุดดี**

**คำชี้แจง** ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนแต่ละรายการว่ามีการปฏิบัติหรือไม่ โดยให้ค่าระดับคะแนน 5 , 4 , 3 , 2 หรือ 1 ตามความเป็นจริง

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม										รวม (50)	เฉลี่ย
		มีความสนใจใฝ่รู้	มีความซื่อสัตย์	มีระเบียบวินัย	มีความรับผิดชอบ	มีความรอบคอบ	เคารพสิทธิผู้อื่น	ความมีเหตุผล	มีความเสียสละ	มีความเป็นผู้นำ	เห็นคุณค่าและทำงานเป็นกลุ่ม		
1		4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	38	3.80
2		4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	38	3.80
3		4	4	4	5	4	4	4	3	4	4	40	4.00
4		4	4	4	5	4	4	4	3	4	4	40	4.00
5		4	4	4	5	4	4	4	3	4	4	40	4.00
6		4	4	4	5	4	4	4	3	4	4	40	4.00
7		4	4	4	5	4	4	4	3	4	4	40	4.00
8		4	4	4	5	4	5	4	3	4	4	41	4.10
9		4	4	4	5	4	5	4	3	4	4	41	4.10
10		4	4	4	5	4	5	4	3	4	4	41	4.10
รวม			40	40	48	40	43	40	30	38	40	399	3.99
เฉลี่ย			4.0	4.0	4.8	4.0	4.3	4.0	3.0	3.8	4.0	3.99	3.99

**เกณฑ์การประเมิน**

ค่าเฉลี่ยในช่วง 4.51-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยในช่วง 3.51-4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยในช่วง 2.51-3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.51-2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

**แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน ขณะปฏิบัติกิจกรรม  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่มที่ 3 เรื่อง ทำดี**

**คำชี้แจง** ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนแต่ละรายการว่ามีการปฏิบัติหรือไม่ โดยให้ค่าระดับคะแนน 5 , 4 , 3 , 2 หรือ 1 ตามความเป็นจริง

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม										รวม (50)	เฉลี่ย
		มีความสนใจใฝ่รู้	มีความซื่อสัตย์	มีระเบียบวินัย	มีความรับผิดชอบ	มีความรอบคอบ	เคารพสิทธิผู้อื่น	ความมีเหตุผล	มีความเสียสละ	มีความเป็นผู้นำ	เห็นคุณค่าและทำงานเป็นกลุ่ม		
1		4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40	4.00
2		4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40	4.00
3		4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	41	4.10
4		4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	41	4.10
5		4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	41	4.10
6		4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	41	4.10
7		5	4	4	5	4	5	4	4	4	4	43	4.30
8		5	4	4	5	4	5	5	4	5	4	45	4.50
9		5	4	4	5	4	5	4	4	4	4	43	4.30
10		5	4	4	5	4	5	5	4	5	4	45	4.50
รวม		44	40	40	48	40	44	42	40	42	40	420	4.20
เฉลี่ย		4.4	4.0	4.0	4.8	4.0	4.4	4.2	4.0	4.2	4.0	4.20	4.20

**เกณฑ์การประเมิน**

ค่าเฉลี่ยในช่วง 4.51-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยในช่วง 3.51-4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยในช่วง 2.51-3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.51-2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

## แบบประเมินแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

**คำชี้แจง** ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าจะมีความสอดคล้องต่อแบบฝึกปฏิบัติ โดยกำหนดความหมายของคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
<b>1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง</b>					
1.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....
1.2 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	.....	.....	.....	.....	.....
1.3 ระบุพฤติกรรมการวัดไว้อย่างชัดเจน	.....	.....	.....	.....	.....
<b>2. เนื้อหา</b>					
2.1 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	.....	.....	.....	.....	.....
2.2 มีความยากง่ายพอเหมาะ	.....	.....	.....	.....	.....
2.3 น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
<b>3. รูปแบบของแบบฝึกปฏิบัติ</b>					
3.1 ขนาดรูปเล่มกะทัดรัด เหมาะสม จับถือได้สะดวก	.....	.....	.....	.....	.....
3.2 น่าสนใจ สวยงาม มีคุณภาพ	.....	.....	.....	.....	.....
3.3 มีภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา	.....	.....	.....	.....	.....
3.4 มีคำแนะนำการใช้แบบฝึกปฏิบัติ	.....	.....	.....	.....	.....
<b>4. การนำเสนอกิจกรรมการเรียนการสอน</b>					
4.1 ได้รับความสนใจของนักเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
4.2 สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา	.....	.....	.....	.....	.....
4.3 กิจกรรมการเรียนการสอนลำดับขั้นจากง่ายไปหายาก	.....	.....	.....	.....	.....
4.4 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	.....	.....	.....	.....	.....

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
<b>5. การประเมินผล</b>					
5.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	.....	.....	.....	.....	.....
5.2 วัดได้ครอบคลุมเนื้อหา	.....	.	.	.	.
	..	.....	.....	.....	.....
		.	.	.	.

### ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

ตำแหน่ง.....

**สรุปผลการประเมินแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ**  
**ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่มที่ 1 เรื่อง คิดดี (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	เฉลี่ย	สรุป
<b>1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง</b>					
1.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	4	5	4.67	มากที่สุด
1.2 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	5	5	5	5.00	มากที่สุด
1.3 ระบุพฤติกรรมการวัดไว้อย่างชัดเจน	4	5	4	4.33	มาก
<b>2. เนื้อหา</b>					
2.1 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	4	4.67	มากที่สุด
2.2 มีความยากง่ายพอเหมาะ	5	5	4	4.67	มากที่สุด
2.3 น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
<b>3. รูปแบบของแบบฝึกปฏิบัติ</b>					
3.1 ขนาดรูปเล่มกะทัดรัด เหมาะสมจับถือได้สะดวก	4	5	4	4.33	มาก
3.2 น่าสนใจ สวยงาม มีคุณภาพ	5	4	5	4.67	มากที่สุด
3.3 มีภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา	5	5	4	4.67	มากที่สุด
3.4 มีคำแนะนำการใช้แบบฝึกปฏิบัติ	5	5	5	5.00	มากที่สุด
<b>4. การนำเสนอกิจกรรมการเรียนการสอน</b>					
4.1 ได้รับความสนใจของนักเรียน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
4.2 สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา	5	4	4	4.33	มาก
4.3 กิจกรรมการเรียนการสอนลำดับขั้นง่ายไปหายาก	4	5	4	4.33	มาก
4.4 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	5	5	5	5.00	มากที่สุด
<b>5. การประเมินผล</b>					
5.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	5	5	5	5.00	มากที่สุด
5.2 วัดได้ครอบคลุมเนื้อหา	4	4	4	4.00	มาก

**เกณฑ์การพิจารณา**

ค่าเฉลี่ยในช่วง 4.51-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยในช่วง 3.51-4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยในช่วง 2.51-3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.51-2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

**สรุปผลการประเมินแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ**  
**ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่มที่ 2 เรื่อง พุดดี (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	เฉลี่ย	สรุป
<b>1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง</b>					
1.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5.00	มากที่สุด
1.2 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	5	5	5	5.00	มากที่สุด
1.3 ระบุพฤติกรรมการวัดไว้อย่างชัดเจน	4	5	4	4.33	มาก
<b>2. เนื้อหา</b>					
2.1 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	4	4.67	มากที่สุด
2.2 มีความยากง่ายพอเหมาะ	5	5	4	4.67	มากที่สุด
2.3 น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
<b>3. รูปแบบของแบบฝึกปฏิบัติ</b>					
3.1 ขนาดรูปเล่มกะทัดรัด เหมาะสม จับถือได้สะดวก	4	5	4	4.33	มาก
3.2 น่าสนใจ สวยงาม มีคุณภาพ	5	4	5	4.67	มากที่สุด
3.3 มีภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา	5	5	4	4.67	มากที่สุด
3.4 มีคำแนะนำการใช้แบบฝึกปฏิบัติ	5	5	5	5.00	มากที่สุด
<b>4. การนำเสนอกิจกรรมการเรียนการสอน</b>					
4.1 ได้รับความสนใจของนักเรียน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
4.2 สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา	5	4	5	4.67	มากที่สุด
4.3 กิจกรรมการเรียนการสอนลำดับขั้นง่ายไปหายาก	4	5	4	4.33	มาก
4.4 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	5	5	5	5.00	มากที่สุด
<b>5. การประเมินผล</b>					
5.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	5	5	5	5.00	มากที่สุด
5.2 วัดได้ครอบคลุมเนื้อหา	4	5	4	4.33	มาก

**เกณฑ์การพิจารณา**

ค่าเฉลี่ยในช่วง 4.51-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยในช่วง 3.51-4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยในช่วง 2.51-3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.51-2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

**สรุปผลการประเมินแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ**  
**ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่มที่ 3 เรื่อง ทำดี (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	เฉลี่ย	สรุป
<b>1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง</b>					
1.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5.00	มากที่สุด
1.2 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	5	5	5	5.00	มากที่สุด
1.3 ระบุพฤติกรรมควรวัดไว้อย่างชัดเจน	4	5	5	4.67	มากที่สุด
<b>2. เนื้อหา</b>					
2.1 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	4	4.67	มากที่สุด
2.2 มีความยากง่ายพอเหมาะ	5	5	4	4.67	มากที่สุด
2.3 น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
<b>3. รูปแบบของแบบฝึกปฏิบัติ</b>					
3.1 ขนาดรูปเล่มกะทัดรัด เหมาะสม จับถือได้สะดวก	4	5	4	4.33	มาก
3.2 น่าสนใจ สวยงาม มีคุณภาพ	5	4	5	4.67	มากที่สุด
3.3 มีภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา	5	5	4	4.67	มากที่สุด
3.4 มีคำแนะนำการใช้แบบฝึกปฏิบัติ	5	5	5	5.00	มากที่สุด
<b>4. การนำเสนอกิจกรรมการเรียนการสอน</b>					
4.1 ได้รับความสนใจของนักเรียน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
4.2 สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา	5	4	5	4.67	มากที่สุด
4.3 กิจกรรมการเรียนการสอนลำดับขั้นง่ายไปหายาก	5	5	4	4.67	มากที่สุด
4.4 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	5	5	5	5.00	มากที่สุด
<b>5. การประเมินผล</b>					
5.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	5	5	5	5.00	มากที่สุด
5.2 วัดได้ครอบคลุมเนื้อหา	4	5	5	4.67	มากที่สุด

**เกณฑ์การพิจารณา**

ค่าเฉลี่ยในช่วง 4.51-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยในช่วง 3.51-4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยในช่วง 2.51-3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.51-2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด



**แบบตรวจสอบคุณภาพข้อสอบของแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

**คำชี้แจง** ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นที่ท่านเห็นว่ามีความสอดคล้องต่อแบบฝึกปฏิบัติ โดยใส่เครื่องหมายลงในช่องตามความคิดเห็นของท่าน เพียงข้อละ 1 ความคิดเห็น ซึ่งแต่ละข้อ จะมีคะแนน ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบไม่วัดจุดประสงค์ข้อนั้น

คำถามข้อที่	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ..... ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

ตำแหน่ง.....

**สรุปการตรวจสอบคุณภาพข้อสอบ แบบฝึกปฏิบัติศิลปะ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

ข้อ ที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ														
	เล่มที่ 1 เรื่อง คิดดี					เล่มที่ 2 เรื่อง พุดดี					เล่มที่ 3 เรื่อง ทำดี				
	คนที่ ที่1	คนที่ ที่2	คนที่ ที่3	$\Sigma R$	IOC	คนที่ ที่1	คนที่ ที่2	คนที่ ที่3	$\Sigma R$	IOC	คนที่ ที่1	คนที่ ที่2	คนที่ ที่3	$\Sigma R$	IOC
1	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00
2	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00
3	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00
4	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00
5	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00
6	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00
7	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00
8	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00
9	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00
10	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00	+1	+1	+1	+3	1.00

**เกณฑ์การพิจารณา**

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบไม่วัดจุดประสงค์ข้อนั้น

## แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ของแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

**คำชี้แจง** ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่ามีคุณสมบัติตรงกับแบบฝึกปฏิบัติ โดยกำหนด  
ความหมายของคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
<b>1. ด้านสาระสำคัญ</b>					
1.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....
1.2 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	.....	.....	.....	.....	.....
1.3 มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	.....	.....	.....	.....	.....
<b>2. ด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง</b>					
2.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....
2.2 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	.....	.....	.....	.....	.....
2.3 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัดไว้อย่างชัดเจน	.....	.....	.....	.....	.....
<b>3. ด้านสาระการเรียนรู้</b>					
3.1 เหมาะสมกับเวลา	.....	.....	.....	.....	.....
3.2 เนื้อหาเข้าใจง่าย เหมาะสมกับนักเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
3.3 น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
<b>4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</b>					
4.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับผู้อื่น	.....	.....	.....	.....	.....
4.2 จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น	.....	.....	.....	.....	.....
4.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนยอมรับความสามารถของผู้อื่น	.....	.....	.....	.....	.....

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
4.4 จัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนอธิบายและซักถามเพื่อนในกลุ่ม	.....	.....	.....	.....	.....
4.5 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความรัก ความสามัคคี	.....	.....	.....	.....	.....
4.6 นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและได้ปฏิบัติด้วยตนเอง	.....	.....	.....	.....	.....
<b>5. ด้านสื่อการเรียนการสอน</b>					
5.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....
5.2 สื่อการเรียนการสอนส่งเสริมการทำงานร่วมกัน	.....	.....	.....	.....	.....
<b>6. ด้านการวัดและประเมินผล</b>					
6.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	.....	.....	.....	.....	.....
6.2 วัดได้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วยแบบฝึกปฏิบัติ และแบบสังเกตพฤติกรรมประจำแผน	.....	.....	.....	.....	.....

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

ตำแหน่ง.....

**สรุปผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ จากแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ  
เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	เฉลี่ย	สรุป
<b>1. ด้านสาระสำคัญ</b>					
1.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5.00	มากที่สุด
1.2 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	4	5	5	4.67	มากที่สุด
1.3 มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	5	5	4	4.67	มากที่สุด
<b>2. ด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง</b>					
2.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5.00	มากที่สุด
2.2 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	5	5	4	4.67	มากที่สุด
2.3 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัดได้อย่างชัดเจน	4	4	5	4.33	มาก
<b>3. ด้านสาระการเรียนรู้</b>					
3.1 เหมาะสมกับเวลา	4	4	4	4.00	มาก
3.2 เนื้อหาเข้าใจง่าย เหมาะสมกับนักเรียน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
3.3 น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
<b>4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</b>					
4.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับผู้อื่น	5	5	5	5.00	มากที่สุด
4.2 จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น	5	5	4	4.67	มากที่สุด
4.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนยอมรับความสามารถของผู้อื่น	4	5	4	4.33	มาก
4.4 จัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนอธิบายและซักถามเพื่อนในกลุ่ม	4	4	5	4.33	มาก
4.5 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความรัก ความสามัคคี	5	5	4	4.67	มากที่สุด
4.6 นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและได้ปฏิบัติด้วยตนเอง	5	5	5	5.00	มากที่สุด

<b>5. ด้านสื่อการเรียนการสอน</b>					
5.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5.00	มากที่สุด
5.2 สื่อการเรียนการสอนส่งเสริมการทำงานร่วมกัน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
<b>6. ด้านการวัดและประเมินผล</b>					
6.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	5	5	5	5.00	มากที่สุด
6.2 วัดได้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย แบบฝึกปฏิบัติและแบบสังเกตพฤติกรรมประจำ แผน	4	4	4	4.00	มาก

### เกณฑ์การพิจารณา

ค่าเฉลี่ยในช่วง 4.51-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยในช่วง 3.51-4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยในช่วง 2.51-3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.51-2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

**แบบประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ  
เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ**

**ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

**คำชี้แจง** ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าจะมีความสอดคล้องต่อแบบฝึกปฏิบัติ โดยกำหนด  
ความหมายของคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
<b>1. ด้านรายละเอียด</b>					
1.1 สอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับรูปเล่มเอกสาร	.....	.....	.....	.....	.....
1.2 สอบถามเกี่ยวกับงานศิลปะภายในเล่ม เช่น สี ความสวยงาม	.....	.....	.....	.....	.....
1.3 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียน	.....	.....	.....	.....	.....
1.4 คำถามมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	...	...	...	...	...
<b>2. ด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง</b>					
2.1 คำถามสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....
2.2 คำถามใช้ภาษาที่มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	.....	.....	.....	.....	.....
2.3 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัดไว้อย่างชัดเจน	.....	.....	.....	.....	.....
...	...	...	...	...	...
<b>3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</b>					
3.1 เหมาะสมกับเวลา	.....	.....	.....	.....	.....
3.2 คำถามเข้าใจง่าย เหมาะสมกับนักเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
<b>4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</b>					
4.1 คำถามเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
4.2 คำถามเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน	.....	.....	.....	.....	.....

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
<b>5. ด้านการวัดและประเมินผล</b>					
5.1 คำถามสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	.....	.....	.....	.....	.....
5.2 คำถามครอบคลุมการเรียนรู้ จากแบบฝึกปฏิบัติศิลปะ และแบบสังเกตพฤติกรรมประจำแผน	.....	.....	.....	.....	.....

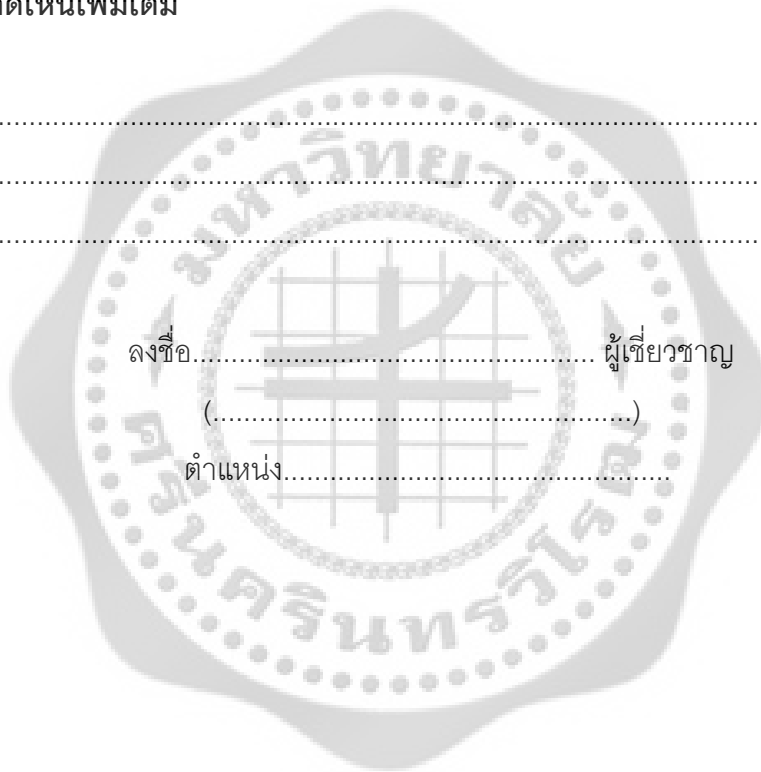
ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้เชี่ยวชาญ  
 (.....)  
 ตำแหน่ง.....





**สรุปผลการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน  
ที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	เฉลี่ย	สรุป
<b>1. ด้านรายละเอียด</b>					
1.1 สอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับรูปเล่มเอกสาร	5	5	5	5.00	มากที่สุด
1.2 สอบถามเกี่ยวกับงานศิลปะภายในเล่ม เช่น สี ความสวยงาม	4	5	5	4.67	มากที่สุด
1.3 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียน	5	5	4	4.67	มากที่สุด
1.4 คำถามมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	5	5	5	5.00	มากที่สุด
<b>2. ด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง</b>					
2.1 คำถามสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5.00	มากที่สุด
2.2 คำถามใช้ภาษาที่มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	5	5	4	4.67	มากที่สุด
2.3 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัดไว้อย่างชัดเจน	4	4	5	4.33	มาก
<b>3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</b>					
3.1 เหมาะสมกับเวลา	4	4	4	4.00	มาก
3.2 คำถามเข้าใจง่าย เหมาะสมกับนักเรียน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
<b>4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</b>					
4.1 คำถามเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
4.2 คำถามเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน	5	5	4	4.67	มากที่สุด
<b>5. ด้านการวัดและประเมินผล</b>					
5.1 คำถามสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	5	5	5	5.00	มากที่สุด
5.2 คำถามครอบคลุมการเรียนรู้จากแบบฝึกปฏิบัติ ศิลปะ และแบบสังเกตพฤติกรรมประจำแผน	5	5	5	5.00	มากที่สุด

**เกณฑ์การพิจารณา**

ค่าเฉลี่ยในช่วง 4.51-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยในช่วง 3.51-4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยในช่วง 2.51-3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.51-2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

**แบบประเมินคุณภาพแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

**คำชี้แจง** ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่ามีความสอดคล้องต่อแบบฝึกปฏิบัติ โดยกำหนด  
ความหมายของคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวชี้วัด / พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	.....	.....	.....	.....	.....
1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ	.....	.....	.....	.....	.....
1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน และแบ่งปันสิ่งของทรัพย์สินและอื่นๆ	.....	.....	.....	.....	.....
1.3 ช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น	.....	.....	.....	.....	.....
2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	.....	.....	.....	.....	.....
2.1 ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ	.....	.....	.....	.....	.....
2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชน และสังคม	.....	.....	.....	.....	.....
2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น	.....	.....	.....	.....	.....

**ความคิดเห็นเพิ่มเติม**

.....  
.....

ลงชื่อ..... ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

ตำแหน่ง.....

**สรุปผลการประเมินแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

**คำชี้แจง** ความสอดคล้องต่อแบบฝึกปฏิบัติ โดยกำหนดความหมายของคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ตัวชี้วัด / พฤติกรรมบ่งชี้	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	เฉลี่ย	สรุป
1. ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ	5	5	5	5.00	มากที่สุด
1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน และแบ่งปันสิ่งของทรัพย์สินและอื่นๆ	5	5	5	5.00	มากที่สุด
1.3 ช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น	5	5	5	5.00	มากที่สุด
2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	5	5	5	5.00	มากที่สุด
2.1 ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ	5	5	5	5.00	มากที่สุด
2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชน และสังคม	5	5	5	5.00	มากที่สุด
2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น	5	5	5	5.00	มากที่สุด

**เกณฑ์การประเมิน**

ค่าเฉลี่ยในช่วง 4.51-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยในช่วง 3.51-4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยในช่วง 2.51-3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.51-2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

**แบบประเมินคุณภาพแบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานของนักเรียน  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

**คำชี้แจง** ให้ท่านเติมเลข 5 , 4 , 3 , 2 หรือ 1 ลงในช่องที่ท่านเห็นว่ามีความสอดคล้องต่อแบบฝึกปฏิบัติ โดยกำหนดความหมายของคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวชี้วัด / พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	.....	.....	.....	.....	.....
1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ	.....	.....	.....	.....	.....
1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน และแบ่งปันสิ่งของทรัพย์สินและอื่นๆ	.....	.....	.....	.....	.....
1.3 ช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น	.....	.....	.....	.....	.....
2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	.....	.....	.....	.....	.....
2.1 ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ	.....	.....	.....	.....	.....
2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชน และสังคม	.....	.....	.....	.....	.....
2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น	.....	.....	.....	.....	.....

**ความคิดเห็นเพิ่มเติม**

.....  
.....

ลงชื่อ..... ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

ตำแหน่ง.....

**สรุปผลการประเมินแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

**คำชี้แจง** ความสอดคล้องต่อแบบฝึกปฏิบัติ โดยกำหนดความหมายของคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ตัวชี้วัด / พฤติกรรมบ่งชี้	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	เฉลี่ย	สรุป
1. มีความสนใจใฝ่รู้	5	5	5	5.00	มากที่สุด
2. มีความซื่อสัตย์	5	5	5	5.00	มากที่สุด
3. มีระเบียบวินัย	5	5	5	5.00	มากที่สุด
4. มีความรับผิดชอบ	5	5	5	5.00	มากที่สุด
5. มีความรอบคอบ	5	5	5	5.00	มากที่สุด
6. เคารพสิทธิผู้อื่น	5	5	5	5.00	มากที่สุด
7. ความมีเหตุผล	5	5	5	5.00	มากที่สุด
8. มีความเสียสละ	5	5	5	5.00	มากที่สุด
9. ความเป็นผู้นำ	5	5	5	5.00	มากที่สุด
10. เห็นคุณค่าและทำงานเป็นกลุ่ม	5	5	5	5.00	มากที่สุด

**เกณฑ์การประเมิน**

ค่าเฉลี่ยในช่วง 4.51-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยในช่วง 3.51-4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยในช่วง 2.51-3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.51-2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด



ภาคผนวก ค  
รายนามผู้เขียนชาญ





ภาคผนวก ง  
แบบฝึกปฏิบัติเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ



# แบบฝึกปฏิบัติศิลปะ

เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ

เรื่อง

## กิดดี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5



นางสาวณัฏฐินี เสวตสุพร

ครู โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัษอุทิศ)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2

## คำนำ

แบบฝึกปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพ ตามจินตนาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กิจกรรมเรื่องคิดดี เป็นแบบฝึกปฏิบัติ เล่มที่ 1 จากจำนวน 3 เล่ม จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนเรื่องการวาดภาพตามจินตนาการ โดยกิจกรรมในแบบฝึกปฏิบัติได้สอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะการวาดภาพ และมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะไปพร้อมกันด้วย ส่วนประกอบของแบบฝึกปฏิบัติ ประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้แบบฝึกปฏิบัติ สาร การเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อเรื่อง (ภาคความรู้และภาคปฏิบัติ) แบบทดสอบ หลังเรียน ตอนที่ 1 เฉลยคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน และเฉลยคำตอบแบบฝึกปฏิบัติ

แบบฝึกปฏิบัติเล่มนี้ นอกจากจะเกิดประโยชน์แก่นักเรียนและครู ที่สามารถนำไปใช้โดยมีเป้าหมายในเรื่องการพัฒนาทักษะด้านทัศนศิลป์ กิจกรรมการวาดภาพแล้ว ยังสามารถนำไปใช้เป้าหมายเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนได้อีกด้วย ทั้งนี้แบบฝึกปฏิบัติเล่มนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว

ขอขอบพระคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ ตรวจสอบ กลั่นกรอง แบบฝึกปฏิบัติ จนเกิดประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ประโยชน์แก่ผู้เรียน และผู้สนใจทั่วไป

ณัฐินี เสวตสุพร

## สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจง	1
สาระการเรียนรู้	2
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	2
เนื้อเรื่อง (ตอนที่ 1)	3
เนื้อเรื่อง (ตอนที่ 2)	16
แบบทดสอบหลังเรียน ตอนที่ 1	17
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน ตอนที่ 1	18
เกณฑ์การให้คะแนน หลังเรียน ตอนที่ 2	18
เอกสารอ้างอิง	19



ก่อนที่นักเรียนจะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ขอให้ปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1. อ่านคำชี้แจงให้เข้าใจ
2. ศึกษาปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ไปตามลำดับ
3. เมื่อนักเรียนมีปัญหาในกิจกรรมใด ให้ซักถามครูทันที
4. ทำแบบทดสอบหลังเรียน เมื่อจบบทเรียนแล้ว เพื่อวัดความก้าวหน้าในการเรียน  
ขอให้นักเรียนตั้งใจทำแบบฝึกปฏิบัติด้วยความกระตือรือร้นและตั้งใจ เพื่อเป็น  
ความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับนักเรียน







**สาระการเรียนรู้**

1. การสื่อความคิด จินตนาการ ความรู้สึกประทับใจ จากการรับรู้  
ด้วยงานทัศนศิลป์ โดยใช้รูปแบบ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ
2. การใช้ความรู้ทางทัศนศิลป์กับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และชีวิตประจำวัน
3. ความงามของงานศิลปะ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ




**ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง**

1. สร้างงานทัศนศิลป์ สื่อความคิด จินตนาการความรู้สึกประทับใจ  
โดยใช้ รูปแบบ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ
2. นำความรู้และวิธีการทางทัศนศิลป์ไปใช้ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ  
และในชีวิตประจำวัน
3. รัก ชื่นชม พึงพอใจและยอมรับในความงาม ความประณีต ความละเอียดอ่อน  
ของศิลปะที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. รู้เข้าใจ และแสดงออกถึงความมีจิตสาธารณะ



# เนื้อเรื่อง

## ตอนที่ 1

(ภาคความรู้)

คำชี้แจง จงอ่านเรื่อง "คิคิ" แล้วตอบคำถามหลังเรียน







เปิดภาคเรียนวันแรก ตอนเช้าเด็ก ๆ พวกกันวิ่งเล่น จับกลุ่ม ทักทายกันอย่างสนุกสนาน ต่อจากนั้นก็เข้าห้องเรียน หลังจากคุณครูและนักเรียนกล่าวทักทายกันแล้ว ก็เริ่มเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

คุณครู : สวัสดีคะนักเรียนทุกคน ครูดีใจที่นักเรียนมาเรียนห้องนี้ ลูกศิษย์ของครูทุกคนต้องเป็นคนดี ครูอยากทราบว่า “คนดี” ในความคิดของนักเรียน มีลักษณะเป็นอย่างไรคะ

ค.ช.แดง : ต้องตั้งใจเรียนครับ

ค.ญ.น้อย : ต้องช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานค่ะ

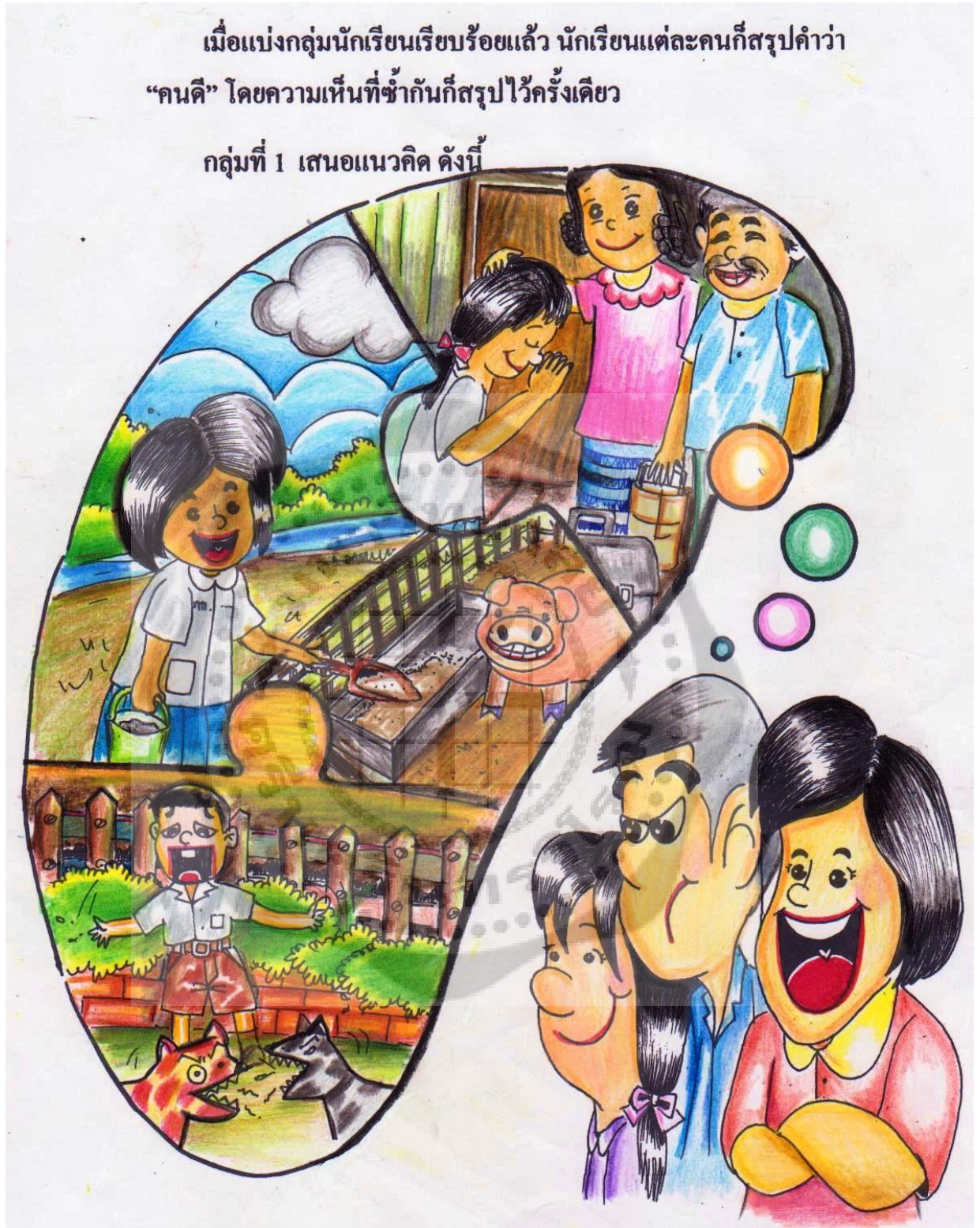
คุณครู : เก่งมากทั้ง 2 คน เอาอย่างนี้ ครูจะแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่มเท่า ๆ กัน ให้ทุกคนคิดว่าเด็กดีควรมีลักษณะเป็นอย่างไร แล้วสรุปเป็นภาพรวมของกลุ่ม เขียนเป็นรายงานส่งครูนะคะ

นักเรียน : ครับ / ค่ะ



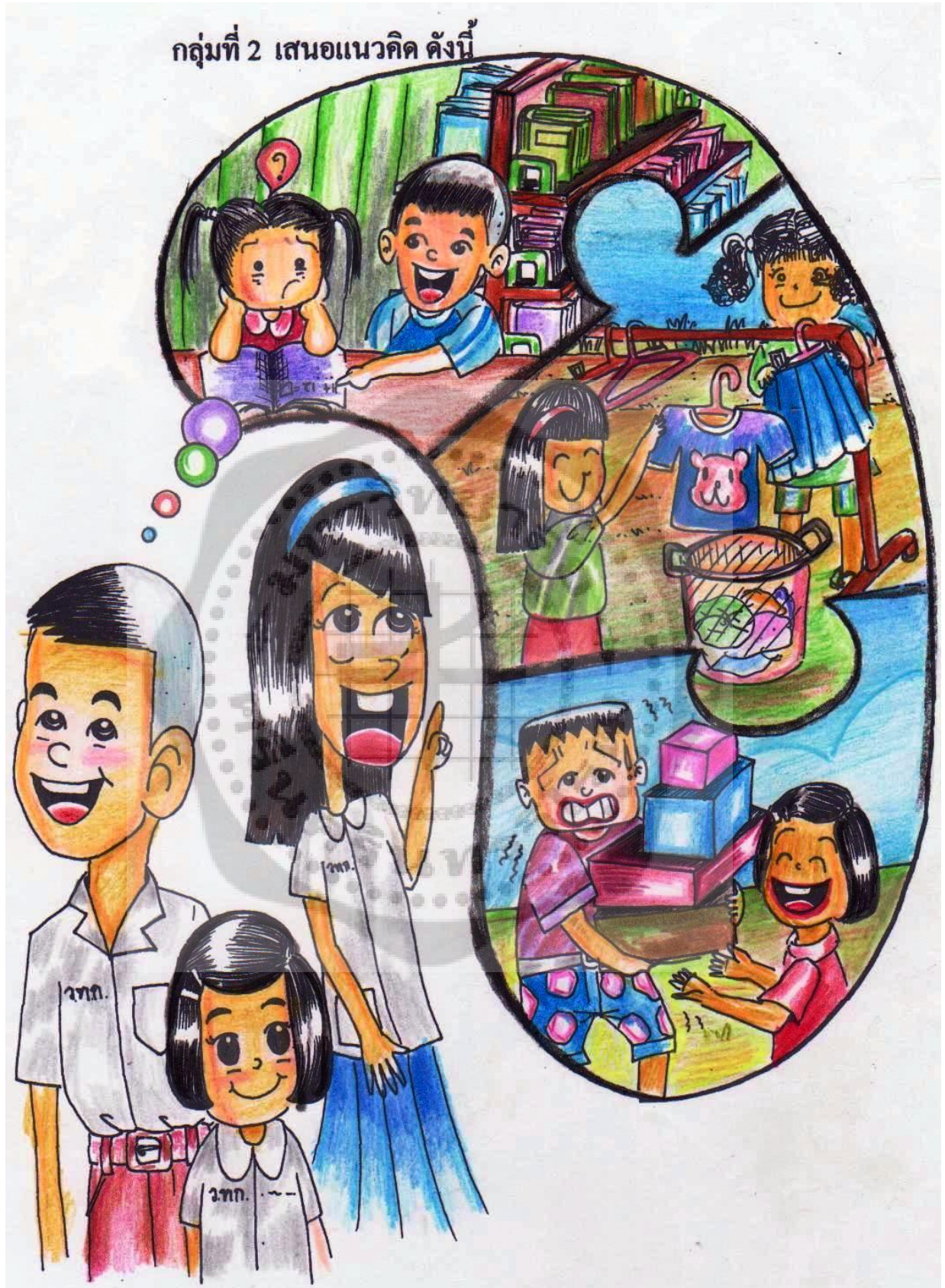
เมื่อแบ่งกลุ่มนักเรียนเรียบร้อยแล้ว นักเรียนแต่ละคนก็สรุปคำว่า  
“คนดี” โดยความเห็นที่ซ้ำกันก็สรุปไว้ครั้งเดียว

กลุ่มที่ 1 เสนอแนวคิด ดังนี้





กลุ่มที่ 2 เสนอแนวคิด ดังนี้





กลุ่มที่ 3 เสนอแนวคิด ดังนี้





กลุ่มที่ 4 เสนอแนวคิด ดังนี้







หลังจากนั้น นักเรียนแต่ละกลุ่มก็จัดทำรายงานส่งคุณครู

คุณครู : นักเรียนทุกคนเก่งมาก จากข้อคิดเห็นของนักเรียน  
 การเป็นเด็กดีต้องปฏิบัติหลายเรื่อง ถ้าจัดเป็นกลุ่ม ๆ จะได้ 8 เรื่อง ได้แก่  
 เรื่อง รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่าง  
 พอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ  
 ทั้ง 8 เรื่องนี้ เรียกว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์





10

คุณครู : นักเรียนช่วยครูคิดหน่อย ว่าคุณลักษณะข้อใดสำคัญที่สุด

ค.ญ.นิค : สำคัญทุกข้อค่ะ

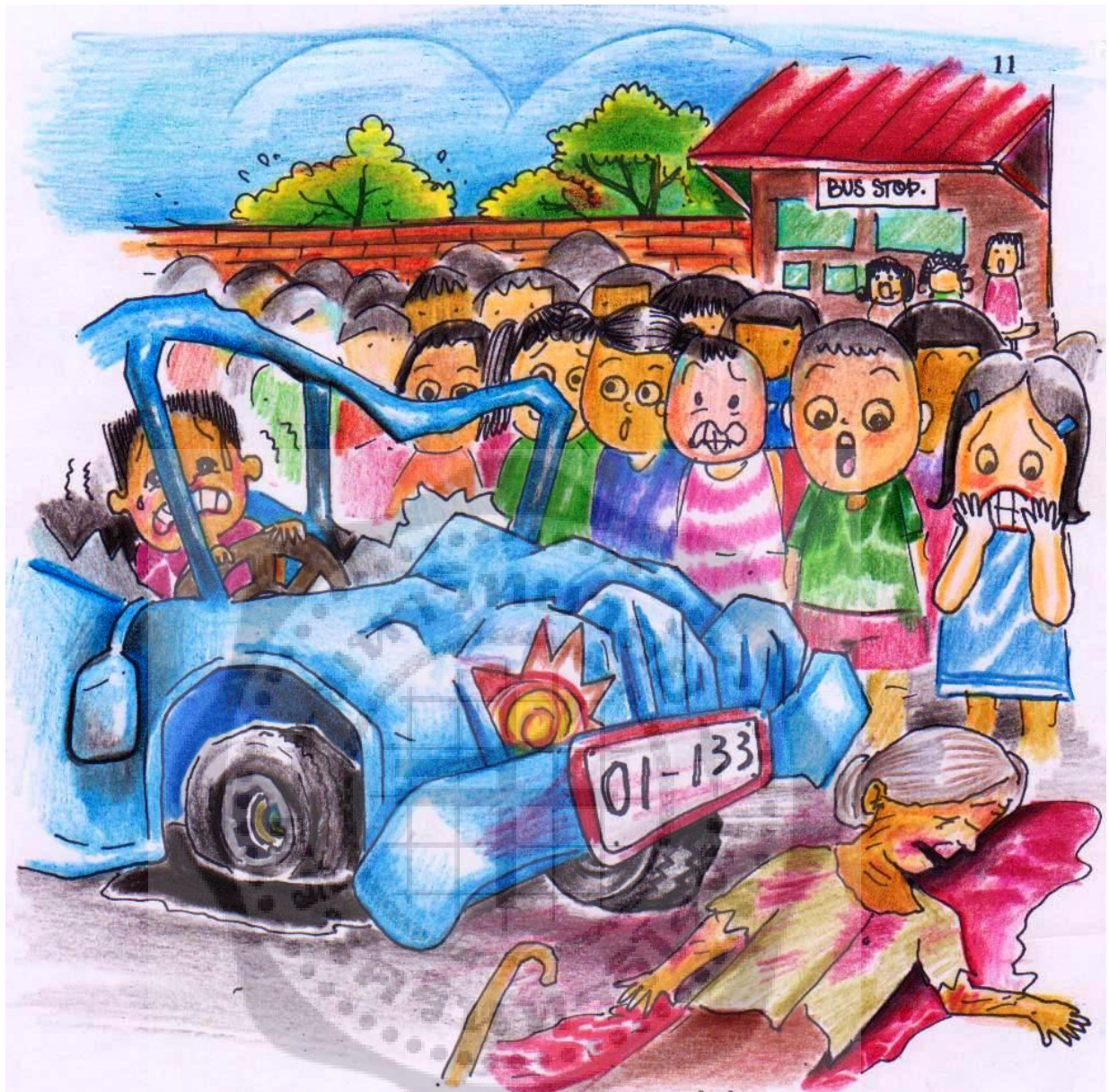
ครู : แล้วข้อไหนยิ่งใหญ่ที่สุด

นักเรียน : เรื่อง มีจิตสำนึก ครับ /ค่ะ

คุณครู : ทำไมนักเรียนคิดอย่างนั้น

ค.ช.แดง : เพราะคุณลักษณะด้านจิตสำนึก จะคุมหรือเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอีกทั้ง 7 ข้อครับ





คุณครู : นักเรียนลองยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ

คนที่ขาดจิตสาธารณะให้ครุทราบบ้างได้ไหมคะ

ค.ช.ดำ : ได้ครับ เมื่อวานนี้ ผมเห็นคนมุงดูคนแก่โดนรถชนตาย

เพราะข้ามถนนไม่ทัน และรถวิ่งมาเร็วด้วย

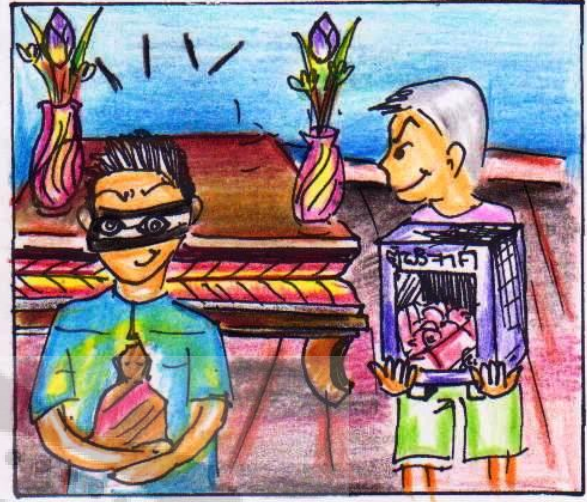
คุณครู : แล้วนักเรียนคิดว่าอย่างไร

ค.ช.ดำ : ผมคิดว่า ถ้ามีคนจูงคนแก่ข้ามถนน คนแก่ก็คงไม่ตาย

ค.ญ.นิค : หนูคิดว่า ถ้าคนขับรถมาช้า ๆ คนแก่ก็คงไม่ตาย



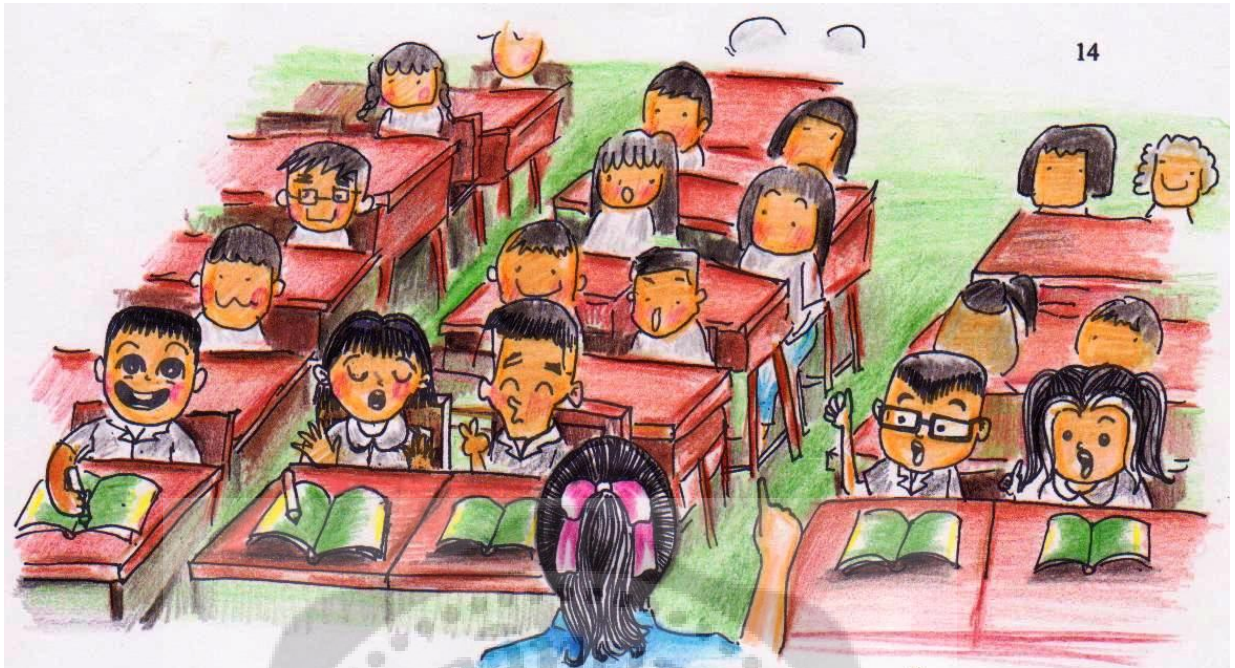
นักเรียน : ตัวอย่างคนที่ขาดจิตสำนึกจะมีให้เห็นอีกครับ เช่น











คุณครู : นักเรียนยังจำ บทกลอน “เด็กดี” ที่เคยท่องตั้งแต่  
ชั้นเรียนก่อนๆ ได้ไหมคะ ถ้าได้ท่องให้ครูฟังหน่อย  
นะคะ

นักเรียน : จำได้ครับ / ค่ะ

เด็กเอ๋ย เด็กดี	ต้องมีหน้าที่สิบอย่างด้วยกัน(ซ้ำ)
หนึ่งนับถือศาสนา	สองรักษารธรรมเนียมมัน
สามเชื่อพ่อแม่ครูอาจารย์	สี่วาจานั้นต้องสุภาพอ่อนหวาน
ห้ายึดมั่นกตัญญู	หกเป็นผู้รู้รักการงาน
เจ็ดศึกษาให้เชี่ยวชาญ	ต้องมานะบากบั่น ไม่เกียจ ไม่คร้าน
แปดรู้จักออมประหยัด	เก้าต้องซื่อสัตย์ตลอดกาล
น้ำใจนักกีฬากล้าหาญ	ให้เหมาะกับกาลสมัยชาติพัฒนา
สิบทำตนให้เป็นประโยชน์	รู้บาปบุญคุณโทษสมบัติชาติต้องรักษา
เด็กสมัยชาติพัฒนา	จะเป็นเด็กที่พาชาติไทยเจริญ





คุณครู : นักเรียนคิดว่าคำกลอนบทนี้ มีประโยชน์อย่างไร

นักเรียน : เพื่อเตือนใจนักเรียนให้เป็นคนดีครับ

คุณครู : เก่งมากนักเรียน ไว้คราวหน้าเราจะมาพูดถึงเรื่องนี้  
กันอีกครั้งนะคะ

นักเรียน : สวัสดีครับ / สวัสดีค่ะ

คุณครู : สวัสดีค่ะ

## เนื้อเรื่อง

### ตอนที่ 2

(ภาคปฏิบัติ)

**คำชี้แจง** จงวาดภาพตามจินตนาการของนักเรียน เรื่อง “เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ที่เกี่ยวข้อง  
กับแนวคิดของคุณธรรมด้านจิตสาธารณะ” แล้วระบายสีให้สวยงาม (เวลา 60 นาที)



**แบบทดสอบหลังเรียน ตอนที่ 1**  
**เรื่อง การวาดภาพตามจินตนาการ (เล่มที่ 1)**

**คำชี้แจง** จงกาเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบตรงกับข้อที่ถูก คะแนนเต็ม 10 คะแนน ใช้เวลาทำ 10 นาที

- |   |   |
|---|---|
| <p>1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรฯ 2551 มีกี่ข้อ</p> <p>ก. 3 ข้อ</p> <p>ข. 5 ข้อ</p> <p>ค. 8 ข้อ</p> <p>ง. 10 ข้อ</p> <p>2. คนที่มีนิสัยเห็นแก่ตัว คือคนที่ขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อใดมากที่สุด</p> <p>ก. มีวินัย</p> <p>ข. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>ค. ซื่อสัตย์สุจริต</p> <p>ง. มีจิตสาธารณะ</p> <p>3. ตามเนื้อเรื่อง เปิดเรียนวันแรกครูสอนเรื่องอะไร</p> <p>ก. คนดี</p> <p>ข. เรื่องความดี</p> <p>ค. เรื่องความรับผิดชอบ</p> <p>ง. เรื่องต้องตั้งใจทำงาน</p> <p>4. บทกลอน "เด็กดี" ใกล้เคียงกับข้อใดมากที่สุด</p> <p>ก. คุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>ข. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน</p> <p>ค. มาตรฐาน</p> <p>ง. ตัวชี้วัด</p> <p>5. บทกลอน "เด็กดีสิบอย่าง" ข้อใดมีการปฏิบัติเป็นจิตสาธารณะมากที่สุด</p> <p>ก. ข้อที่หนึ่ง</p> <p>ข. ข้อที่เจ็ด</p> <p>ค. ข้อที่แปด</p> <p>ง. ข้อที่สิบ</p> | <p>6. จากภาพ "แนวคิดเรื่องคนดี" ของกลุ่มที่ 1 ภาพใดมีเส้นโค้งเป็นส่วนประกอบมากที่สุด</p> <p>ก. ภาพห้องฟ้า</p> <p>ข. ภาพปิ่นโตใส่ข้าว</p> <p>ค. ภาพสุนัขกำลังกัดกัน</p> <p>ง. ภาพภาชนะใส่อาหารหมู</p> <p>7. จากภาพ "แนวคิดเรื่องคนดี" ของกลุ่มที่ 3 ภาพใดที่เกิดในปี 2554 ที่แสดงถึงมีจิตสาธารณะมากที่สุด</p> <p>ก. ภาพกวาดลานวัด</p> <p>ข. ภาพป้อนอาหารคนชรา</p> <p>ค. ภาพหญิงคนพิการข้ามถนน</p> <p>ง. ภาพรวมน้ำใจด้านกัญน้ำท่วม</p> <p>8. จากภาพของกลุ่มที่ 4 ภาพใดใช้สีขั้นที่ 2 มากที่สุด</p> <p>ก. ภาพเช็ดรถ</p> <p>ข. ภาพปลูกต้นไม้</p> <p>ค. ภาพทำความสะอาดแผล</p> <p>ง. ภาพช่วยน้องถือกระเป๋าหนังสี</p> <p>9. ข้อใดเป็นสีขั้นที่ 2</p> <p>ก. สีฟ้า</p> <p>ข. สีม่วง</p> <p>ค. สีน้ำเงิน</p> <p>ง. สีเหลือง</p> <p>10. การกระทำข้อใดมีจิตสาธารณะมากที่สุด</p> <p>ก. ช่วยล้อมจับขโมย</p> <p>ข. ช่วยลงแขกเกี่ยวข้าว</p> <p>ค. ช่วยทำสีโรงเรียนโดยไม่ได้ค่าจ้าง</p> <p>ง. ช่วยรวมตัวไปประท้วงขอค่าแรงขั้นต่ำ</p> |
|---|---|



### เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

#### ตอนที่ 1 (ภาคความรู้)

##### เรื่อง การวาดภาพตามจินตนาการ

เกณฑ์การให้คะแนน (ตอบถูก ข้อละ 1 คะแนน, คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

ข้อ 1	ค	ข้อ 6	ก
ข้อ 2	ง	ข้อ 7	ง
ข้อ 3	ก	ข้อ 8	ข
ข้อ 4	ก	ข้อ 9	ข
ข้อ 5	ง	ข้อ 10	ค

#### เกณฑ์การให้คะแนน

#### ตอนที่ 2 (ภาคปฏิบัติ)

##### เรื่อง การวาดภาพตามจินตนาการ

เกณฑ์การให้คะแนน (ประเมินตามประเด็นและเกณฑ์ที่กำหนด, คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

1. ผลงานตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนด	คะแนนเต็ม	2	คะแนน
2. ผลงานมีความถูกต้องสมบูรณ์	คะแนนเต็ม	2	คะแนน
3. ผลงานมีความคิดสร้างสรรค์	คะแนนเต็ม	2	คะแนน
4. ผลงานตรงมีความเป็นระเบียบ	คะแนนเต็ม	2	คะแนน
5. ผลงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด	คะแนนเต็ม	2	คะแนน

## เอกสารอ้างอิง

- ปราวณี อยู่คง. (2546). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านเพื่อจับใจความวิชาภาษาไทย  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต : สถาบันราชภัฏ  
อุบลราชธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษา  
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร  
แห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2544). การผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอนเรื่องการสร้างแบบฝึก.  
ชัยนาท : มปท.
- สุวรรณ มีทองคำ และคณะ. (2552). ผลการนำนวัตกรรมแบบประเมินตนเอง  
ด้านการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษา  
ขั้นพื้นฐาน. : มปท.
- สุพักตร์ พิบูลย์. การจัดกิจกรรมจิตสาธารณะในสถานศึกษา. <http://www.thaievaluator.com>

# แบบฝึกปฏิบัติศิลปะ

เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ

เรื่อง

## ทำดี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5



จัดทำโดย

นางสาวณัฐินี เศวตสุพร

ครู โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัຍอุทิศ)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

## คำนำ

แบบฝึกปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพตามจินตนาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กิจกรรมเรื่องคิดดี เป็นแบบฝึกปฏิบัติ เล่มที่ 1 จากจำนวน 3 เล่ม จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนเรื่องการวาดภาพตามจินตนาการ โดยกิจกรรมในแบบฝึกปฏิบัติได้สอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะการวาดภาพ และมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะไปพร้อมกันด้วย ส่วนประกอบของแบบฝึกปฏิบัติ ประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้แบบฝึกปฏิบัติ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อเรื่อง (ภาคความรู้และภาคปฏิบัติ) แบบทดสอบหลังเรียน ตอนที่ 1 เฉลยคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน และเฉลยคำตอบแบบฝึกปฏิบัติ

แบบฝึกปฏิบัติเล่มนี้ นอกจากจะเกิดประโยชน์แก่นักเรียนและครู ที่สามารถนำไปใช้โดยมีเป้าหมายในเรื่องการพัฒนาทักษะด้านทัศนศิลป์ กิจกรรมการวาดภาพแล้วยังสามารถนำไปใช้เป้าหมายเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนได้อีกด้วย ทั้งนี้แบบฝึกปฏิบัติเล่มนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว

ขอขอบพระคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ ตรวจสอบ กลั่นกรองแบบฝึกปฏิบัติ จนเกิดประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ประโยชน์แก่นักเรียน และผู้สนใจทั่วไป

ณัฐินี เสวตสุพร



## สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจง	1
สาระการเรียนรู้	2
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	2
เนื้อเรื่อง (ตอนที่ 1)	3
เนื้อเรื่อง (ตอนที่ 2)	16
แบบทดสอบหลังเรียน ตอนที่ 1	17
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน ตอนที่ 1	18
เกณฑ์การให้คะแนน หลังเรียน ตอนที่ 2	18
เอกสารอ้างอิง	19



ก่อนที่นักเรียนจะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ขอให้ปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1. อ่านคำชี้แจงให้เข้าใจ
2. ศึกษาปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ไปตามลำดับ
3. เมื่อนักเรียนมีปัญหาในกิจกรรมใด ให้ซักถามครูทันที
4. ทำแบบทดสอบหลังเรียน เมื่อจบบทเรียนแล้ว เพื่อวัดความก้าวหน้าในการเรียน  
ขอให้นักเรียนตั้งใจทำแบบฝึกปฏิบัติด้วยความกระตือรือร้นและตั้งใจ เพื่อเป็น  
ความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับนักเรียน





**สาระการเรียนรู้**

1. การสื่อความคิด จินตนาการ ความรู้สึกประทับใจ จากการรับรู้  
ด้วยงานทัศนศิลป์ โดยใช้รูปแบบ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ
2. การใช้ความรู้ทางทัศนศิลป์กับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และชีวิตประจำวัน
3. ความงามของงานศิลปะ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ




**ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง**

1. สร้างงานทัศนศิลป์ สื่อความคิด จินตนาการความรู้สึกประทับใจ  
โดยใช้ รูปแบบ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ
2. นำความรู้และวิธีการทางทัศนศิลป์ไปใช้ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ  
และในชีวิตประจำวัน
3. รัก ชื่นชม พึงพอใจและยอมรับในความงาม ความประณีต ความละเอียดอ่อน  
ของศิลปะที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. รู้เข้าใจ และแสดงออกถึงความมีจิตสาธารณะ



# เนื้อเรื่อง

## ตอนที่ 1

(ภาคความรู้)

คำชี้แจง จงอ่านเรื่อง "ทำดี" แล้วตอบคำถามหลังเรียน











เมื่อทำความสะอาดห้องเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว คุณครูประจำชั้นก็เข้ามา  
ในห้องเรียนพอดี คุณครูกล่าวทักทาย พูดคุย และสอบถามว่าจะทำอะไร  
กันดีในช่วงปิดภาคเรียนเพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์





นักเรียนหลายคนเสนอความเห็นที่เห็นว่า ควรรวมกันหลายๆ คน ไปช่วย  
ผู้ใหญ่ทำงานให้เกิดประโยชน์ งานหลายๆ อย่างที่นักเรียนสามารถ  
ทำได้ หลังจากนั้นนักเรียนก็แบ่งกันเป็นกลุ่มๆ ตามความสมัครใจ  
เพื่อไปทำกิจกรรมต่อไป โดยคุณครูก็เห็นชอบด้วย





เมื่อวันปิดภาคเรียนมาถึง นักเรียนก็เริ่มปฏิบัติกิจกรรมตามที่ตกลงกันไว้

กลุ่มที่ 1 ช่วยกันดูแล เก็บกวาด รักษาความสะอาดบริเวณสถานที่และสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้น่าดู ซึ่งก่อนหน้านี้อันมีเหตุการณ์น้ำท่วมทำให้หมู่บ้านเสียหาย เกิดขยะเกลื่อนกลาดมากมาย โดยปฏิบัติดังนี้

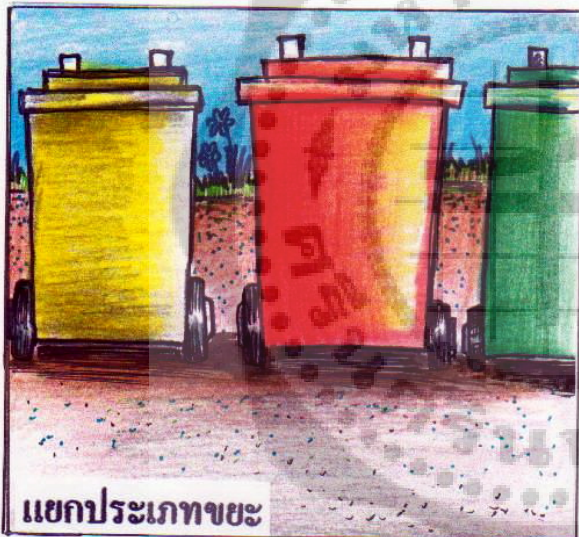




พายเรือเก็บขยะ



ใช้ไม้ปลายแหลมเก็บขยะ



แยกประเภทขยะ



ปลูกต้นไม้ทดแทน



นักเรียนภูมิใจในความสำเร็จหลังการปฏิบัติงาน





กลุ่มที่ 2 นักเรียนทุกคนต่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความสำคัญ  
ของสถานที่สาธารณะที่ทุกคนต้องใช้ใกล้ ๆ ตัว ได้แก่ วัด ที่เป็นศูนย์รวม  
ทางจิตใจของคนในหมู่บ้าน วัดจึงควรจะอยู่ในสภาพเรียบร้อย สะอาด  
พร้อมที่จะใช้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา จึงวางแผนช่วยทำงานวัด ดังนี้





กวาดลานวัด เก็บขยะ



ขัดพื้นปูนรอบ ๆ บริเวณวัด  
เก็บมูลนกพิราบ มูลสัตว์ไปทิ้ง



เก็บกวาด ถูพื้นรอบพระอุโบสถ



ล้างจาน ขามและเก็บเข้าที่ ให้เป็นระเบียบ



ขัด และทาสีกำแพงวัด



วัดสวยงาม เด็ก ๆ ภูมิใจ  
และไปทำบุญในวันออกพรรษา





กลุ่มที่ 3 ตกตงกันเป็นนักข่าวรุ่นจิ๋ว โดยนำข่าวมาประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้แก่ชาวบ้าน เช่น ในวันนี้มีข่าวเตือนให้ระมัดระวังเกี่ยวกับ ไข้เลือดออกที่กำลังระบาด โดยนักเรียนวางแผนช่วยกัน ดังนี้





เดินรณรงค์ ประชาสัมพันธ์



แจกแผ่นพับ ให้ความรู้ "5 ป"



ปิด



ปรับ



เปลี่ยน



ปล่อย



ปฏิบัติ เป็นประจำทุกสัปดาห์

เด็ก ๆ ต่างแนะนำหลัก 5 ป ได้แก่ ปิด ปรับ เปลี่ยน ปล่อย และปฏิบัติ และหลัก 3 ร ได้แก่ โรงพยาบาล โรงเรียน และโรงเรียน ที่ได้รับความรู้มาจากเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลมาแนะนำ ให้ความรู้แก่ผู้ใหญ่





กลุ่มที่ 4 เด็ก ๆ ตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ หรือผู้อาวุโส  
ในชุมชน เข้าไปพูดคุย ชวนคุย ให้คลายเหงา โดยวางแผนช่วยกัน ดังนี้









เด็ก ๆ เข้าไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน จากปราชญ์ชาวบ้าน  
แล้ววางแผนช่วยกันปฏิบัติงาน ดังนี้

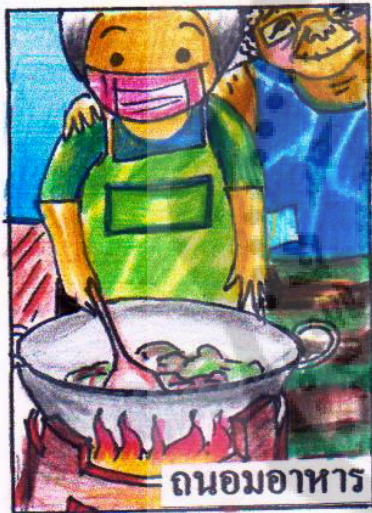




ร้อยมาลัยมะลิสด



ทำดอกไม้จันทน์



ถนอมอาหาร



ทำน้ำพริกตาแดง



ทำขนมไทย(ขนมถั่วย)



ศูนย์อบสมุนไพร



การเรียนรู้  
โรงสีข้าวขนาดเล็ก





เมื่อแต่ละกลุ่มได้ทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทุกคน  
ช่วยกันสรุปความรู้และประโยชน์ที่ได้รับ และนำเสนอผลงาน  
หน้าชั้นเรียน



คุณครูกล่าวชื่นชม ถึงสิ่งที่คุณเรียนได้ไปกระทำในระหว่าง  
 ปีภาคเรียนว่า เป็นเด็กดี นำชมเชย ได้เรียนรู้ความเป็นอยู่ของชาวบ้าน  
 ในชุมชนที่ตนอาศัย และมุ่งที่จะสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน โดยเริ่ม  
 จากที่บ้าน โรงเรียนและสังคม สิ่งที่คุณเรียนได้กระทำมานี้ ถือว่า

นักเรียนทุกคนมีจิตสาธารณะ  
 ขอให้ทุกคนได้บำเพ็ญตน  
 ให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่  
 รุ่นน้อง ๆ ในโอกาส  
 ต่อไป



# เนื้อเรื่อง

## ตอนที่ 2

### (ภาคปฏิบัติ)

**คำชี้แจง** จงวาดภาพกิจกรรมการปฏิบัติ “ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ส่งเสริมคุณธรรม  
ด้านจิตสาธารณะ” แล้วระบายสีให้สวยงาม (เวลา 60 นาที)



A series of horizontal dotted lines provided for drawing and coloring the activity.

**แบบทดสอบหลังเรียน ตอนที่ 1**  
**เรื่อง การวาดภาพตามจินตนาการ (เล่มที่ 3)**

**คำชี้แจง** จงกาเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบตรงกับข้อที่ถูก คะแนนเต็ม 10 คะแนน ใช้เวลาทำ 10 นาที

- |   |  |
|---|--|
| <p>1. วันสุดท้ายก่อนปิดภาคเรียน นักเรียนต่างตื่นเต้นและทำกิจกรรมข้อใด</p> <p style="margin-left: 20px;">ก. ทำการบ้านส่งครู</p> <p style="margin-left: 20px;">ข. วิ่งเล่นเป็นการส่งท้าย</p> <p style="margin-left: 20px;">ค. ทำความสะอาดห้องเรียน</p> <p style="margin-left: 20px;">ง. ครูปล่อยกลับบ้านก่อนเวลา</p> <p>2. ช่วงปิดภาคเรียน ครูมอบหมายงานใดให้นักเรียน</p> <p style="margin-left: 20px;">ก. เขียนรายงานส่งครู</p> <p style="margin-left: 20px;">ข. ทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์</p> <p style="margin-left: 20px;">ค. ทำงานกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมาย</p> <p style="margin-left: 20px;">ง. ไปเที่ยวที่ใดบ้างแล้วมาเล่าให้เพื่อนฟัง</p> <p>3. กลุ่มที่ 1 ตกลงว่าจะปฏิบัติกิจกรรมตามข้อใด</p> <p style="margin-left: 20px;">ก. ออกเยี่ยมผู้สูงอายุในหมู่บ้าน</p> <p style="margin-left: 20px;">ข. เก็บขยะหลังน้ำท่วม</p> <p style="margin-left: 20px;">ค. ทาสีกำแพงวัด</p> <p style="margin-left: 20px;">ง. กวาดลานวัด</p> <p>4. กลุ่มที่ 2 ได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมตามข้อใด</p> <p style="margin-left: 20px;">ก. ปลูกต้นไม้</p> <p style="margin-left: 20px;">ข. คัดแยกขยะ</p> <p style="margin-left: 20px;">ค. เก็บขยะในแม่น้ำ</p> <p style="margin-left: 20px;">ง. ขัด ทาสีกำแพงวัด</p> <p>5. กลุ่มที่ 3 นักข่าวรุ่นจิ๋วไม่ได้ทำกิจกรรมข้อใด</p> <p style="margin-left: 20px;">ก. 3 ร</p> <p style="margin-left: 20px;">ข. 5 ป</p> <p style="margin-left: 20px;">ค. ให้ความรู้ทั่วไป</p> <p style="margin-left: 20px;">ง. ชักชวนไปทำบุญ</p> | <p>6. กลุ่มที่ 4 ได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมข้อใด</p> <p style="margin-left: 20px;">ก. ชวนผู้สูงอายุพูดคุย</p> <p style="margin-left: 20px;">ข. แนะนำความรู้</p> <p style="margin-left: 20px;">ค. กวาดลานวัด</p> <p style="margin-left: 20px;">ง. คัดแยกขยะ</p> <p>7. การทำงานนมด้วย มีส่วนประกอบอะไรบ้าง</p> <p style="margin-left: 20px;">ก. ถั่ว+น้ำตาล+กะทิ</p> <p style="margin-left: 20px;">ข. แป้ง+น้ำตาล+กะทิ</p> <p style="margin-left: 20px;">ค. พงุ่น+น้ำตาล+กะทิ</p> <p style="margin-left: 20px;">ง. ข้าวเหนียว+น้ำตาล+กะทิ</p> <p>8. การปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่มที่ 2 ภาพข้อใดใช้เส้นตรงเป็นส่วนประกอบมากที่สุด</p> <p style="margin-left: 20px;">ก. ภาพกวาดลานวัด เก็บขยะ</p> <p style="margin-left: 20px;">ข. ภาพขีดและทาสีกำแพงวัด</p> <p style="margin-left: 20px;">ค. ภาพล้างจานชามและเก็บเข้าที่</p> <p style="margin-left: 20px;">ง. ภาพเก็บกวาด อุ้มนรอบพระอุโบสถ</p> <p>9. จากเนื้อเรื่อง ภาพสิ่งใดมีรูปร่างอิสระ</p> <p style="margin-left: 20px;">ก. รูปใบไม้</p> <p style="margin-left: 20px;">ข. รูปเรขาคณิต</p> <p style="margin-left: 20px;">ค. รูปบอร์ดแสดงผลงาน</p> <p style="margin-left: 20px;">ง. รูปเครื่องสี่ขาขนาดเล็ก</p> <p>10. ภาพกิจกรรม “5 ป” กิจกรรมใดแสดงถึงการป้องกันที่ดีที่สุด</p> <p style="margin-left: 20px;">ก. ปิด</p> <p style="margin-left: 20px;">ข. ปรับ</p> <p style="margin-left: 20px;">ค. เปลี่ยน</p> <p style="margin-left: 20px;">ง. ปล่อย</p> |
|---|--|



**เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน**

**ตอนที่ 1 (ภาคความรู้)**

**เรื่อง การวาดภาพตามจินตนาการ**

**เกณฑ์การให้คะแนน** (ตอบถูก ข้อละ 1 คะแนน, คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

ข้อ 1	ค	ข้อ 6	ก
ข้อ 2	ค	ข้อ 7	ข
ข้อ 3	ข	ข้อ 8	ง
ข้อ 4	ง	ข้อ 9	ก
ข้อ 5	ง	ข้อ 10	ก

**เกณฑ์การให้คะแนน**

**ตอนที่ 2 (ภาคปฏิบัติ)**

**เรื่อง การวาดภาพตามจินตนาการ**

**เกณฑ์การให้คะแนน** (ประเมินตามประเด็น และเกณฑ์ที่กำหนด, คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

1. ผลงานตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนด	คะแนนเต็ม	2	คะแนน
2. ผลงานมีความถูกต้องสมบูรณ์	คะแนนเต็ม	2	คะแนน
3. ผลงานมีความคิดสร้างสรรค์	คะแนนเต็ม	2	คะแนน
4. ผลงานตรงมีความเป็นระเบียบ	คะแนนเต็ม	2	คะแนน
5. ผลงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด	คะแนนเต็ม	2	คะแนน



## เอกสารอ้างอิง

ปราณี ยู่คง. (2546). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านเพื่อจับใจความวิชาภาษาไทย  
**ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต : สถาบันราชภัฏ  
 อุบลราชธานี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษา  
 ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร  
 แห่งประเทศไทย จำกัด.

สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2544). การผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอนเรื่องการสร้างแบบฝึก.  
 ชัยนาท : มปท.

สุวรรณ มีทองคำ และคณะ. (2552). ผลการนำนวัตกรรมแบบประเมินตนเอง  
**ด้านการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษา  
 ขั้นพื้นฐาน**. : มปท.

สุพักตร์ พิบูลย์. การจัดการกิจกรรมจิตสาธารณะในสถานศึกษา. <http://www.thaievaluator.com>

# แบบฝึกปฏิบัติศิลปะ

เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ

เรื่อง

## พุดดี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5



จัดทำโดย

นางสาวณัฏฐินี เสวตสุพร

ครู โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัตยอุทิศ)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

## คำนำ

แบบฝึกปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพ ตามจินตนาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กิจกรรมเรื่องคิดดี เป็นแบบฝึกปฏิบัติ เล่มที่ 1 จากจำนวน 3 เล่ม จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนเรื่องการวาดภาพตามจินตนาการ โดยกิจกรรมในแบบฝึกปฏิบัติได้สอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะการวาดภาพ และมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะไปพร้อมกันด้วย ส่วนประกอบของแบบฝึกปฏิบัติ ประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้แบบฝึกปฏิบัติ สาระ การเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อเรื่อง (ภาคความรู้และภาคปฏิบัติ) แบบทดสอบ หลังเรียน ตอนที่ 1 เฉลยคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน และเฉลยคำตอบแบบฝึกปฏิบัติ

แบบฝึกปฏิบัติเล่มนี้ นอกจากจะเกิดประโยชน์แก่นักเรียนและครู ที่สามารถนำไปใช้โดยมีเป้าหมายในเรื่องการพัฒนาทักษะด้านทัศนศิลป์ กิจกรรมการวาดภาพแล้ว ยังสามารถนำไปใช้เป้าหมายเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน ได้อีกด้วย ทั้งนี้แบบฝึกปฏิบัติเล่มนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว

ขอขอบพระคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ ตรวจสอบ กลั่นกรอง แบบฝึกปฏิบัติ จนเกิดประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ประโยชน์แก่ผู้เรียน และผู้สนใจทั่วไป

ณัฐินี เสวตสุพร

## สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจง	1
สาระการเรียนรู้	2
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	2
เนื้อเรื่อง (ตอนที่ 1)	3
เนื้อเรื่อง (ตอนที่ 2)	16
แบบทดสอบหลังเรียน ตอนที่ 1	17
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน ตอนที่ 1	18
เกณฑ์การให้คะแนน หลังเรียน ตอนที่ 2	18
เอกสารอ้างอิง	19





ก่อนที่นักเรียนจะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ขอให้ปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1. อ่านคำชี้แจงให้เข้าใจ
  2. ศึกษาปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ไปตามลำดับ
  3. เมื่อนักเรียนมีปัญหาในกิจกรรมใด ให้ซักถามครูทันที
  4. ทำแบบทดสอบหลังเรียน เมื่อจบบทเรียนแล้ว เพื่อวัดความก้าวหน้าในการเรียน
- ขอให้นักเรียนตั้งใจทำแบบฝึกปฏิบัติด้วยความกระตือรือร้นและตั้งใจ เพื่อเป็นความรื่นเริงแก่คณะพื้นฐานที่จัดเป็นสำหรับนักเรียน





### สาระการเรียนรู้

1. การสื่อความคิด จินตนาการ ความรู้สึกประทับใจ จากการรับรู้  
ด้วยงานทัศนศิลป์ โดยใช้รูปแบบ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ
2. การใช้ความรู้ทางทัศนศิลป์กับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และชีวิตประจำวัน
3. ความงามของงานศิลปะ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ



### ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. สร้างงานทัศนศิลป์ สื่อความคิด จินตนาการความรู้สึกประทับใจ  
โดยใช้ รูปแบบ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ
2. นำความรู้และวิธีการทางทัศนศิลป์ไปใช้ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ  
และในชีวิตประจำวัน
3. รัก ชื่นชม พึงพอใจและยอมรับ ในความงาม ความประณีต ความละเอียดอ่อน  
ของศิลปะที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. รู้เข้าใจ และแสดงออกถึงความมีจิตสาธารณะ





เนื้อเรื่อง

ตอนที่ 1

(ภาคความรู้)

คำชี้แจง จงอ่านเรื่อง "พุดดี" แล้วตอบคำถามหลังเรียน





ในตอนเช้าบริเวณหน้าโรงเรียน ขณะที่เด็ก ๆ กำลังวิ่งเล่นอย่างสนุกสนาน ชู่ ๆ ค.ช.ต้องก็หกล้มหัวเข้าเป็นแผลใหญ่ และมีเลือดออก ค.ช.เปี้ยกและ ค.ช.แดง ซึ่งกำลังเล่นอยู่ด้วยกันยื่นมือ และหัวเราะเยาะเพื่อนที่หกล้ม ขณะนั้นคุณครูเดินมาเห็น ค.ช.ต้องนั่งร้องไห้อยู่ จึงพยุงให้ ค.ช.ต้องลุกขึ้นและพูดว่า

คุณครู : เห็นเพื่อนหกล้มแล้วทำไมไม่ช่วยเพื่อน ค.ช.ต้องลุกไหวไหม ครูจะพาไปห้องพยาบาล





เมื่อไปถึงห้องพยาบาล คุณครูทำแผลให้เสร็จแล้ว จึงถาม

ค.ช.ต้องว่า

คุณครู : ทำไมถึงหกล้ม ถูกเพื่อนแกล้งหรือเปล่า

ค.ช.ต้อง : ไม่ครับ ผมกำลังวิ่งเล่นอยู่กับเพื่อน ๆ แล้วสะดุดขา  
ตัวเองล้มครับ









คุณครู : ไม่ได้ นะคะ ต่อไปนี้ถ้าเราพบเพื่อนไม่สบาย หรือ  
ประสบอุบัติเหตุ ต้องรีบเข้าไปช่วยเพื่อนนะคะ

ค.ช.เปี้ยก : แต่ต้องชอบค่าเพื่อนนะครับ

คุณครู : ถึงเพื่อนจะชอบค่า เราก็ต้องช่วยค่ะ เพราะหากเพื่อน  
ไม่สบายมากแล้วส่งห้องพยาบาลช้า เพื่อนอาจเป็น  
มากขึ้นได้ เข้าใจไหมคะ

นักเรียน : ครับ / ค่ะ





คุณครู : ค.ช.ต้องเห็นใหม่คะ การที่เราชอบค่าเพื่อน ทำให้เพื่อนไม่ยากคบ ไม่อยากช่วยเหลือ ต่อไปต้องไม่ค่าเพื่อนนะคะ เราอยู่ร่วมกันในโรงเรียนมีเพื่อนมากมายและเราต้องทำกิจกรรมร่วมกัน หากเราชอบค่าเพื่อน เมื่อเวลาเราเดือดร้อนก็จะไม่มีใครช่วยเหลือเรา เพื่อนก็ไม่อยากทำกิจกรรมร่วมกับเรา

ค.ช.ต้อง : ครับ ต่อไปผมจะไม่ค่าเพื่อน ๆ แล้วครับ





ค.ญ.ปู : คุณครูคะ วันนี้หนูมีขนมมาฝากเพื่อน ๆ ด้วยค่ะ  
วันพรุ่งนี้เป็นวันคล้ายวันเกิดหนู แต่เป็นวันหยุด  
วันนี้หนูเลยเอาขนมมาเลี้ยงเพื่อน ๆ ค่ะ

ครู : เดี่ยวตอนพักเที่ยง เราค่อยนำขนมมาแจกให้เพื่อน ๆ  
รับประทานนะคะ เห็นไหมคะนักเรียน การอยู่ร่วมกัน  
เราต้องช่วยเหลือกัน มีอะไรก็แบ่งปันกัน นักเรียนคิด  
ว่าการอยู่ร่วมกันต้องปฏิบัติตนอย่างไรอีกบ้างคะ





ค.ณ.บอย : ต้องพุดจาเพราะ ๆ ครับ

คุณครู : ใช่ค่ะ เพราะถ้าเราพุดจาไม่เพราะหรือพุดจาหยาบคาย  
ก็จะไม่มีใครอยากพุดกับเรา แล้วมีอะไรอีกคะ  
ถ้าไม่มีใครรู้ คุณครูจะสรุปให้ฟังนะคะ

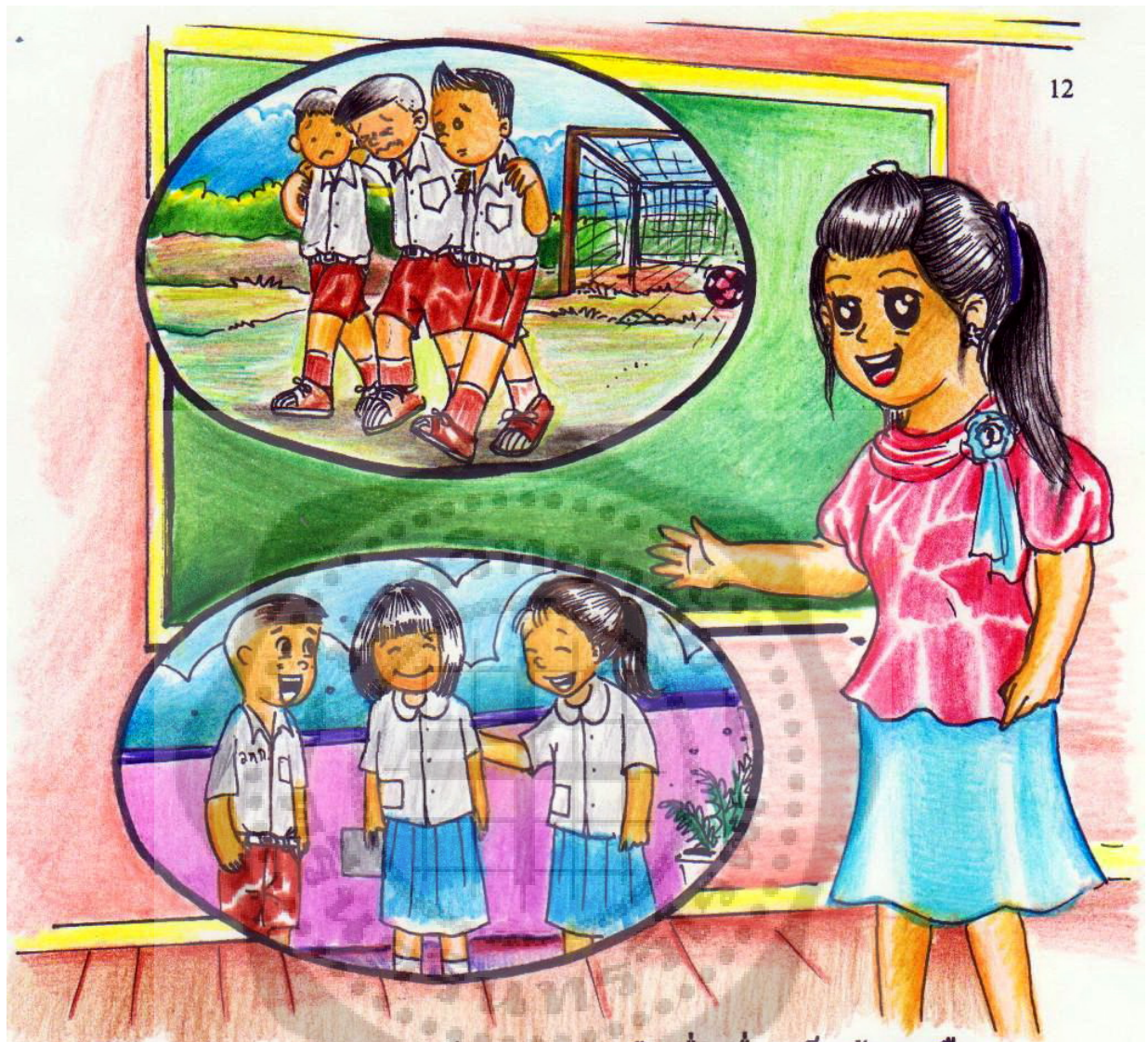




คุณครู : ข้อแรก ต้องมีจิตใจ โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่  
 เมื่อมีโอกาส เช่น ถ้าเพื่อนลืมนินสอสีมาในชั่วโมง  
 ศิลปะ หากเรานำมา เราก็แบ่งให้เพื่อนยืมนินสอสี  
 หรือเพื่อนลืมยางลบ เราก็แบ่งให้เพื่อนใช้ด้วย  
 เข้าใจไหมคะ

นักเรียน : เข้าใจครับ / ค่ะ





12

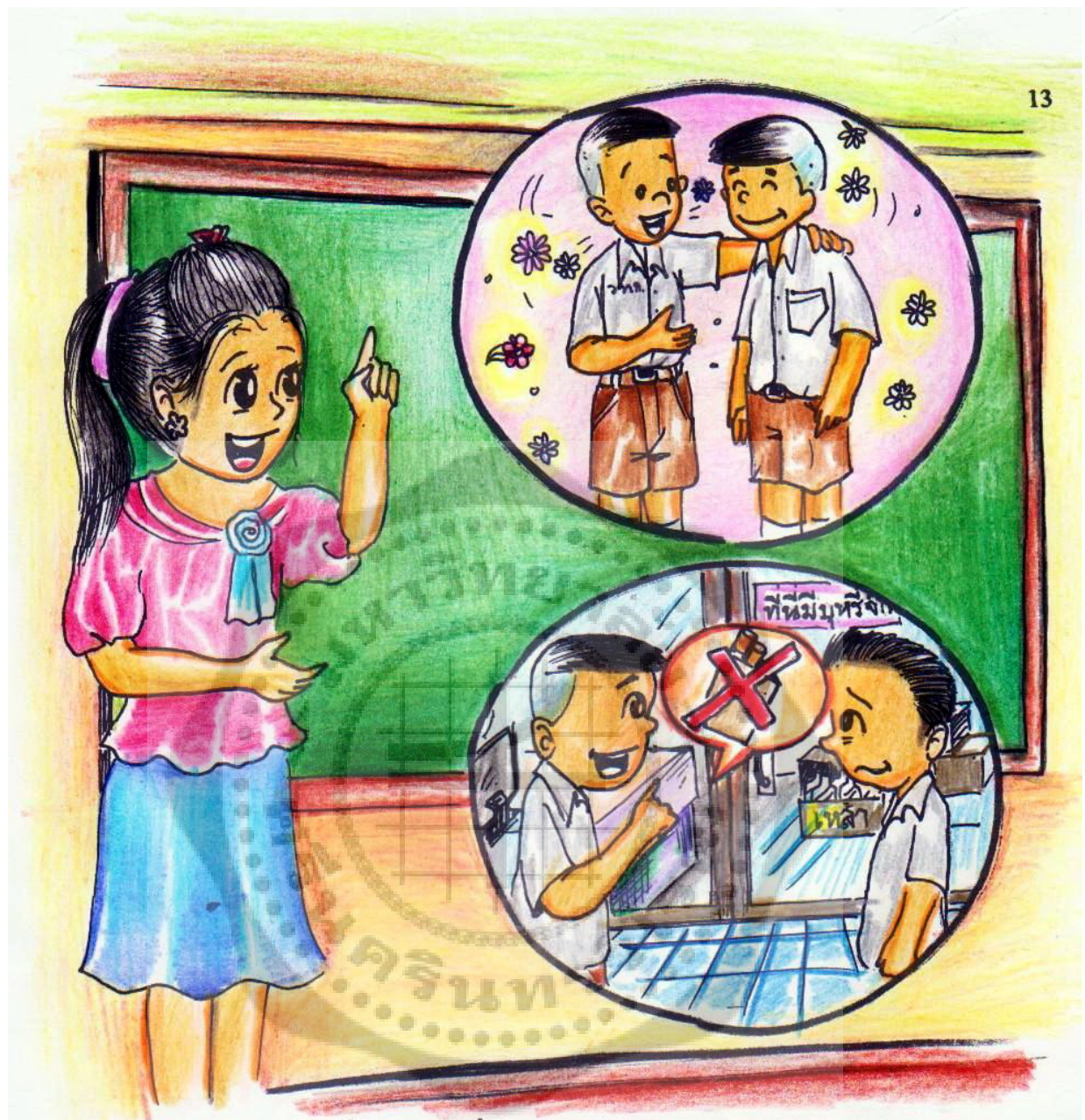
คุณครู : ข้อสอง ให้ความช่วยเหลือเมื่อเพื่อนเจ็บป่วย หรือ  
ประสบอุบัติเหตุ อย่างที่ ค.ช.ต้องหกล้มเมื่อเช้านี้ เรา  
พบเห็น เราต้องรีบนำเพื่อนไปส่งที่ห้องพยาบาลนะคะ

นักเรียน : ครับ / ค่ะ

คุณครู : ข้อสาม ให้เกียรติ ยกย่อง พுகจาให้กำลังใจเพื่อนเสมอ  
เช่น หากเพื่อนสอบได้ที่ 1 เราก็พุดแสดงความยินดี  
กับเพื่อน

นักเรียน : ครับ / ค่ะ





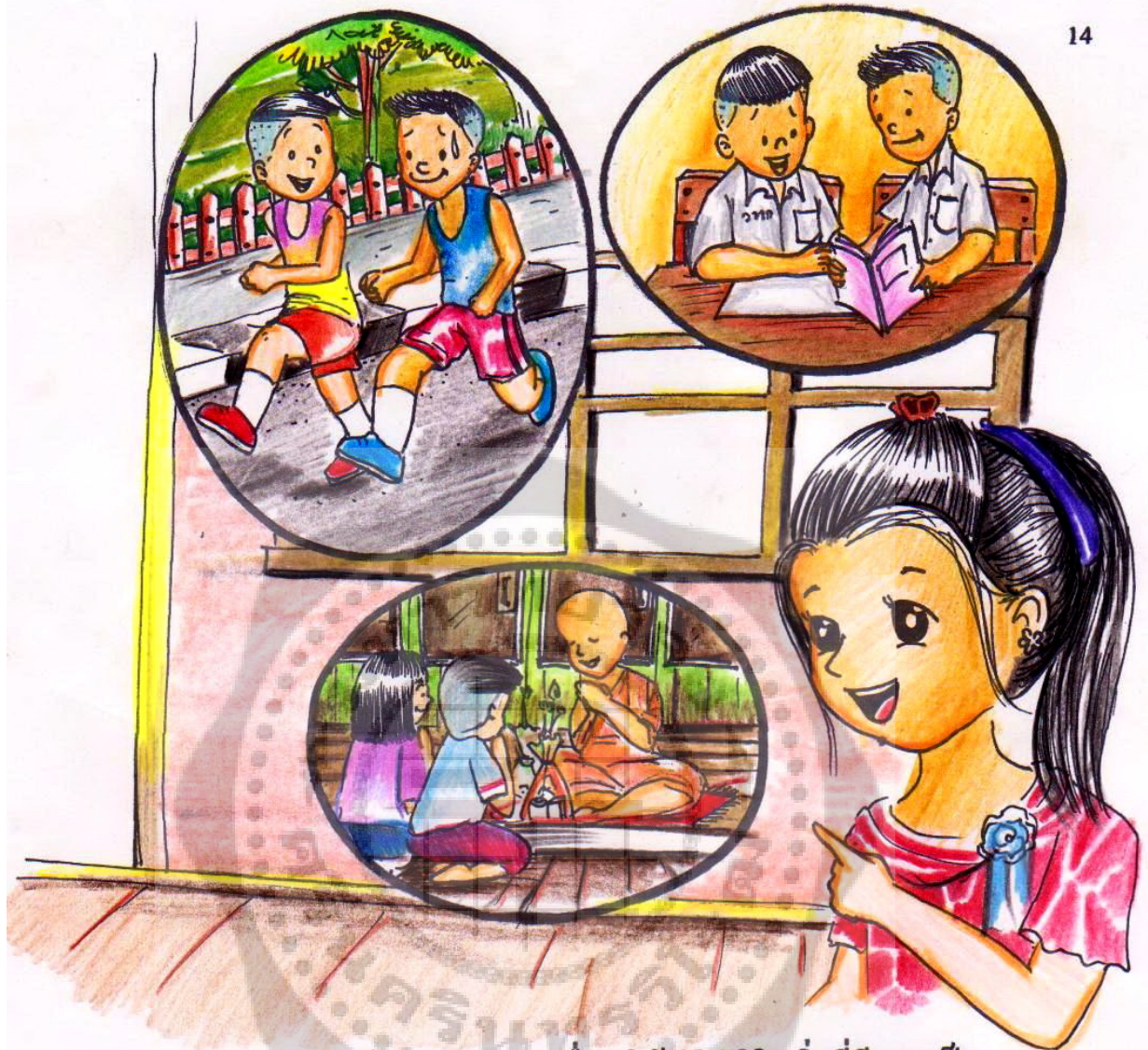
คุณครู : ข้อสี่ พุดกับเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพ ไม่พุดจาหยาบคาย  
หรือคำเพื่อน

นักเรียน : ครับ / ค่ะ

คุณครู : ข้อห้า แนะนำเพื่อนให้รู้จักคบคนที่ดี ดักเตือนเมื่อเพื่อน  
ประพฤติไม่ดี เช่น ไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด หรือ  
หากพบเพื่อนสูบบุหรี่ก็ดักเตือน

นักเรียน : ครับ / ค่ะ





คุณครู : ช้อก ชักชวนเพื่อนให้ปฏิบัติในสิ่งที่ดีและเป็น  
ประโยชน์ เช่น ออกกำลังกาย รักษาสุขภาพให้แข็งแรง  
ทบทวนบทเรียน ไปทำบุญหรือช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น  
เช่น เพื่อนไม่เข้าใจบทเรียน ถ้าเราเข้าใจก็ชวนเพื่อนมา  
ทบทวนบทเรียนหลังเลิกเรียน

นักเรียน : ครับ / ค่ะ





ค.ญ.ปู : พรุ่งนี้คุณพ่อ คุณแม่ จะพาหนูไปทำบุญวันเกิดที่วัด  
ถ้าเพื่อน ๆ คนไหนว่างก็ไปทำบุญด้วยกันนะคะ

คุณครู : ดีค่ะ ถ้าใครว่างก็ไปทำบุญกับ ค.ญ.ปู นะคะ

ค.ช.แดง : ผมว่าห้องเราน่าจะทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่  
โรงเรียนนะครับ เช่นทุกวันพุธหลังรับประทานอาหาร  
กลางวันแล้ว เราช่วยกันเก็บขยะในบริเวณ โรงเรียน  
ดีไหมครับ





ค.ช.บอย : ดิครับ ผมเห็นด้วย เพื่อน ๆ เห็นด้วยไหมครับ

นักเรียน : เห็นด้วยครับ / ค่ะ

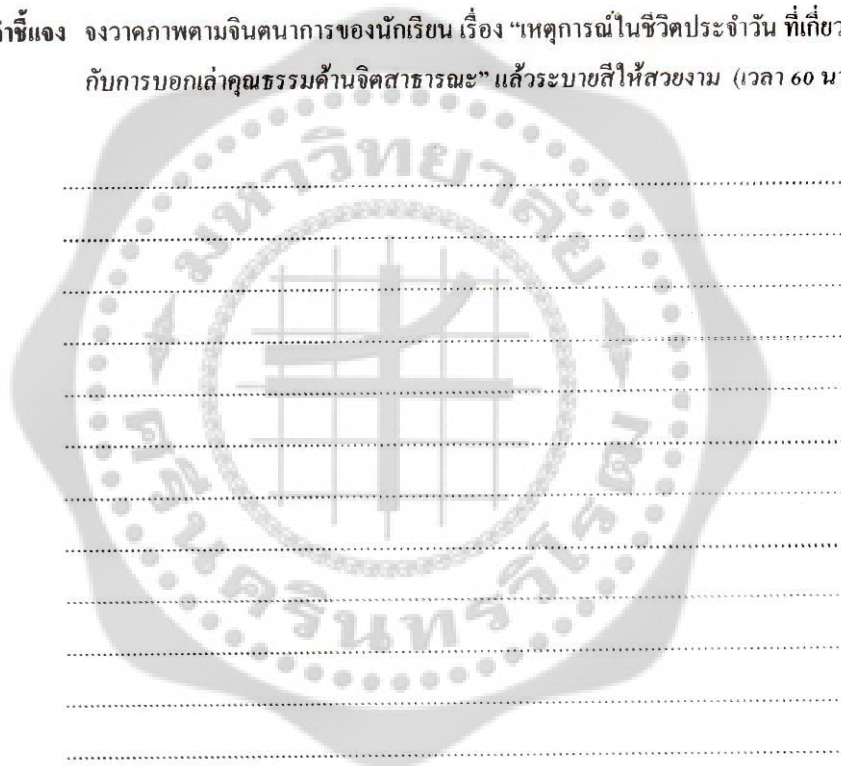
คุณครู : แสดงว่านักเรียนทุกคนเข้าใจเรื่องการปฏิบัติตน เมื่อ  
ต้องอยู่ร่วมกับเพื่อน ๆ แล้วนะค่ะ ตอนนี้ใกล้เที่ยงแล้ว  
เตรียมตัวไปรับประทานอาหารกลางวันกันได้แล้วค่ะ

# เนื้อเรื่อง

## ตอนที่ 2

(ภาคปฏิบัติ)

**คำชี้แจง** จงวาดภาพตามจินตนาการของนักเรียน เรื่อง “เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ที่เกี่ยวข้องกับ  
กับการบอกเล่าคุณธรรมด้านจิตสาธารณะ” แล้วระบายสีให้สวยงาม (เวลา 60 นาที)



**แบบทดสอบหลังเรียน ตอนที่ 1**  
**เรื่อง การวาดภาพตามจินตนาการ (เล่มที่ 2)**

**คำชี้แจง** จงกาเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบตรงกับข้อที่ถูก คะแนนเต็ม 10 คะแนน ใช้เวลาทำ 10 นาที

- |  |  |
|--|--|
| <p>1. การกระทำข้อใดที่ <u>ไม่ควร</u>ปฏิบัติ</p> <p>ก. การทักทาย</p> <p>ข. การหัวเราะเยาะ</p> <p>ค. การวิ่งเล่นตอนเช้า</p> <p>ง. การช่วยเหลือเพื่อน</p> <p>2. ข้อใดเป็นการใช้เหตุผลที่ถูกต้องตามเนื้อเรื่อง</p> <p>ก. แดงโกรธต้อง จึงไม่เข้าใกล้</p> <p>ข. ต้องพูดไม่เพราะ เพื่อนจึงไม่ชอบ</p> <p>ค. เปี้ยกไม่ชอบต้อง เพราะ โคนแก๊ง</p> <p>ง. ต้องคำเพื่อน เพื่อนจึงไม่ช่วยเหลือ</p> <p>3. ใครปฏิบัติตนได้ถูกต้องที่สุด</p> <p>ก. เปี้ยกไม่ชอบเพื่อนที่หกล้ม</p> <p>ข. แดงเยาะเย้ยเพื่อนที่หกล้ม</p> <p>ค. ปุชวันเพื่อน ๆ ไปทำบุญ</p> <p>ง. ต้องชอบคำเพื่อน</p> <p>4. นักเรียนไม่ควรปฏิบัติตนอย่างไรในการอยู่ร่วมกัน</p> <p>ก. ช่วยเหลือ</p> <p>ข. หยาบคาย</p> <p>ค. โอบอ้อมอารี</p> <p>ง. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่</p> <p>5. ข้อใดเป็นสิ่งที่ทำให้เพื่อนมีกำลังใจ</p> <p>ก. ชื่นชมยินดี</p> <p>ข. ความมีน้ำใจ</p> <p>ค. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่</p> <p>ง. ความโอบอ้อมอารี</p> | <p>6. คำพูดของใครที่แสดงถึง มีจิตสาธารณะมากที่สุด</p> <p>ก. ค.ช.บอย</p> <p>ข. ค.ช.แดง</p> <p>ค. ค.ช.ต้อง</p> <p>ง. ค.ช.เปี้ยก</p> <p>7. สีน้ำตาล ควรใช้ระบายภาพใด</p> <p>ก. ภาพแดงกวา</p> <p>ข. ภาพน้ำทะเล</p> <p>ค. ภาพลูกแดงโม</p> <p>ง. ภาพใบไม้แห้ง</p> <p>8. เส้นใดให้ความรู้สึกมั่นคง</p> <p>ก. เส้นตรงแนววนอน</p> <p>ข. เส้นโค้งมุมแคบ</p> <p>ค. เส้นตรงแนวตั้ง</p> <p>ง. เส้นขดกันหอย</p> <p>9. อุปกรณ์ใดที่ใช้ในการเขียนภาพแสงเงา</p> <p>ก. ดินสอคำชนิดอ่อน</p> <p>ข. ปากกาหมึกซึม</p> <p>ค. ปากกาสีน้ำ</p> <p>ง. ดินสอพอง</p> <p>10. ศิลปะไทยไม่ได้เกิดจากปัจจัยข้อใด</p> <p>ก. วิถีชีวิต</p> <p>ข. ประเพณี</p> <p>ค. ความเชื่อ</p> <p>ง. เศรษฐกิจ</p> |
|--|--|



### เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

#### ตอนที่ 1 (ภาคความรู้)

##### เรื่อง การวาดภาพตามจินตนาการ

เกณฑ์การให้คะแนน (ตอบถูก ข้อละ 1 คะแนน, คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

ข้อ 1	ข	ข้อ 6	ข
ข้อ 2	ง	ข้อ 7	ง
ข้อ 3	ค	ข้อ 8	ค
ข้อ 4	ข	ข้อ 9	ก
ข้อ 5	ก	ข้อ 10	ง

#### เกณฑ์การให้คะแนน

#### ตอนที่ 2 (ภาคปฏิบัติ)

##### เรื่อง การวาดภาพตามจินตนาการ

เกณฑ์การให้คะแนน (ประเมินตามประเด็น และเกณฑ์ที่กำหนด, คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

1. ผลงานตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนด	คะแนนเต็ม	2	คะแนน
2. ผลงานมีความถูกต้องสมบูรณ์	คะแนนเต็ม	2	คะแนน
3. ผลงานมีความคิดสร้างสรรค์	คะแนนเต็ม	2	คะแนน
4. ผลงานตรงมีความเป็นระเบียบ	คะแนนเต็ม	2	คะแนน
5. ผลงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด	คะแนนเต็ม	2	คะแนน

## เอกสารอ้างอิง

- ปราวณี อยู่คง. (2546). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านเพื่อจับใจความวิชาภาษาไทย  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต : สถาบันราชภัฏ  
อุบลราชธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษา  
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร  
แห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2544). การผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอนเรื่องการสร้างแบบฝึก.  
ชัยนาท : มปท.
- สุวรรณ มีทองคำ และคณะ. (2552). ผลการนำนวัตกรรมแบบประเมินตนเอง  
ด้านการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษา  
ขั้นพื้นฐาน. : มปท.
- สุพัตร์ พิบูลย์. การจัดกิจกรรมจิตสาธารณะในสถานศึกษา. <http://www.thaievaluator.com>



ประวัติย่อของผู้วิจัย

## ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล นางสาวณัฐินี เสวตสุพร  
 วัน เดือน ปีเกิด 6 มกราคม 2523  
 สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา  
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 10 หมู่ 7 ตำบลท่าถ่าน อำเภอพนมสารคาม  
 จังหวัดฉะเชิงเทรา 24120

## ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2544 ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.)  
 จาก สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์  
 อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา  
 พ.ศ. 2545 ประกาศนียบัตรบัณฑิต (ป.บัณฑิต) สาขาวิชาการสอน  
 จาก มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี  
 พ.ศ. 2556 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)  
 จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร  
 กรุงเทพมหานคร